

V.

Sagn og Fortællinger

fra

Angmagsalik

samlede af

G. Holm.

Bemærkninger til Sagnsamlingen

af

H. Rink.

De lange Vinteraftener fordrive Angmagsalikerne med Sagn og Fortællinger, som kaldes «*ukūp nalisata*» ɔ: «til at forkorte Vinteren med». Ved disse Fortællinger lægges ofte mere Vægt paa at gestikulere, skriige og forandre Stemmen end paa Orden og Sammenhæng i Indholdet. Fremstillingsevnen er ofte saa stor, at en Tilskuer kan følge Fortællingens Indhold, uden at forstaa andet end enkelte Ord af Sproget.

De efterfølgende Sagn bleve i Løbet af Vinteren fortalte inde i vort Hus. Sætning for Sætning blev oversat af Tolken Johan Petersen og derpaa strax nedskrevet af mig. Naar Tolken ikke forstod Fortællerne, have disse maattet gjentage eller nærmere forklare Sætninger eller Ord, indtil Meningen var klar. Da Fortællerne naturligvis ere blevne trætte af de bestandige Afbrydelser, har det næppe kunnet undgaaes, at Sagnene fremtræde i en noget forkortet Skikkelse. Foruden disse ufrivillige Forkortelser forekommer der ogsaa andre, der hidrøre fra, at jeg har udeladt en Del hyppige Gjentakelser af de samme Optrin, ligesom ogsaa de altfor realistisk beskrevne Scener, som ikke ville kunne føres ned paa Papiret. Der bliver alligevel i begge Henseender tilstrækkeligt tilbage, til at man kan faa et Begreb om de Indfødtes Udtværen af Fortællingerne.

Som man vil se af Dr. Rinks efterfølgende Bemærkninger til Sagnsamlingen fra Angmagsalik, gjenkjendes omtrent et Dusin af Sagnene i de af ham allerede offentliggjorte fra Vestkysten

af Grønland¹⁾; men da der alligevel selv i disse findes betydelige Afvigelser og nye Elementer, og da alle bevæge sig, endnu mere end de vestgrønlandske, udelukkende indenfor Eskimoernes oprindelige Forestillingskreds²⁾, har jeg ikke villet undlade at trykke Samlingen hel og holden, alene med Undtagelse af de Sagn, der i Hovedsagen ere identiske med Andre, og derfor ere sammendragne med disse.

¹⁾ •Eskimoiske Eventyr og Sagn» 1866 samt •Supplement» til samme 1871.

²⁾ •Østgrønlænderne i deres Forhold til Vestgrønlænderne og de øvrige Eskimostammer» af H. Rink. Geografisk Tidsskrift 8de Bind S. 143.

I n d h o l d.

	Side
1. <i>Kamikinak.</i> (Kæmpernes Land, <i>Akilinek</i>)	241
2. <i>Imerasugsuk.</i> (Konen, hvis Amuleter reddede hende fra at blive spist af sin Mand.)	245
3. <i>Kaluluk.</i> (Drengen, som overvinder Fjenderne ved Hjælp af Amulet og Trylleord.)	248
4. <i>Kunuk.</i> (Hævneren — Trommekamp med <i>Ungilataki</i> — Drab af <i>Nuerniakajik.</i>)	251
5. <i>Uiartek.</i> (Landomsejleren.)	255
6. <i>Uiartek</i> og <i>Kasagsik.</i> (Kappestrid — <i>Kasagsik's</i> Søn faaer sin Overmand i <i>Ulivatsiak.</i>)	257
7. <i>Natatek.</i> (Manden, som flytter sammen med en <i>Timersek</i>)	259
8. Den Blinde, som fik sit Syn igjen	265
9. <i>Arfersiartok.</i> (Moder og Datter, der ingen Forsørger havde.)	266
10. Solen og Maanen	268
11. De to Fættre. (Kamp med Fjordboerne.)	269
12. <i>Matakatak.</i> (Et Barn, røvet af <i>Timersek'erne.</i>)	271
13. <i>Pouia.</i> (Manden, som opholdt sig hos <i>Timersek'erne.</i>)	273
14. To Søstre, som legede Huslege	276
15. De to Dreng, som kunde opholde sig under Vandet	279
16. Maanens Barn	281
17. De Gamles Hævn over deres Sønner.	283
18. <i>Inurudsiak.</i> (Hævn paa <i>Erkilik'erne.</i>)	284
19. Plejebørnene. (Barne-Uhyret — Blaa Mennesker.)	287
20. Oprindelsen til <i>Kavdlunak'er</i> , <i>Timersek'er</i> og <i>Erkilik'er.</i>	290
21. Hunden, der røvede Piger	292
22. <i>Navagijak.</i> (Navnevandring.)	293
23. Pigen, der gik over Indlandsisen til Vestkysten	295
24. Konen, der havde mistet Bevidstheden	296
25. De to Kajaker, der bleve hjulpede af Trylleord	298
26. En Fortælling om en stor Orm	299
27. Den forfulgte Angekok	300

	Side
28. <i>Karrak</i> . (Strid imellem en Angekok og hans <i>Tartok</i> .)	301
29. En <i>Tupilek</i> -Fortælling	303
30. En sandfærdig Fortælling fra Angmagsalik om Maanen	306
31. En Maanefortælling. (Maanen vaager over at Sorg overholdes.) . .	309
32. De to Angekokers Besøg hos Drabsmændene	310
33. Et Besøg hos <i>Akilinek</i> -Beboerne	312
34. Om Maanemanden og <i>Erkingasek</i>	314
35. <i>Ariagsuak</i> . (Dødninge-Trommedandsen.)	315
36. <i>Musatak</i> . (Kvinden, der havde en Bjørn til Plejebarn.)	316
37. Angeltasken og Rypen	317
38. Renen og <i>parpaligamik uniakagtadlik</i> . (Dyret med Jernhale) . . .	318
39. Om Rener, Moskusoxer, Harer og «Dyr med Jernhale»	318
40. <i>Nukarpiartekak</i> . (Den gamle Ungkarls Frieri.)	320
41. Den gamle Ungkarl og <i>Gobajak</i> -Barnet	321
42. <i>Sleterevarsusuak</i> og <i>Kobaluarsusuak</i> . (Fætterne, der vilde have den samme Kone.)	322
43. Manden, der spiste sit eget Barn	323
44. Folkene, der kom til at spise deres egen Broder	324
45. En Fortælling om Hungersnød	325
46. <i>Sanimuinak's</i> Fortælling om hvorledes han blev Angekok	326
47. <i>Asiak</i> . (Manden, der forårsager Regn.)	329
48. Trommesang af <i>Pitiga</i>	329
49. <i>Igsiavik's</i> Trommesang	330
50. To gamle Trommesange	333
51. To Tryllesange	334
52. En Trylleformular	334

Brudstykker af Sagn findes optagne i den ethnologiske Skizze S. 113—116 og S. 142—145.

1. Kamikinak,

fortalt af *Angitinguak*¹⁾.

Der var engang en stor Mand, som hed *Kamikinak*. Naar man fortæller om ham, kaldes han *Kamikinarajik*. Han boede paa *Akilinek* og var saa stor, at naar han sad i sin Kajak, kunde han lægge Haanden ned paa Fjeldet *Orsuluviak*²⁾. Hans Forældre boede herovre³⁾. Da han engang besøgte dem, traf han udenfor Fjorden paa en Stime Sortsider. Han øste dem med Haanden ovenpaa Kajaken, slog dem ihjel og stak dem ind under Kajakremmene. Disse Remme vare saa brede, at de fuldstændig kunde dække over de Sæler, som man stak ind under dem. Derefter dræbte han to Sildepiskere⁴⁾ (*tika-gugdlik*) med sin Blærepil. Naar han havde sat Pilen i en Sildepisker, rørte den sig lidt og døde derpaa. Han lagde den ene foran og den anden bag paa Kajaken. Han roede derefter til sine Forældre med Fangsten. Da han kom til deres Telt, skar han den ene Lalle af en Sildepisker og kastede den op iland. Den naaede fra Huset og ned til Stranden, og ti Mand vare ikke istand til at magte den. Førind han rejste bort igjen, tog han Faderens Telt ved Toppen og flyttede det op paa et højt Fjæld; thi han var bange for, at naar han roede sin Vej, skulde Bølgerne skylle det bort. Han sagde til de andre, der

1) Den samme Fortælling har jeg i en noget anden Fremstilling modtaget af *Utuaik*. Da *Angitinguak*'s Fremstilling er den fyldigste, har jeg benyttet den, men suppleret den af *Utuaik*'s. Den sidste begynder med *Kamikinak*'s Barndom.

2) Forbjerget mellem *Angmagsalik*- og *Sermilik*-Fjordene.

3) *Angmagsalik*.

4) En Bardehval.

havde Telt derved, at de ligeledes skulde flytte deres Telte, for at de ikke skulde skylles bort af Bølgerne, som frembragtes ved hans Aaretag; men de troede ham ikke og lod deres Telte blive staaende. Han roede nu bort, og alle Teltene, med Undtagelse af hans Faders, bleve skyllede bort og Beboerne druknede.

Dengang *Kamikinarajik* var Barn, voxede han ikke noget. En Dag, da han sad og spiste, sagde Moderen til ham: «Hvorfor spiser Du? Du voxer jo alligevel ikke. Hvorfor rejser Du ikke herfra? Du er saa lille og gjør ingen Gavn her.» *Kamikinarajik* blev vred herover og gik ud i Kajak. Da han kom noget tilsøs, fik han Øje paa en stor Ø, hvorfra der lød Hammerslag. Han nærmede sig den og saae, at det var en Kajak, der laa og fiskede store Ulke, af hvilke der laa mange ovenpaa Kajaken. Da han kom hen til den store Kajak, saa han tilvejs og raabte af Forundring: «Ah! ah!» Den store Mand blev derved opmærksom paa ham, saae ned og tog ham og Kajaken i sin Haand og satte ham op paa sin Kajakstol. Den store Mand spurgte ham: «Hvad vil Du herude?» hvortil han svarede, at hans Forældre havde jaget ham bort, fordi han var saa lille. Den store Mand sagde, at han vilde tage ham med ud til sit Land, hvor der boede store Folk, og gjøre ham stor.

Da den store Mand kom til sit Hjem paa *Akilinek*, satte han *Kamikinarajik* med sin Kajak paa en Hylde paa Væggen. Han gik derefter ud for at hente Fødemidler, og kom ind igjen med en Sildepisker, som han skar istykker og delte ud til Husfællerne, for at de skulde spise. Om Natten tog den store Mand *Kamikinarajik* ud af Kajaken og satte ham ind under Brixen, for at han kunde voxe. Da den store Mand var faldet i Søvn, saae *Kamikinarajik*, som ikke kunde sove, en rød Bjørn i Nærheden af sig. Bjørnen krøb op ad den store Mands Haar og ovenpaa Hovedet af ham. Da Manden rørte sig, blev *Kamikinarajik* bange for, at Bjørnen skulde falde ned paa ham og raabte: «Ah! nu falder den ned paa mig!» *Kamikinarajik*

krøb da op ad Haaret paa den store Mand og satte sig paa Brixen. «Hvorledes er Du kommen herop?» spurgte den store Mand. »Jo! jeg var bange for at Bjørnen skulde falde ned paa mig», svarede *Kamikinarajik*. «Det er jo kun en Græshoppe (*pisigsartarajik*)», sagde den store Mand. Han hentede senere endnu en Sildepisker, som han skar istykker og spiste. *Kamikinarajik* blev derefter sat til at passe paa Bjørne, som plejede at komme mellem to store Sten paa en lille Ø udenfor. Fra Brixen blev lagt et Bræt, der naaede hen til Vinduet, for at *Kamikinarajik* ad dette kunde krybe hen til Vinduet og se ud efter Bjørne. Han opdagede snart en stor Bjørn (af den Slags som findes herovre), som fyldte Aabningen mellem de to Sten. «Ah! ah!» raabte *Kamikinarajik*, «der er en stor Bjørn!» «Hvor er den Bjørn?» spurgte Plejefaderen, der paa Anskriget kom til, «herovre kalde vi det kun for en Ræv». Han sparkede til Ræven, saa at den døde, og gav den til *Kamikinarajik*, fordi denne først havde seet den. Ræven blev skaaret istykker, og alle i Huset fik af den. *Kamikinarajik* blev atter sat til at passe paa Bjørne, og næste Dag fik han Øje paa en meget stor Bjørn (saadanne som findes derovre) mellem de to Sten. Han raabte: «Ah! ah! der er en meget stor Bjørn!» Plejefaderen saae ud efter den og sagde: «Det er en pæn lille Bjørn». Han bandt da Baand om sine Støvler og satte *Kamikinarajik* ned i den ene af dem. Derefter gik han ud og stak Bjørnen, som snart efter var dræbt, hvorpaa han tog *Kamikinarajik* ud af Støvlen og skar Bjørnen istykker. *Kamikinarajik* fik ligeledes denne Bjørn. Plejefaderen gav ham et Spækkorn til at bære hjem, men han kunde ikke magte det, hvorfor Plejefaderen skar det over, og *Kamikinarajik* bar det halve Stykke til Huset, medens Plejefaderen bar Resten af Bjørnen.

Den næste Dag gik de ud for at fiske Ulke. Plejefaderen sagde til *Kamikinarajik*, at han skulde se ned gennem et Hul paa Isen og passe paa, naar de andre Ulke løb deres Vej, for da vilde der komme en stor Ulk. Da denne kom frem, stak

Plejefaderen den ihjel. Derefter gik de hjem med deres Fangst. Da det blev Dag igjen, gik de ud for at fiske Lax, og saae snart efter en Mand, der var større endnu end Plejefaderen, og som laa paa Isen og kiggede ned gennem et Hul, som han havde hugget til at fiske Lax i. Rundt omkring ham paa Isen var der ganske blankt af alle de Lax, han havde fanget. Dette var Manden fra *Akilinek*. Han havde kun eet Øje midt i Panden og to store Tænder, som han skammede sig over. *Kamikinak's* store Plejefader sagde til ham, at han skulde raabe: «*nerrisilik mardlinik!*» («Ham med de to Tænder»). Han raabte derefter «*nerrisilik mardlinik! nerrisilik mardlinik!*» men Manden med de to Tænder hørte det ikke. Plejefaderen sagde til ham, at han skulde raabe det endnu højere, hvortil han svarede: «Jeg er bange for den store Mand». Plejefaderen sagde: «Jeg er ikke bange for ham, kommer han, skal jeg nok tage fat paa ham». *Kamikinarajik* raabte da igjen: «*nerrisilik mardlinik! nerrisilik mardlinik!*» Manden med de to store Tænder rejste sig hurtigt, og da han fik Øje paa den lille *Kamikinarajik*, løb han hen imod ham. Men nu kom Plejefaderen frem og de begyndte at brydes. Til sidst kastede Plejefaderen Manden med de to store Tænder omkuld og dræbte ham. De bare ham til Land, og samlede en Del Tøndermos, hvormed de tildækkede ham. Derefter rejste de hjem, og, da de kom hjem, sagde Plejefaderen til *Kamikinarajik*, at nu vilde han gjøre ham til en stor Mand.

Og *Kamikinarajik* blev til en stor Mand og hjalp ofte Folkene herovre.

2. Imerasugsuk,

fortalt af *Utuak*¹⁾.

Imerasugsuk havde havt mange Koner, thi han havde dem aldrig længe, fordi han altid dræbte og spiste dem og deres Børn. For at hans Koner skulde blive fede, fik de aldrig Lov at drikke Vand. Han var Storfanger og gik ofte i Kajak, og naar han gik ud, gjemte han Vandkarret for Konen, for at hun ikke skulde drikke under hans Fraværelse. Naar han kom hjem fra Fangst, gav han Konerne megen Mad at spise, for at de skulde blive fede. Med Kniven i den ene Haand befølte han dem ofte paa Arme og det øvrige Legeme for at føle, om de snart vare fede nok. Naar han havde været paa Fangst og ikke havde fanget noget, plejede han at dræbe sine Koner for at koge og spise dem. Efter at have spist en Kone, besøgte han dennes Familie og sagde: «Nu har jeg igjen mistet min Kone». Han tog sig derefter en anden, som han slæbte hjem med sig.

Endelig fik han en Kone, som hed *Misana*. Hun havde flere Brødre, og han tog ogsaa hendes lille Broder med hjem. Naar *Imerasugsuk* gik ud paa Fangst, gik hans Kone ud i Husgangen og bortslikkede Vandet, som drev ned ad dens Loft og Vægge. Da han engang kom hjem fra Fangst og ikke havde fanget noget, slog han *Misana's* Broder ihjel, kogte ham og gav sin Kone et Stykke af Kjødet, som hun skulde spise. *Misana* føregav at spise det, men lod det falde ned bag Halskraven, fordi hun ikke vilde spise sin Broder. Da *Imerasugsuk* derefter gik ud i Kajak, besluttede hun sig til at flygte fra ham. Hun gravede en stor Sten ud af Bagmuren i Huset og dannede bag denne en Hulning, som kunde skjules af Stenen. Derefter fyldte hun sin Anorak med Lampemos og lagde den paa den

¹⁾ Det samme Sagn er fortalt af *Sanimuinak*, efter hvis Fremstilling det nærværende er suppleret.

Plads, hvor hun selv plejede at sidde paa Brixen ved Siden af Lampen og vendende Ryggen udefter. Da hun mente, at Manden snart kom hjem, sagde hun til Anoraken: «Naar han stikker Dig, skal Du skrike». Derefter krøb hun selv ind i Hullet paa Bagmuren.

Manden kom snart efter og gik stønnende lige ind i Huset med Kniven i Haanden. Han gik hen til Brixen og stak Kniven flere Gange i den fyldte Anorak, som jamrede sig ligesom et Menneske. Da han opdagede sin Fejltagelse og saae, at det var hendes Anorak der laa, sagde han: «Hvoraf kan det komme, at den skriger som et Menneske?» «Nu er hun rejst, inden jeg fik spist hende; bare jeg dog ikke havde ventet saa længe, men tidligere havde dræbt hende». Han gik nu Husvæggen rundt og stak sin Kniv ind i Væggen¹⁾ flere Steder, hvorved han nær var kommet til at stikke *Misana*; men han opdagede intet. Han gik nu ud for at søge efter sin Kone. Da han havde været længe borte, gik hun hen til Vinduet for at se, om han var borte, og da hun ikke saae ham, skyndte hun sig afsted til sin Broders Hus. Da hun var kommet et Stykke paa Vejen, hørte hun, at Manden kom løbende efter hende. Hun betænkte sig et Øjeblik, men da hun var kommen paa den anden Side af noget Is²⁾, udbrød hun: «Jeg har jo Træ til Amulet, jeg vil blive til Træ!» Hun kastede sig ned og blev strax til Træ. *Imerasugsuk* kom snart efter. Han stak flere Gange med Kniven i Træet; det gjorde rigtignok lidt ondt, men skadede hende ikke. «Bare jeg havde taget min Øxe med», sagde *Imerasugsuk*, «nu maa jeg gaa hjem for at hente den». Da han gik hjem for at hente Øxen, og hun ikke kunde se ham længere, flygtede hun videre. Kort efter mærkede hun, at Manden var lige efter hende igjen. Hun flygtede ned til Stranden, hvor det var Lavvande, kastede sig ned og sagde: «Jeg har jo

¹⁾ I *Sanimuinak's* Gjengivelse hedder det: sparkede til Stenene.

²⁾ I *Sanimuinak's* Gjengivelse: forbi et Næs.

Tang til Amulet, jeg vil blive til Tang!» Da Manden kom derhen, kunde han ikke finde sin Kone, men saa tænkte han: «Jeg vil vente til det bliver Højvande, for at hun kan drukne». Efter Højvande gik han hjem og hun flygtede til sin Broder. Da hun kom tæt til Broderens Hus, blev hun bange for, at Manden forfulgte hende; hun løb derfor op paa sin Broders Ræve- og Ravnfælde, lod sig falde ned gennem Aabningen, og slog alle Rævene og Ravnene ihjel. Da Broderen snart efter kom, raabte hun, at han ikke skulde blive forskrækket. «Hvordan er Du kommen herhen?» spurgte han. «*Imerasugsuk* har dræbt vor Broder og forfølger mig for ogsaa at dræbe mig». Efterat de vare komne til Broderens Hus, kom *Imerasugsuk* henad Aften for at hente en anden Kone. Da han kom ind, anstillede han sig meget bedrøvet, og sagde: «Grød! jeg har mistet min Kone!» *Misana* laa imidlertid inde paa Brixen under nogle Skind. *Imerasugsuk* satte sig ned, holdt Haanden for Øjnene og lod, som om han græd, men de andre græd ikke med ham. *Misana's* Broder fugtede sin Tromme og begyndte at synge. Under Sangen trykkede han dem alle ved Knæerne, og da han kom til *Imerasugsuk*, sang han: «*Imerasugsuk* spiser sine Koner og Børn!...» «Hvem har sagt det?» spurgte *Imerasugsuk* og nægtede det. «Det har Din Kone, som ligger tildækket paa Brixen!» *Misana* raabte nu bag fra Brixen: «Du har ikke alene villet dræbe mig, men Du har ogsaa slaet min Broder ihjel og spist ham!» *Imerasugsuk* svarede: «Du har spist den ene Haand!» «Nej!» svarede *Misana*, «jeg spiste den ikke, men lod den falde ned bag Halskraven!» *Imerasugsuk* vilde rejse, men de andre vilde have, at han skulde blive. Man sagde nu, at *Imerasugsuk's* Hunde sloges med de andre Hunde. Han vilde tage sin Anorak paa for at gaa ud og skille Hundene ad, men *Misana's* Broder sagde: «Du skal gaa ud uden Anorak!» Broderen bandt en stor Knude paa Enden af Pisken, og da *Imerasugsuk* gik hen til Hundene, piskede han denne tilligemed Hundene, saaledes at Huden paa *Imerasugsuk's* Ryg revnede.

Da han havde faaet Pisk, trykkede de andre ham ned og sagde, at *Misana* skulde komme ud og hævne sig paa ham. Hun tog en Kniv og prøvede paa at stikke ham, men Kniven vilde ikke trænge ind i ham. Brødrene vilde nu stikke ham ihjel, men han var død, inden de vare begyndte at stikke ham¹⁾.

3. Kaluluk,

fortalt af *Pitiga*²⁾

Der var engang en lille, spinkel, forældreløs Dreng, som hed *Kaluluk*. Han boede hos sin gamle Bedstemoder. Naar Kajakmændene fra Nabolauget gik ud paa Fangst, hændte det ofte, at de ikke kom hjem igjen. Da *Kaluluk* begyndte at gaa i Kajak, roede han en Dag ud til en Ø³⁾, *Ingmikertok*, og der steg han iland. Han tog sin Fuglepil, Kastetræ og lille Kniv og gik op paa Øen, hvor han satte sig til at arbejde paa Fuglepilen. Medens han sad der, fik han Øje paa en Kajak, der nogen Tid gik i Skjul af Stranden, men derefter lagde tilland paa Øen⁴⁾, og kom op og tog fat paa *Kaluluk*. De begyndte nu at brydes; men da *Kaluluk* mærkede, at han ikke kunde magte Manden, der var meget større end han, tænkte han: «Hvad mon jeg har til Amulet? Det er sandt, jeg har en *alugsugak*⁵⁾ (et utidigt Føster) til Amulet». Han raabte nu, at

1) I *Sanimuinuk*'s Gjengivelse piskes *Imerasugsuk* ihjel.

2) Af samme Sagn have 2 andre Gjengivelser, nemlig af *Angitinguak* og *Adragdlak*, med hvilke *Pitiga*'s er suppleret. *Angitinguak* kalder Hovedpersonen: *Ukugsulik*, istedenfor *Kaluluk*.

3) *Angitinguak*: et Næs.

4) *Angitinguak*: hørte han noget brumme inde fra Landet, og saae da en stor Mand.

5) *Pitiga* nævner istedetfor: *angiak* (et overnaturligt Væsen, fremkommet af et Misføster), men da de to andre Fortællere nævne *alugsugak*, har jeg benyttet dette.

alugsugak'en skulde komme og hjælpe ham, inden det var for sent. Da Amulleten kom *Kaluluk* til Hjælp, trykkede han Manden til Jorden bag fra¹⁾ og slæbte ham hen til en stor, sort Dam i Nærheden, i hvilken han kastede ham ud²⁾. Manden krøb op af Dammen, men *Kaluluk* stak ham ihjel med Fuglepilen. Da *Kaluluk* stak med Fuglepilen i Vandet, mærkede han, at der var noget blødt dernede. Han hagede det til sig og saae, at det var et dødt Menneske. Han trak det ene Lig op efter det andet og gjenkjendte i dem sine forsvundne Husfæller og Naboer. Manden kastede han nu igjen ud i Dammen og alle Ligene ovenpaa.

Da *Kaluluk* kom hjem til sin gamle Bedstemoder, fortalte han hende, at han havde dræbt den store Mand, og at det ikke var saa underligt, at Naboerne ikke kom hjem, naar de gik ud i Kajak, thi den store Mand havde dræbt dem og kastet dem ud i Søen³⁾. Tre Dage efter kom der mange Kajaker fra «den anden Side»⁴⁾. De sagde, at Manden ikke var kommen hjem, og at der ikke var andre end *Kaluluk*, der kunde have dræbt ham. Denne svarede: «Hvorledes skulde jeg, der ingen Kræfter har, kunne dræbe den Mand, som er meget større end jeg?» *Kaluluk*'s «*avia*» (Halvfætter) fortalte, at de fra «den anden Side» vilde komme og hævne sig paa ham. Da *Kaluluk* kom op i Huset, fortalte han det til sin gamle Bedstemoder, men denne sagde: «Du skal ikke frygte, thi Din Amulet vil nok hjælpe Dig». Hun begyndte nu med at synge Tryllesange; først over en Vandøse, derefter tog hun en Sælhunde-Blodprop ud af sin Pose og sang over den, og derefter over sin Kjødvender, der

1) *Adlagdlak*: vred Hætten rundt paa hans Anorak, indtil han var kvalt.

2) Denne Scene fortælles af *Angitinguak* saaledes: Den store Mand tog *Kaluluk* op under Armen og bar ham ind ad Landet til for at dræbe ham. Han sprællede og græd, men det hjalp ikke noget. Han anraaber Amulleten, og da de kommer til den sorte Sø, havde Manden ikke mere *Kaluluk* under Armen, men denne tog Manden, der sprællede voldsomt, og kastede ham ud i Søen.

3) *Angitinguak*: Der var een, der havde hørt dette, og som fortalte det til den store Mands Familie.

4) *Adlagdlak*: «Syd fra».

var lavet af et Ribben, og som *Kaluluk* selv havde brugt som Barn.

De fik nu Øje paa Kajakerne, der kom fra den anden Side for at slaa *Kaluluk* ihjel. Denne fik sin Bedstemoders Rensdyr-Støvler paa, og strammede disse og Buxerne godt. Bedstemoderen gav ham Kjødvenderen og Blodproppen til Vaaben¹). Da de nærmede sig, blev Vandet ganske rødt af de mange Kajaker. Bedstemoderen hentede Vand i Vandspanden og satte den ved Stranden, hvor de skulde gaa iland. Hun sang over Spanden og ønskede: «Bare de ville holde deres Aarer paa Ryggen, naar de gaa op paa Land! Og bare de maa faa Horn i Panden som Rensdyr og drikke af Spanden!» *Kaluluk* løb ned til Stranden. Da den første Mand steg iland, tog han Aaren om paa Ryggen, idet han holdt den med begge Hænder, og gik hen til Spanden, som Bedstemoderen havde stillet ved Stranden, og begyndte at drikke. Medens han drak, gik *Kaluluk* hen til ham og stak ham med Kjødvenderen i Siden under Anorak'en, men Manden vedblev at drikke. Idet *Kaluluk* trak Kjødvenderen ud, stak han Blodproppen ind. Da han derefter trak Proppen ud, styrtede Blodet ud af Manden og han styrtede død om. Saaledes gjorde han ved dem alle undtagen to. Til dem sagde han, at de skulde gaa hjem, ellers vilde det gaa dem, ligesom det var gaaet med alle de andre²). Da disse kom hjem, fortalte de, at alle de andre var slaaet ihjel. *Kaluluk* skar de Døde istykker og kastede dem i Vandet. Derefter rejste han ind til Bunden af *Sermilik*, hvor han levede af Hvidfisk og Narhvaler, og kom aldrig mere sammen med Mennesker³).

1) Efter *Adlagdlak's* Gjengivelse, sagde Bedstemoderen til ham, at han skulde stikke i Retning af Folkene med Kjødvenderen, og derefter med Proppen, og idet han lod som om han trak denne ud, skulde han sige: «Nu trak jeg den ud!» Dette gjorde han og Blodet styrtede ud af Folkene, som døde af Blodtab.

2) Efter *Angitinguak's* Gjengivelse bleve alle dræbte; efter *Adlagdlak's* fik kun En Lov til at beholde Livet.

3) Efter *Adlagdlak's* Gjengivelse var det den skaanede Mand, som man ikke mere hørte noget om.

4. Kunuk,

fortalt af *Sanimuinak*¹⁾.

Der laa to Huse tæt ved hinanden. *Nuerniakajik* slog Beboerne af Nabohuset ihjel, saa at kun to Drengene blev tilbage. De to Drengene, der vare Brødre, rejste nu midt om Natten ind i Landet. Den næste Dag saae de en Mand staa paa Fangst med sin *Ituarten* i Haanden. De gik hen til ham. Han stod her sammen med sin Kone, fordi de ingen Børn havde. «Hvor komme I fra?» spurgte Manden. «Vi komme derude fra, fordi alle de andre ere blevne dræbte». Derefter løb Manden og Konen omkaps om, hvem de skulde have til Plejesøn. Hun rørte først ved den ældste af Brødrene, hvorfor hun fik ham, og Manden den yngste. Da de voxede til, hærdede de sig ved at gaa ud i Kulden om Vinteren og hente Tang, samt øvede deres Kræfter ved at løfte store Sten. Da de næsten vare fuldvoxne, døde den yngste af Brødrene. Den ældste Broder, som hed *Kunuk*, blev meget bedrøvet herover, men øvede snart sine Kræfter paany. Han begyndte nu at fange og blev en god Fanger. Da han blev ældre, vilde han gifte sig og fik en smuk Kone.

Ungilataki plejede at dræbe Folk, naar de havde smukke Koner, for at tage disse til sig. Da *Kunuk* havde giftet sig, vilde *Ungilataki* have hans Kone, hvorfor han vilde holde Trommedands med ham, skjøndt denne ikke kunde synge. *Ungilataki* havde til Medhjælper en lille, meget fed og stærk Mand, der hed *Ususugmiarsuk*. Han delte Koner med ham. Førrend *Kunuk* rejste til *Ungilataki*, sang hans Plejemoder over hans Anorak, for at *Ungilataki* ikke skulde kunne gjøre ham nogen Skade. Han rejste nu med Konebaad til *Ungilataki*, men

¹⁾ Hovedelementet i denne Fortælling er af *Utuaik* tillagt den paafølgende Fortælling om *Uiartek*. Jeg har udeladt dette Element der, fordi jeg antager, at det er en vilkaarlig Tilføjelse, og har suppleret den hestaaende Fortælling med *Utuaik*'s.

Plejeforældrene bleve hjemme i Huset. Disse sagde til ham ved Afrøjsen, at hvis han slog *Ungilataki* ihjel, skulde han tage en Hund og et Menneske med hjem. Han rejste nu derover og kom dertil, da det blev mørkt. Han gik ind til *Ungilataki*, der havde et stort Hus og mange Koner, som han havde taget fra dem, han holdt Trommedands med. Da *Kunuk* kom ind til ham, havde han allerede røvet hans Kone, saa at *Kunuk* ikke kunde finde hende. Ingen sagde til ham, om hvor hun var henne, fordi de ikke vilde have, at *Ungilataki* skulde slaa ham ihjel. *Kunuk* opdagede sin Kone henne paa Brixen; thi *Ungilataki* havde allerede taget hende til sin fjerde Kone, fordi han havde Lyst til at slaa *Kunuk* ihjel. Da de nu skulde holde Trommedands, toge Modstanderne Plads hver i sin Ende af Huset. *Ungilataki* gik frem og begyndte at synge. Han brugte en stor Kniv (*pana*) til Trommestok, og de han holdt Trommedands med, plejede han at stikke ihjel. Efter at være færdig med den ene Sang, begyndte han paa en anden. Da han havde sluttet denne, raabte Husfællerne til *Kunuk*: «Nu kaster han efter Dig!» *Ungilataki* sigtede, *Kunuk* gjorde sig lille ved at sætte sig ned paa Hug, Kniven blev kastet, og *Kunuk* sprang tilvejs, saa at Kniven gik ind i Væggen under ham. Tilskuerne raabte: «*Ungilataki*, som aldrig rammer fejl, ramte fejl!» og vilde have, at *Kunuk* skulde tage Kniven, men *Ungilataki* sprang rask til og trak Kniven ud af Væggen. Efter at han atter havde sunget en Sang, sigtede han paa *Kunuk*'s Hjertekule. Ved at se dette, begyndte *Kunuk*'s Kone, der sad henne paa Brixen, at græde. «Nu, nu!» raabte de andre; *Kunuk* gjorde sig stor, *Ungilataki* sigtede derfor højt paa Hagen, men i samme Øjeblik Kniven blev kastet, gjorde han sig lille, saa at den traf lige ovenover hans Hoved. *Ungilataki* gik hen for atter at tage Kniven, men *Kunuk* kom ham i Forkjøbet og greb Kniven, skjøndt han aldrig havde sunget tidligere. *Ungilataki* sagde, at han bare skulde bære sig ad ligesom han. *Kunuk* begyndte at synge, og da han var færdig, raabte de

andre: «Nu skal Du kaste», men han kastede ikke. Han begyndte atter at tromme og synge, men da han var færdig, sigtede han paa *Ungilataki*, der gjorde sig smal ved at vende Siden til¹⁾, men inden han fik Tid til at røre sig, ramte Kniven ham, saa at den flakte Hagen og gik ind i Halsen. Husfællerne raabte, at *Kunuk* skulde slaa ham ihjel. *Ungilataki*'s Familie græd, men *Kunuk*'s Kone trak Støvlerne paa. *Kunuk* tog sin Kone og *Ungilataki*'s smukkeste Kone. Idet han gik ud af Huset, sagde *Ungilataki* helt nede fra Halsen: «Jeg har aldrig vendt mit Ansigt bort fra hende, naar jeg har ligget sammen med hende, og Du maa heller ikke vende Ansigtet fra hende». Idet *Kunuk* gik ud gennem Husgangen, kom *Ususugmiarsuk*²⁾ løbende og skubbede til ham bagfra, saa at *Kunuk* sprang et Stykke frem. Dette gjentog han flere Gange. Da de kom udenfor, toge de fat paa hinanden og begyndte at brydes. *Ususugmiarsuk* trykkede *Kunuk* ned for at slaa ham ihjel, men han kunde ikke magte ham. *Kunuk* kom nu til at træde paa et Sted, hvor Hundene havde gravet³⁾; han var nærvæd at falde, men klemte i Faldet den anden, som vilde slide sig løs. *Kunuk* klemte ham saaledes, at Blodet strømmede ud af Munden og Exkrementerne ud af Bagen paa ham. *Ususugmiarsuk* sank sammen og skreg: «*Kunuk, Kunuk, Kunuk* har klemt mig, saa at Blodet strømmer ud af Munden og Exkrementerne ud af Bagen paa mig!» Dermed døde han.

Kunuk rejste nu hjem. Plejemoderen sagde til ham: «Han har dræbt et Menneske, men han skulde have slaaet en Hund og en Kvinde ihjel. Efter at han nu havde slaaet et Menneske ihjel, plejede han at dræbe de Kajakmænd, som han mødte, naar han var ude paa Fangst. Da han blev gammel og Plejemoderen døde, fik han Lyst til at rejse ud og hævne sig paa

¹⁾ *Utuaq* fortalte, at *Ungilataki* rakte lang Næse ad *Kunuk*.

²⁾ *Utuaq* kalder ham: *Ususugmajoutak*.

³⁾ *Utuaq* sagde: paa frossen Urin.

den Mand, der havde dræbt hans Familie. Han rejste derud i Konebaad og styrede langs med Land. Da han nærmede sig sit Fødested, græd han og sagde: «Dengang jeg døde ondt her!» Ved hans Graad rystede Konebaaden, og han greb Styreaaren, som om han vilde slaa dem der roede, saa at de ogsaa begyndte at græde.

Da han kom iland, spurgte han, hvor *Nuerniakajik* var. Han ledte efter ham og saae ham ogsaa, men *Nuerniakajik* blev bange for ham. *Kunuk* gik hen til *Nuerniakajik's* Fætter, der stod og arbejdede paa en Konebaad, og bad om han maatte laane hans store Kniv (*pana*), og spurgte, om han skulde slaa *Nuerniakajik* ihjel? «Nej, Du maa ikke slaa ham ihjel». «Hvorfor vil Du ikke laane mig Kniven, jeg vil saa gjerne dræbe ham». Manden blev nu bange og gik lidt tilbage, idet han sagde: «Du maa gjerne slaa *Nuerniakajik* ihjel». *Kunuk* kunde ikke finde *Nuerniakajik*. Da det blev lyst næste Morgen, saae han noget blankt oppe paa en Høj. Det var *Nuerniakajik*, der laa og sov under et Tagskind. *Kunuk* gik hen og littede Skindet op med den lange Kniv, hvorved *Nuerniakajik* kom til at se ham. *Kunuk* lagde sig ned paa Maven paa Tagskindet, der dækkede den anden, og idet han trykkede ham med den ene Haand, saa at han ikke kunde røre sig, stak han ham ganske langsomt med Kniven i Halsen tæt ved Skulderen. Han stak ham ganske langsomt, for at det skulde gjøre mere ondt. Blodet begyndte at løbe ud, og *Nuerniakajik* døde. Derefter stak *Kunuk* alle hans Børn ihjel, som Hævn fordi deres Fader havde dræbt hele hans Familie.

5. Uiartek, fortalt af *Utuak*¹⁾.

Uiartek rejste med Kone og Barn herfra (Angmagsalik) Syd paa langs med Kysten. Førind han kom omkring Landet, mødte han paa Vejen en Mand, der gjorde ham Følgeskab med en anden Konebaad, hvori der ligeledes kun var dennes Kone og Barn. *Uiartek* og den anden Mand øvede sig undervejs ved at ro mod hinanden, gribe fat paa Harpunen og sigte med den. De kastede den dog ikke, men lagde den ned igjen og roede videre ved Siden af hinanden. Naar de derimod mødte fremmede Kajak'er paa Vejen, harpunerede de dem og lod nogle af dem ligge i Havet, medens de trak andre paa Land. *Uiartek* havde en Pilespids af hel Narhvaltand, den anden Mand havde een af Hvalrostand, og naar de traf paa Kalvis, der spærrede Vejen for Baadene, kastede de Fuglepilen imod den, saa at den gik istykker.

Da de kom til Landets Spids Syd paa²⁾ (*nuna isua*), roede de op ad en stor Strøm, paa hvis Sider Havet havde dannet Huler i Klippen. Her faldt *Uiartek*'s Hund overbord og blev bidt over af en «*kivarkek*» (stor Ulk). Medens de roede op ad Strømmen, sultede Ledsagerens Barn ihjel, thi hans Kones Bryster kunde ikke naa over Skuldrene til Barnet, som sad i Amaut'en. Dette Tab tog Forældrene sig meget nær, og under deres Sorg herover bemærkede de ikke, at Strømmen drev Baaden ind i en Hule, hvor de omkom. *Uiartek*'s Baad kom op ad Strømmen, idet han roede med Styreaaren paa begge Sider, medens Konen trak paa Aarerne, og Barnet levede, thi

¹⁾ Af *Utuak* har jeg faaet to Meddelelser om *Uiartek*; den ene af disse begynder med den foregaaende Fortælling: *Kumuk*, og ender med den paafølgende: *Kasagsik*, hvilke jeg imidlertid har udeladt som tilfældige Tilsætninger. *Kutuluk* har ogsaa fortalt mig dette Sagn. Hans Fortælling er benyttet til at supplere *Utuak*'s med.

²⁾ Efter *Kutuluk*'s Fortælling henlægges saavel denne Episode som den paafølgende, om Menneskæderne, til Landets Nordspids.

Konens Bryster naaede op over Skuldrene, saa at Barnet kunde sidde i Amaut'en og drikke, medens Moderen roede.

Da *Uiartek* var kommen op over Strømmen, saae han en stor Kajak mellem en Flok Narhvaler og snart efter nogle Huse. Men da han, fordi han var alene, frygtede for at møde den store Mand, ventede han til Natten med at gaa op til Husene, for at se paa Rødskeerne der. Han saae nu en stor Narhvaltand, der blev brugt som Kjødpind, og hvorpaa der sad Menneskehænder, Bjørnekjød og Spæk, Hvalroskjød og Spæk og Narhvalkjød og Spæk. Da han var bange for disse Folk, rejste han om Natten i Slæde inden om deres Boplads gennem et stort Dalstrøg.

Efter at de vare komne omkring Landet, blev det Vinter, saa at de maatte overvintre og først næste Aar rejse videre. Paa Vejen langs med Landet var der ligesaa mange Sæler som Ryper, og naar Ryperne skreg, kom Sælerne op. Da de vare komne til Landets Spids Nord paa (*nuna isua*), rejste de langsmed en stejl Kyst, hvor de ikke kunde lægge til Land, og hvor Strømmen var stærk. De maatte derfor om Aftenen lægge ind til en stejl Klippe, i hvilken *Uiartek* slog en Sælhundebloodprop til at forføje Baaden ved.

De kom derefter til et Sted, som de kaldte *Kigdlivigsiviti*¹⁾, fordi det laa imellem to Fjelde, som lignede Hornene paa en Konebaad. Herfra kom de til en stor Fjord, der aldrig frøs til, og hvor der ingen Sæler var, men derimod altid store Mængder af Narhvaler og Hvidfisk. Naar disse skulde skifte Hud, krøb de op paa store Sandsletter, som fandtes her, og rullede sig rundt for at faa Skallerne bort. *Uiartek's* Kone samlede her saa mange Narhvalhorn-Spidser, som hun kunde have i sin Favn, og dem brugte hun til at spænde Skind ud med. Dernæst kom de til *Kasagsik*, der boede ikke langt her Nord for (Angmagsalik), og fangede Bjørne i Fælder, og endelig tilbage

¹⁾ *kigdlue* — Sædet mellem Hornene paa en Konebaad.

hertil. Her var der en Mand, der pralede af det Land, han havde rejst til og seet. *Uiartek* holdt derfor Trommedands med ham og lavede følgende Sang:¹⁾

6. *Uiartek* og *Kasagsik*,
fortalt af *Utuaik*²⁾.

Da *Uiartek* var kommen omkring Landet, bestemte han og *Kasagsik* sig til at holde Trommedands med hinanden. Naar de gik ud i Kajak sammen, og den ene jagede en Hvalros, satte den anden Harpunen i Hvalrossen, trak den ud igjen, gjorde den atter klar og sigtede paa den første med Harpunen. Derefter gik de sammen hjem igjen. Da *Kasagsik* en Dag sigtede paa *Uiartek*, sagde denne: «Lad os ikke slaa hinanden ihjel, men hellere holde Trommedands». Om Vinteren begyndte de at holde Trommedands med hinanden.

Kasagsik havde ladet en Hvalroslalle fryse fast i Jorden og bundet en Kobberem til Lallen. Denne skulde *Uiartek* trække op. Da *Kasagsik's* Kone var gaaet ud for at trække Lallen op, men blev længe borte, sagde *Kasagsik*, at det var bedst, at *Uiartek* gik med ud for at hjælpe hende, da hun ikke kunde magte den. Da *Kasagsik* heller ikke kunde faa den op, tog *Uiartek* fat paa Hvalroslallen, og *Kasagsik* greb om ham bag fra. Idet *Uiartek* fik Lallen op, lod han den smække bag over Ryggen for at træffe *Kasagsik*; men denne sprang tilside, saa at den ikke traf ham. «Du vil jo slaa mig ihjel!» «Ja, det

¹⁾ Da jeg efter *Utuaik* ikke har nedskrevet den grønlandske Text, men kun den danske, medens jeg efter *Nakiilik* har nedskrevet saavel den grønlandske som den danske Text, og denne sidste er fyldigere end *Utuaik's*, skal jeg udelade denne og henvise til den anden: Nr. 50.

²⁾ fortalt som Fortsættelse af *Uiartek*.

er, fordi Du tog fat paa mig fra Ryggen!» Da *Uiartek* skulde rejse, viste *Kasagsik* sine Hunde frem. Disse vare saa store som Bjørne og begyndte at bide efter *Uiartek*'s Hunde. *Kasagsik* raabte: «*Ki, ki, ki...*» for at hidse sine Hunde paa *Uiartek*'s. *Uiartek* slap nu ogsaa sine Hunde løs; *Kasagsik*'s Hunde sprang strax efter dem, og de begyndte at slaaes. Da en af *Kasagsik*'s store Hunde vendte Halen til, bed en af *Uiartek*'s Hunde Endetarmen ud af den, saa at den døde. *Kasagsik* løb nu, og *Uiartek*'s Hunde løb efter ham. De vare nærved at bide ham. Han sprang derfor op paa en Konebaad. Da Hundene ikke kunde naa ham der, begyndte de at gnave paa Lønningen af Konebaaden. *Kasagsik* piskede paa Hundene, saa at snart et Øre, snart en Hale sprang af. *Uiartek* kaldte nu paa sine Hunde, ellers havde de bidt *Kasagsik* ihjel.

Da *Kasagsik*'s Søn blev voxen, og *Kasagsik* var gammel, slog Sønnen alle Fremmede ihjel, som kom paa Besøg. Han dræbte dem med en Kølle, der var betrukket med Hvalrosskind, og hvori var indsat Bjørnetænder. *Kasagsik*'s Søn var en stærk Mand og god Fanger. Han havde to Koner. Han og Faderen havde hver sin Husgang. Hvergang der kom Besøgende, kom de aldrig levende ud af Huset. *Ulivatsiak* kom og besøgte *Kasagsik*. Da det begyndte at blive mørkt, sagde *Kasagsik*, der var bleven god paa sine gamle Dage: «Det er bedst, at Du rejser, thi nu kommer min Søn snart hjem». *Kasagsik* var nemlig bange for, at Sønnen skulde slaa ham ihjel. Medens *Ulivatsiak* endnu var der, kom Sønnen slæbende med to Hvalrosser. Dennes Kone gik ned til Stranden sammen med *Ulivatsiak*. Da *Kasagsik*'s Søn saae, at hans Kone blev fulgt af en Fremmed, blev han vred og roede saa hurtigt til, at Hvalrosserne gik under Vand. Han kom til Land, sprang ud af Kajaken, trak Hvalrosserne op og gik op til Huset for at tage en anden Pels paa. Da *Kasagsik*'s Søn var gaaet op, tog *Ulivatsiak* Hvalrosserne hen til et ujævnt Sted og

trak dem paa Land, saa at Skiudet paa Hovedet af den ene blev revet istykker. *Kasagsik's Søn* saae dette.

Da de kom op i Huset, begyndte *Kasagsik* at fortælle gamle Sagn. Mordinstrumentet hang over Døren, ved hvilken *Ulivatsiak* sad. *Kasagsik's Søn* gik ud hvert Øjeblik og sprang ind igjen tæt forbi *Ulivatsiak* for at gjøre denne forskrækket. Han havde nemlig stor Lyst til at dræbe *Ulivatsiak*. *Kasagsik's Søn* kom ind, greb Mordapparatet, sprang til for at ville dræbe *Ulivatsiak*, men denne afparerede Slaget med Armen. *Ulivatsiak*, som var meget stærk, tog Køllen fra ham, klemte Arme og Ben sammen paa ham og trykkede ham i Øjehulerne med Køllen. *Kasagsik* sad imidlertid rolig henne paa Brixen. Hans Søn faldt om og var meget daarlig, men kunde ikke dø. *Ulivatsiak* gik hen og besøgte Naboerne og sagde der til en forældreløs Dreng, at han skulde gaa hen for at se paa *Kasagsik's Søn*. Dennes Ansigt var aldeles opsvulmet, da Drengen kom derhen. Da han begyndte at blive rask, rejste *Ulivatsiak* bort.

Denne kunde alt, hvad han vilde (*ajugakangitsok*). Der var engang fire Indlandsboer om ham, men de kunde ikke magte ham. *Ulivatsiak* var af *Uiartek's* Familie. *Uiartek* rejste tilbage hertil og døde her, da han blev gammel. *Kasagsik* fangede Bjørne, ligesom man her fanger Ræve, nemlig i Stenfælder.

7. Natatek,

fortalt af *Uluak*.

Der var engang en gammel Mand, som boede ved *Norsit*¹⁾ ene i et Hus sammen med sin Kone. Alle deres Børn vare døde. De havde mange Naboer, som ofte bad Manden komme og besøge sig, og naar han kom til dem, vilde de have, at

¹⁾ Beboet Sted paa den store Ø ved Munden af *Angmagsalik*-Fjorden

han skulde fortælle Sagn. Naar han ikke havde flere at fortælle, sagde de, at han skulde fortælle om sine afdøde Børn. Dette vilde han ikke, men de tvang ham dertil, og han blev gjerne vred derover. Naar Folkene derefter spiste, fik han som oftest en Sælhundelalle, hvorpaa der ingen Kjød var. Da han engang som sædvanlig havde været nødt til at fortælle om sine afdøde Børn, og han som Følge deraf var bleven vred, blev der indbragt en Sæl, som blev skaaret op, og *Natatek* fik som sædvanlig en Lalle uden Kjød paa. Da Manden i Huset gik ud, kastede *Natatek* Benet ud i Gangen og sagde, at det skulde blive til et Menneskeskelet, saa at det kunde skræmme Folkene ihjel. Han hørte da noget løbe udenfor, og da han kom ud, saae han Skelettet løbe over Manden, som derved skræmtes ihjel, og derefter gik det ind i Huset og skræmmede alle Beboerne ihjel.

Den følgende Dag ladede *Natatek* sin Baad og rejste med sin Kone til *Ingmikertok*¹⁾, hvor der boede to gamle Folk med deres Datter. Da han var kommen hertil, hørte han, at de andre Folk ude fra Munden af Fjorden vilde komme for at hævne Drabene. En Dag da det blev lyst, saae han en stor Mængde Konebaade og Kajaker komme ude paa Fjorden, og den ældste Mand kom foran alle de andre. Da *Natatek* saae dette, begyndte han at synge og gjøre Tornakkunster, skjøndt han ikke var Angekok. Idet han gjorde Tornakkunsterne, saae han, at alle Træbakkerne bleve fulde af Lax, og der kom frem en Sæl, hvis Hoved var Skelet, og som skræmte ham selv og alle de andre tildøde. Medens han gjorde Tornakkunster, sang de Gamle og deres Datter. *Natatek* og hans Kone bleve snart efter levende igjen. Den Ældste udefra kom nu ind og stak Beboerne med Kniven i Ansigtet; men skjøndt de stode ganske stille, kunde Kniven ikke trænge ind i dem paa Grund af de Tornakkunster, der var gjort. Han maatte derfor opgive at stikke dem ihjel og gik ud igjen.

¹⁾ En Ø inde i *Angmagsalik*-Fjorden.

Natatek med Kone flyttede nu ind i Bunden af *Sermilik* til *Timerssek*'erne (Indlandsboerne). Her kom de til at bo hos en Mand og Kone uden Børn. Medens de boede her, gik de paa Jagt efter Renner og efter Narhvaler, som de harpunerede fra Land ved *Sarfak* (et Strømsted). Indlandsboen satte sin Harpun i en Narhval og trak den paa Land. *Natatek* satte ogsaa sin Harpun i en Narhval; men samtidig satte en Indlandsbo paa modsat Side af Strømmen sin Harpun i den samme og trak den over til sig. Da *Natatek* kom hjem, drillede hans Bofælle ham med at sige: «De trak nok Narhvalen fra Dig?» dertil svarede *Natatek*: «Jeg har tænkt paa at hente den iaften». Da Natten kom, gik *Natatek* og hans Bofælle, Indlandsboen, hen til Strømstedet. Over dette var der paa Grund af den stærke Strøm spændt en stram Kobberem, som de klatrede hen over. Paa modsat Side saae de Narhvalen ligge, og *Natatek* tog den og bandt den til Linen. Nu vilde han gaa hen og tage sin Fangerem.

Da han kom til Indlandsboens Hus, kiggede han ind ad Vinduet og saae Indlandsboen staa foran den tændte Lampe, der stod paa Gulvet, og arbejde paa en stor Narhvaltand. *Natatek*'s Fangerem med Narhvaltandspids hang paa Krogen (*initsat*). I Husgangen var der opstillet tre Stene, der vare satte op indenfor hverandre som Døre (*matit*), for at *Timerssek*'en kunde høre, naar der kom nogen. *Natatek* gik ind i Huset, medens hans Ledsager blev staaende paa Udkig ved Vinduet for at komme ham til Hjælp, hvis det var fornødent. Manden i Huset holdt Øje med Gangen, medens han arbejdede. *Natatek* tog nu den sidste Sten tilside, sprang hen og tog sin Fangerem, løb derefter ned til Strømmen, tog Narhvalen og hoppede i een Arm over den udspændte Kobberem, medens han i den anden Haand holdt Narhvalen og Fangelinen. Næste Dag harpunerede *Natatek* atter en Narhval, hvilken der ogsaa blev sat en Harpun i fra modsat Side, men han trak den over til sig.

Man fortalte *Natatek*, at der ikke langt derfra boede en

Indlandsbo, der havde to Døtre, som, naar der kom Mænd i Besøg hos dem, trak dem mellem Benene, saa at de døde. *Natatek* lod sig sy et Par *Natit* af Remmesælkind. Han prøvede at trække i dem; men han kunde ikke rive dem over. Indlandsboen skulde nu ogsaa prøve det; han trak dem med Lethed over og sagde, at det ikke kunde nytte noget, men nu skulde han give ham nogle *Natit*, som man ikke kunde rive over. Disse vare af dobbelt Remmesælkind. Han prøvede paa at trække dem over, men de holdt.

De gik hen til Manden med de to Døtre. Paa Vejen trak de store Sten op af Jorden; de laa saa fast, at det peb (svuppede) i dem, idet de trak dem op, og de spillede derefter Boldt med dem. Indlandsboen kastede en stor Sten hen til *Natatek*; men den faldt til Jorden. Indlandsboen sagde da: «Det kan ikke nytte noget, at Du gaaer derhen, naar Du ikke engang kan magte denne Sten». «Jo, jeg vil alligevel derhen», sagde *Natatek* og tog en stor Sten, spillede Boldt med den og kastede den hen til Indlandsboen, som maatte lade den falde til Jorden.

De kom nu hen og besøgte Manden med de to Døtre. Faderen syntes, at det varede saa længe, inden det blev Aften, og begyndte derfor at fortælle Sagn; men efter at Faderen nogen Tid havde fortalt, sagde *Natatek* og Indlandsboen, at de vare søvnige. Da de havde slukket Lamperne, begyndte Faderen at sove, og de andre lod ogsaa, som om de sov. Den ene af Døtrene gik nu hen og tog *Natatek* i sine Arme, bar ham hen og lagde ham ved Siden af sig paa sin Brixen-Plads. Efter at have taget Støvlerne af, lagde hun sig paa Brixen og tog fat mellem Benene paa *Natatek* for at trække Indvolde ud af ham; men han greb til, klemte sine Ben omkring hendes, holdt med den ene Haand for hendes Mund og trykkede hende med den anden Haand i Bugen, saa at hendes Indvolde knustes. Da Faderen hørte den Døendes Rallen, troede han, at det var Datteren, der dræbte *Natatek*, og hviskede derfor: «*Ilaglugo*,

ilaglugo!» («Bliv ved, bliv ved!»). Da *Natatek* havde gjort det af med hende, gik han hen, lagde sig ved Siden af sin Led-sager og sagde, at han havde dræbt hende.

Den anden Datter kom nu hen og tog *Natatek*, som lod, som om han sov, i sine Arme og bar ham hen paa sin Plads. Hun vilde trække Indvoldene ud af ham; men han holdt for hendes Mund og klemte hende, saa at hendes Indvolde brast. Da Faderen hørte den rallende Lyd, strakte han sig og hviskede igjen: «Bliv ved, bliv ved!» Efterat den anden Datter ogsaa var død, rejste *Natatek* og Indlandsboen bort om Natten.

Da *Natatek* og Indlandsboen nogen Tid efter hørte, at Faderen var vred, fordi *Natatek* havde dræbt Døtrene, rejste de hen til ham igjen. Paa Vejen kom de til en Strøm, hvorved der stod mange Folk og fangede Narhvaler ved Aandehuller i Isen, og mellem disse Folk var ogsaa de Dræbtes Fader. Da han blev dem vaer, kastede han en sort Narhval efter *Natatek*; men denne sprang tilside, saa at Narhvalen ikke ramte ham. Det samme gjentoges nok engang, og *Natatek* tog Narhvalen op og kastede den begge Gange tilbage efter Indlandsboen. Denne skreg, at han var bange for, at han skulde blive ramt. *Natatek* sprang nu til, og de toge fat paa hinanden. *Natatek* trykkede Indlandsboen til Jorden og begyndte at vride Halsen om paa ham; men Indlandsboen raabte, at han skulde betale med sin *angmaletarsiutek*¹⁾, hvis han bare maatte slippe for at miste Livet, og *Natatek* gav derfor Slip paa ham. Løfterne bleve imidlertid ikke opfyldte, og *Natatek* hørte aldrig mere noget til ham.

Hverken *Natatek*'s Kone eller hans Husfælles, Indlandsboens Kone kunde faa Børn. De byttede derfor Kone for nogen Tid, hvorefter Konerne bleve frugtsommelige og fik begge Sønner, først Indlandsboens Kone, dernæst *Natatek*'s. Børnene

¹⁾ *angmaletarsiutek* er et Fangevaaben til at tage Narhvaler med ved Aandehullerne.

begyndte at voxe til, og der blev lavet Kajaker til dem. Da *Natatek's Søn*¹⁾ begyndte at gaa omkring, og Faderen var gaaet fra ham, satte Fuglene sig ovenpaa ham. Moderen sagde, at næste Gang Fuglene satte sig paa ham, skulde han gribe efter dem. Dette gjorde han, og naar han greb efter een Fugl, fik han alle dem, der var rundt omkring ham, og saaledes gjen-toges det altid i Fremtiden.

Drengene begyndte nu at gaa i Kajak. Indlandsboens Søn kæntrede ofte i Kajak, men *Natatek's Søn* kæntrede ikke. Da *Natatek* engang var ude i Kajak med Sønnen og gik nogen Tid bort fra ham, kom en stor Stime Sæler, saa at Drengen maatte lægge Aaren tværs over Kajaken for at holde Ligevægt. Først da Faderen kom tilbage, gik Sælerne bort, og de roede derefter hjem, og Faderen lavede Harpunspids, Fangerem og Blære til ham. Næste Gang de vare ude i Kajak, og Faderen gik bort fra ham, kom der igjen en Stime Sæler. Drengen kastede sin Harpun efter en af dem; men ikke alene denne fangedes, men hele Stimen paa engang, saa at hele Fangeremmen blev fuld af Sæler.

Naar *Natatek* var ude i Kajak sammen med sin Søn, knækkede de Aarerne over og surrede dem sammen igjen med Kobberem for at have Øvelse i at gjøre det, om Aaren skulde knække over i daarligt Vejr.

Indlandsboens Søn kunde ikke lære at rejse sig i Kajak, naar han kæntrede. De rejste derfor ind i Landet og fangede Sæler fra Land, medens *Natatek* atter rejste herud til Mundingen af Fjorden.

¹⁾ Det vil sige Sønnen af *Natatek's* Kone og Indlandsboen.

8. Den Blinde, som fik sit Syn igjen,

fortalt af *Nakitilik*.

Da *Inik* engang kom hjem med en ung Remmesæl, vilde hans Bedstemoder have Skindet til Brixeskind, medens han selv vilde have det til Kobberemme. Han skar nu en Kobberem ud af Skindet; men under Forarbejdelsen sprang den istykker og traf ham paa Øjet, saa at han blev blind.

En Dag da han sad paa Brixen, sagde han: «Der er en Bjørn udenfor Vinduet, kom med min Bue». Bedstemoderen kom med Buen og sigtede paa Bjørnen, medens *Inik* spændte og afskød den, saa at Bjørnen faldt død om. «Jeg synes, at jeg traf», sagde *Inik*. «Nej! Du traf ved Siden af», svarede Bedstemoderen. Hvergang hun nu kogte Kjødet af Bjørnen, fik han ikke noget deraf.

Inik sagde en Dag til sin lille Søster: «Vil Du lede mig ind i Landet?» Da de kom ind til en stor Slette, lagde han sig ned, og hun gik bort. Snart efter hørte han en Flok Vildgæs flyve over sit Hoved. De fløj forbi; men der kom flere, og en af disse sagde: «Der ligger et stakkels Menneske». Vildgaasen strøg *Inik* med Vingerne over Øjnene og sagde: «Du maa ikke lukke Øjnene op, førend Du kommer hjem».

Da han kom hjem, saae han en stor Mængde Narhvaler og Hvidfisk komme ind i Fjorden. Han satte sin Harpun i en af dem og bandt sin Bedstemoder som Fangeblære til Enden af Kobberemmen, saa at Narhvalen trak afsted med hende.

Inik og hans Søster gik nu ind i Landet og kom til en Slette, hvor der var mange Huse. Længere inde i Landet kom de til nogle Folk, som kun vare Skygger og ikke havde noget Hul i Bagen. De spiste ikke, men sugede kun Kjødet ud. Da *Inik* og hans Søster kom ind i deres Hus, bød de dem Mad at spise; men de kunde ikke spise, fordi Kjødet lugtede.

Saa vel *Inik* som hans Søster giftede sig her. Da *Inik's*

Kone fik et Barn, der havde et Hul i Bagen, sang Svigermoderen af Glæde: «Det har et dejligt Hul i Bagen!» «Det har et dejligt Hul i Bagen!» Tilsidst fik hun selv Hul i Bagen og døde.

Denne Fortælling fandt Sted oppe ved *Kialinek*, hvor der findes store Sletter.

9. Arfersiartok,

fortalt af *Utuak*.

Et Ægtepars eneste Barn døde. Derover bleve de saa bedrøvede, at Manden rejste bort fra Konen med Konebaaden. Da de roede, sagde et af Fruertimmerne i Baaden: «I rejse jo fra hende»; men de andre lod, som om de ikke hørte det. Konen, der var blevet alene tilbage og som var frugtsommelig, gik nu ind i Landet gennem et stort Dalstrøg, der førte Nord paa. Hun vedblev at gaa denne Vej, indtil hun saae Havet og et stort Forbjerg, paa Enden af hvilket der var en Forhøjning, som hun troede var en Maagetue. Da hun kom nærmere, saae hun, at det var en strandet Hval, fra hvilken Vandet var faldet bort.

Ovenpaa Hvalen sad en Maage og hakkede i den. Hun gik hen til Hvalen, skar den istykker og bar ganske alene Kjødets ind i Landet. Her byggede hun sig et Hus og brugte Hvalbenene til Tagtræ. Hvaltarmene flækkede hun og brugte til Vinduer. Der gik kun en enkelt Tarm til et Vindue. Konen fik nu en Datter, og denne gav hun mange Dukker at lege med. Disse vare lavede af Sællaller.

Da Vinteren kom, og Rævene kom ned for at spise Hvalen, fangede hun dem i Snarer, som hun havde lavet af Hvalsenerne. Naar hun havde sovet og vaagnede, saae hun Rævene staa og spise af Hvalkjødets. Hun fangede dem derpaa med Snarer, brugte Skindene til Brixen og havde ogsaa snart nok til at

betrække Væggene med. Hun fangede endnu flere Ræve, saa at Taget ogsaa blev betrukket dermed.

Da hun en Dag sad og syede paa Vindueskindet, væltede Datteren en af Dukkerne ned og raabte: «En af mine Dukker begynder at løbe!» Moderen sagde: «Leg med dine Dukker!» Barnet gjentog: «En af mine Dukker løber!»

Tre Dage efter lod Barnet Dukkerne gjøre Tornakkunster. Hendes Fader var nemlig en stor Angekok. Barnet raabte: «Moder! Dukkerne kunne sige noget!» «Dukken siger, at min Fader kommer imorgen». Hendes Moder svarede: «Du har jo ingen Fader!» Barnet svarede: «Dukken, der gjorde Tornakkunster, sagde: Naar det nu bliver mørkt, og det derefter bliver lyst igjen, kommer din Fader!»

De lagde sig til at sove, og da det blev lyst, hørte de Raslen udenfor. Moderen kiggede ud af Vinduet og saa sin Mand, som kom kjørende i Slæde. Han kom ind i Huset, og hun kjendte sin Mand igjen. «Hvorledes har Du fanget alle de Ræve, hvis Skind betrække Væggene?» spurgte Manden. «Jeg har fanget dem med Snarer», svarede hun. Hun fortalte da, hvorledes hun havde fundet Hvalen. De laa nu sammen om Natten, og næste Dag vilde Manden tage Konen hjem med paa Slæden; men hun vilde ikke rejse. Manden vendte tilbage, og Konen og Datteren levede hele Vinteren af Hvalen.

Da Foraaret kom, rejste de ud til det Sted, hvor Manden boede, og da det blev Sommer, tog Manden hende igjen til Kone og skilte sig ved den nye Kone, han havde faaet. Efter Mandens Død blev hun boende alene sammen med sin Datter og kunde selv fange Sæler og andre Dyr. Hun kunde Alt, hvad hun vilde!

10. Solen og Maanen,

fortalt af *Sanimuñak*.

Maanen boede i et Hus her i Landet, hvor ogsaa hans Søster, Solen, boede.¹⁾

Naar Lamperne slukkedes om Aftenen, gik Maanen hen til sin Søster for at ligge hos hende. For at faa at vide, hvem det var, som hver Aften laa hos hende, smurte hun en Aften sine Hænder med Lampesod. Da Lamperne slukkedes, og han som sædvanlig lagde sig hos hende, strøg hun ham paa Skulderen med Hænderne. Næste Morgen da Lamperne tændtes, sagde Søsteren, at der var En, der havde Sod paa sig; men da hun opdagede, at det var hendes Broder, tog hun sin Kniv, skærpede den, skar sit ene Bryst af og kastede det hen til Broderen, idet hun sagde: «Siden Du holder saa meget af mig, saa spis mig!» Hun tog nu en Pind og stak Lampemos paa Enden af den, dyppede den i Tran og tændte den. Derefter løb hun ud, og eftersom hun løb, steg hun op i Luften. Da Maanen kom ud og saae, at hun var oppe i Luften, løb han ind og stak Lampemos paa sin *sermiaut*²⁾, tændte den og løb ud med den for at forfølge sin Søster. Men da han kom op i Luften, slukkedes Lampemosset, saa at der kun blev en Glød tilbage.

Naar Maanens Pind er ved at slukkes, puster han til den, saa at der flyver Gnister ud til Siderne, og det er disse, der blive til Stjerner³⁾. Maanen lyser ikke saa godt, fordi den kun har en Glød, og den maa undertiden gaa ned til Jorden for at fange Sæler; men Solen lyser og varmer godt, thi Lampemosset brændte endnu, da den kom op i Luften.

¹⁾ I *Hanserak's* Dagbog kaldes Solen: *Sungula*, og Maanen: *Ijakak*.

²⁾ Et Redskab af Ben eller Træ til at skrabe og banke Isen af Kajaken med.

³⁾ *Hanserak* fortæller, at Maanen brændte sig paa Solen, saa at der sprang en hel Del Stykker af ham, og disse bleve til Stjerner.

11. De to Fætttere,

fortalt af *Sanimuinalak*.

Der var engang to Fætttere, hvoraf den ene et Foraar, da han alene gik ud i Kajak, ikke kom hjem igjen. Det blev Vinter, uden at den Borteblevne kom tilbage. Næste Foraar da den anden Fætter var inde i Fjorden, fik han Øje paa en Kajak, og da han roede langs med Landet, gjenkjendte han snart i denne sin Fætter, der var blevet borte Aaret før. Denne fortalte ham, at han var bleven bortført af en Fjordbo, som boede inde i Bunden af Fjorden, og at han var bleven gift med dennes Datter. Han opfordrede Fætteren til at følge med sig ind i Fjorden og fortalte tillige, at de slog Folk ihjel derinde; men at han nok skulde passe paa ham. De roede nu ind i den store Fjord, hvor de fik Øje paa Huset, i hvilket der var tre Fangere, nemlig den gamle Fjordbo, dennes Søn og den rovede Fætter, som nu var Svigersøn af den gamle Fjordbo.

Da det begyndte at blive mørkt, kom Sønnen hjem slæbende paa en stor Sortside. Han roede rask; men da han saae, at der laa to Kajakker ved Huset, roede han ganske smaat, som om han ikke kunde magte Sælen. Da han kom iland, hentede han et Stykke tørret Kjød, som han gav den Fremmede.

Det blev Aften, og Faderen kom hjem med en stor Sortside. Medens de saae ham paa Afstand, roede han saa stærkt, som om han slet ikke havde noget paa Slæb; men da han saae, at der var en Kajak mere end sædvanligt, roede han ganske smaat, for at man skulde tro, at han ikke var stærk. Han lagde til Land og trak Sælen op, hvorefter han sagde til den Fremmede, at han skulde komme ind med i Huset, og da han kom ind, satte han en Side tørret Kjød frem for ham.

Da Lamperne slukkedes, blev der tændt en lille Lampe nede ved Gulvet, og den gamle Fjordbo begyndte at arbejde i Træ, for at de andre kunde sove, og han kunde komme til at dræbe den Fremmede. Fætterne skulde sove sammen; men de skiftedes

til at sove, saa at den ene bestandig vågede for at kunne advare den anden. Natten forløb derfor, uden at den Fremmede blev dræbt, og Lamperne tændtes paany, da det begyndte at blive lyst. Han, der var i Besøg, fik nu Fætterens Anorak paa, og denne sagde til ham, at han skulde beholde den paa, naar han rejste. Han gik ud, skyndte sig ned til sin Kajak og roede bort. Hans Fætter saae paa ham gennem Vinduet, og da han var langt borte, sagde han: «Den Besøgende er allerede langt herfra». Der blev strax megen Støj for at faa alting gjort klart. Konebaaden blev sat i Vandet, og de roede stærkt udefter. Den Gamle styrede, og Sønnen og Svigersønnen roede med Styreaarer. De roede saa hurtigt, at det var ligesom om de trak Kajaken til sig. Da de nærmede sig Kajaken, sagde Svigersønnen til den Gamle: «Lad mig styre!» «Nej! jeg vil styre!» svarede den Gamle. Svigersønnen gik nu uden videre hen og tog Styreaaren fra den Gamle, som maatte gaa bort.

Da de kom nær ved Kajaken, knækkede Styreaaren, fordi Svigersønnen vrikkede stærkt paa den. Svigerfaderen rakte en anden hen til ham; men førend den var istand, var Kajaken langt borte. Da de atter nærmede sig den, vrikkede Svigersønnen med Styreaaren, der knækkede ligesom før. Svigerfaderen rakte atter en ny Aare og sagde, at det var den sidste. Kajaken havde igjen faaet et Forspring; men de indhentede den snart, og atter knækkede Aaren med et højt Knald. «Det er nok med Villie, at Du knækker Aarerne?» sagde den Gamle. «Nej! det er af bare Ivrigheid efter at komme til at dræbe ham», svarede Svigersønnen. Da denne og Sønnen gik henimod hinanden for at tage fat og brydes, afværgede den gamle Fjordbo det, og imidlertid tabte de Fætteren afsyne.

Da denne kom hjem, fortalte han om, hvorledes hans Fætter var bortført af Fjordboen og nu var gift med dennes Datter. Han viste dem tillige Fætterens Anorak.

Folkene bestemte sig til at rejse ind og dræbe Fjordboen, hvorfor de gave sig til at lave Buer. En forældreløs Dreng,

der var Dværg, lavede en Pil af sin Bedstemoders Kjødvender, der var af Sælben. «Hvad vil Du med den? den er jo ganske kroget!» spurgte de andre for at gjøre Nar af ham. De rejste nu ind i Fjorden med to Konebaade. Da de kom derind, skød de Fjordboerne ihjel med Buer. Fætterens Kone begyndte at græde, da de skulde til at skyde den Gamle; men denne fløj som en Ravn op i Luften, saa at Pilene ikke kunde naa ham. De skød og skød; han fløj med Vingerne udstrakte, men ingen ramte ham.

Da ingen kunde ramme ham, sagde de til den forældreløse Dreng, at han skulde skyde. Denne ledte efter et Hul, hvori han kunde sidde, og faldt ned i et, Hundene havde gravet. Da han kom op igjen, satte han Ryggen og Benene mod Hullets Sider, sigtede skelende og skød med den af Kjødvenderen lavede Pil. Det gav et Knald, og Pilen ramte den gamle Fjordbo i Maven. Da han faldt ned efter, skød alle de Andre efter ham, saa at han fik saa mange Pile i Kroppen, at denne ikke naaede Jorden, men blev stoppet paa Pilene. De sagde nu til Fætterens Kone, som var løbet ind i Landet, at hun skulde komme ned til dem, og da hun kom, rejste hun ud med dem til deres Boplads.

12. Matakatak,

fortalt af *Kutuluk*.

Der var i gamle Dage en Mand, der hed *Matakatak*, som fangede Sæler i Garn (*nigak*). Garnet, der var lavet af Hvalbarder, satte han tværs over Sundene inde i Fjorden, og naar han saa havde været nogen Tid hjemme, rejste han med Konebaaden ind for at røgte det, og der hang da gjerne alle Slags Sæler i det, nemlig Remmesæler, Spraglede og Netsider. Naar de kom til Land inde i Fjorden, plukkede Fruentimmerne Bær og *Tugdlerunat* (Stenurt).

Engang vare de som sædvanlig inde for at se til Garnet, og en lille Nabosøn var fulgt med. Konebaaden blev fyldt af alle de mange Sæler, der hang i Garnet; men da de skulde rejse hjem, savnede de Nabosønnen. Man raabte paa ham og ledte efter ham; men alt forgjæves.

Da de kom hjem og græd over, at Barnet var borte, sagde *Matakatak*, at det vistnok var *Timerssek'*erne, som havde taget ham; thi da han gik tilfjelds, saae han, at det røg fra et Hus inde i Landet. *Matakatak* lod sin Kone sy en Anorak af dobbelt Remmesælsskind, som, da den var færdig, var saa stiv, at den kun kunde bøjes ved Armene. *Matakatak* rejste sammen med Drengens Forældre op i Fjorden, og da de kom derind, gik de ind i Landet. Hvergang *Matakatak* kom til en Sten, der var hul nedenunder, slog han i den for at prøve sine Kræfter, saa at det dundrede. Han var saa stærk, at han undertiden slog Stenene istykker. «Det skulde bare være en *Timerssek'*», sagde han saa.

Da de vare komne op tilfjelds, saae de Røg. *Matakatak* pegede paa den, og de gik hen til Huset, hvorfra det røg. Gangen var tillukket med en stor Sten. De krøb derfor ovenpaa Huset, kiggede ned¹⁾ og saae her den gamle *Timerssek* sidde og vugge Barnet med sine Hænder, idet han holdt dets Hoved mellem sine Ben. Barnet græd, og den Gamle spurgte: «Er der noget, Du vil have?» «Nej!» svarede Barnet. «Længes Du efter din Familie?», spurgte *Timerssek'*en. «Ja!» svarede Barnet. «Du skal ikke græde derfor, vi skulle tage ud til dem imorgen», sagde *Timerssek'*en. *Matakatak*, der saae dette, pegede til de andre, at de ogsaa skulde se paa det. Han flyttede dernæst Stenen fra Gangen og sagde: «Nu skulle I gaa bag- efter mig men blive i Gangen, saa vil jeg gaa ind og tage Drengen og smide ham ud til Eder».

Lidt inde i Gangen var der atter en stor Sten, der stod

¹⁾ Huset synes ikke at have været grønlandsk; thi i Taget maa der, ligesom i Vest-Eskimoernes Huse, have været et Hul, hvorigjennem Røgen trak op.

paatværs og spærrede. *Matakatak* drejede den rundt men traf paa en tredje Sten. Ogsaa den blev drejet, og indenfor denne hang Bjørnetænder og andre Benstykker, som klirrede, naar man rørte ved dem. *Matakatak* trak dem tilside, saa at de klirrede, og sprang ind til Brixen, slog Manden, der vuggede Barnet, i Maven, saa at han faldt paa Ryggen, greb Barnet og smed det ud i Gangen, hvor Forældrene toge imod det og løb bort med det.

Timerssek'erne vilde kvæle *Matakatak* ved at dreje Anorakkraven om paa ham; men han undslap. Da han kom udenfor, kom tre *Timerssek*'er, der vare lige saa store som Konebaade, og toge fat paa ham; men han dræbte dem alle tre med sine knyttede Næver.

Barnets Forældre vare allerede et Stykke Vej borte. *Matakatak* løb ned til de andre, tog Barnet fra dets Forældre og løb videre dermed. Han fik nu Øje paa tre store Mennesker; det var Sjælene af de dræbte *Timerssek*'er¹⁾, og idet han kom nær ved dem, adskiltes de, saa at han gik midt imellem dem. Han løb ned til Konebaaden, gik ombord i den og rejste hjemefter. De kom nu hjem med Barnet, som havde været røvet af *Timerssek*'erne.

13. Pouia,

fortalt af *Kutuluk*.

En Dag da *Pouia* var ude i Kajak, mødte han en *Timerssek*. Han skoddede, alt hvad han kunde, for at komme tilbage; men Inlandsboen trak ham hen til sig, stak ham tilligemed Kajakken i sin Pose og gik ind i Landet. Da *Timerssek*'en kom

¹⁾ Medens Menneskenes Sjæle ere saa store som en Finger eller Haand, ere *Timerssek*'ers Sjæle saa store som Mennesker.

hjem med *Pouia*, fik denne *Timersek*'ens to ugifte Døtre til Koner, og hans Kajak blev sat op paa en Afsats paa Væggen. Den ældste af Døtrene var ikke saa smuk som den yngste. Naar *Pouia* laa imellem dem og vendte Ansigtet mod den smukkeste, tog den anden ham og vendte ham rundt til sig.

Da han var kjed af at ligge stille, sagde han: «Det er længe siden, at jeg var ude i Kajak; bare jeg igjen kunde gaa ud». «Hvorfor ikke?» svarede Indlandsboen. Kajaken blev nu taget ned; men den var saa tør, at den ikke kunde bruges; den blev derfor sat hen til Sidebrixen ved Vinduet for at arbejdes paa. Hans Koner betrak og syede den; men de syede ogsaa Mandhullet til. «Den maa være aaben, saa at jeg kan krybe ned i den!» sagde *Pouia*. Da Kajaken var færdig, og han vilde ud, sagde han: «Bare jeg kunde gaa ud paa Fuglefangst». Svigerfaderen tog ham og satte ham ud i en Sø, gik derefter ud i Vandet og raabte: «*Ke! ke!*» Efterat han var gaaet iland igjen, kom der en hel Mængde Fugle ud i Vandet. *Pouia* fangede saa mange, som han kunde have ovenpaa Kajaken, gik derpaa ind og smed dem ovenpaa en lille Ø for at fange flere. Medens han laa og fangede Fugle, saae han en Taage-tunge, der kom ind til Øen, og Indlandsboens Kone gik hen over Taagen for at hente Fuglene. Da *Pouia* var træt af at fange, gik han hjem.

Efter at have været hjemme nogen Tid, sagde *Pouia*: «Bare jeg kunde gaa ud og fange Narhvaler!» «Hvorfor ikke», svarede Svigerfaderen, satte ham i Kajaken ud i Søen og pustede i Vandet ligesom en Narhval, idet han raabte: «*Ho! ho!*» Derefter gik han iland igjen. *Pouia* satte sin Harpun i en Narhval og lændsede den alene. Efterat den var slaaet ihjel, tog han den hjem med, og hans Koner flænsede den.

Pouia blev snart igjen kjed af at være hjemme og sagde derfor til sine Koner: «Skal vi gaa ud til Havet?» De gik nu alle tre ned til Kysten heroppe ved *Tasiusak*, hvor de satte sig ned paa et Sted, hvor Kystbeboerne plejede at komme for

at samle *Tugdlerunat*. Han sagde til Konerne, at de skulde lyske hans Hoved. Den ene Kone sagde: «Der kommer vistnok en Konebaad?» *Pouia* svarede: «Nej, det er et Stykke Is med Tang paa». Konebaaden, der nærmede sig, kom nu i Skjul ved Stranden. Man kunde høre Folkene tale i Baaden, og *Pouia* kjendte dem godt. Konen sagde: «Det er ligesom om der er nogen der taler!» *Pouia* svarede: «Lad os lytte! for dem, som aldrig have været ved Kysten, lyder Maagernes Skrig ligesom Mennesketale».

Konebaaden kom nærmere og nærmere. Folkene gik op af Baaden, og Konen sagde: «Det er ligesom om der er nogen, der taler her bagved». Folkene kom nu frem lige ved dem; men da de saae Indlandsboerne, løb de ned til Baaden igjen. «Jeg er ikke *Timerssek!* jeg er *Pouia!* jeg er *Pouia!* det er dem, der har taget mig! tag dem igjen!» raabte *Pouia*, og stak Armene ned i begge sine Koners Støvler for at holde paa dem, da de vilde løbe. Den smukkeste Kones Støvle sprak; thi hun syede ikke saa godt, og hun løb fra ham. Da hun kom til en stor Afgrund, stod hun stille og raabte, at Manden skulde komme op med hendes Støvle, for hun havde faaet Hul under Foden. *Pouia* holdt fast paa den ældste, indtil de andre toge fat paa hende og satte hende i Konebaaden. Da de derefter rejste hjem, var Konebaaden nærved at kæntré, hvergang *Timerssek*-konen rørte sig. De sagde derfor til hende, at hun maatte forholde sig ganske rolig for ikke at kæntré Baaden.

Nogen Tid efterat de vare komne hjem til *Pouia's* Boplads, blev Konen frugtsommelig. De boede paa en lille Ø; men Konen blev tit borte. Naar de saa ledte efter hende, fandt de hende ved Strandbredden staaende i Vand til Ansigtet; thi hun vilde sænke sig ned i Havet og gaa hjem der. Hun fik nu et Barn, og det blev Vinter og atter Foraar. Konen sagde til sin Mand: «Skulle vi ikke tage ind og besøge de andre?» «Jo!» svarede Manden, «men vi ville lade Barnet blive her, thi saa komme vi nok snart tilbage igjen; men hvis vi tage det med,

naar mon vi saa komme ud igjen?» «Nej!» sagde Konen, «vi ville tage Barnet med, thi ellers græder det».

De rejste nu ind i Landet, tog Barnet med og kom aldrig ud igjen til Kysten.

14. To Søstre, som legede Huslege, fortalt af *Sanimuinak*.

Der var engang to smaa Søstre, som legede Huslege. Den ældre sagde til den yngre: «Du kan tage det Hvalhoved-Skelet til Mand; jeg skal have den Ørn, der flyver deroppe, til Mand». Hvalhoved-Skelettet tog den yngre Søster til Kone, og Ørnen tog den ældre Søster. Hun skreg; men den fløj med hende til sin Rede og tog hende til Kone.

Naar Ørnen gik paa Fangst, kom den gjerne hjem med en Narhval i hver af Klærne og en i Næbet. Idet den passerede forbi sine Svigerforældres Hus, lod den den ene Narhval falde, for at Svigerforældrene kunde faa den.

Den yngre Søster, som var gift med Hvalen, fik aldrig Lov til at gaa ud. Naar hun vilde ud og lade sit Vand, sagde Hvalen, at hun skulde gjøre det i hans Mund. Naar hun vilde ud for at gjøre sin Nødtørft, sagde Hvalen, at hun kunde gjøre det i hans Haand; thi han vilde ikke have, at hun maatte komme ud.

Naar Ørnen gik paa Fangst, snoede hans Kone Narhval-sener lige saa tykke som en Kobberem, for at de ikke skulde gaa istykker. Da Ørnen en Dag var ude, bandt hun den snoede Senetraad fast til en Sten og firede sig ned. Senetraaden strakte sig under Nedfiringen, saa hun blev helt bange; men hun kom dog ned til Jorden, efterat hun paa de skarpe Sten havde slidt Skindet af sine Ben. Hun gik nu hjem til sin Moder. Da Svigersønnen, Ørnen, kom hjem fra Fangst, lod

den som sædvanlig en Narhval falde ned til sine Svigerforældre og fløj derefter til sin Boplads; men da den ikke fandt sin Kone her, tabte den Narhvalen og fløj tilbage til Pigens Hjem. Svigerfaderen sagde til ham: «Stræk Vingerne ud, for at vi kunne se, at Du er vor Svigersøn!» Den strakte Vingerne ud, og Svigerfaderen skød efter den. Pilen ramte den i Brystet, men sprang tilbage igjen. Ørnen blev vred, dalede ned og slog Vinduerne istykker; men da den kom hen til Huset, gjorde Manden Ende paa den, idet han skød den med sin Bedstemoders Kjødvender. Da Ørnen var død, blev den skaaret istykker og spist, og af dens Hofteben blev lavet Sæde til Hundene.

Efterat de havde faaet den ældre Søster hjem, sagde Folkene: «Hvorledes skulle vi faa fat paa den yngre? hun maa ikke gaa ud for sin Mand». Faderen lavede en Konebaad, og da den var færdig, skulde det prøves, om den kunde roes lige saa stærkt, som en Ederfugl kunde flyve; men efter nogen Tids Forløb kom Konebaaden i Agterhaanden. Da de ikke kunde følge Ederfuglen, vendte de om, og da de kom hjem, tog Manden Betrækket af Konebaaden, skilte den ad og lavede den om. Efterat den atter var betrukken, skulde det prøves, om de nu kunde ro omkaps med en Tejst. De jog en Tejst op og roede ved Siden af den. Da de nogen Tid havde fulgt med den, kom Konebaaden i Forhaanden, hvorover de bleve meget glade og fik Lyst til at hente Datteren.

Den paafølgende Dag skulde de rejse efter Datteren og derefter flytte hen til et andet Sted. Da de kom hen under Hvalens Boplads, saae Konen ud af Vinduet og fik Øje paa Konebaaden. Hun sagde til sin Mand: «Jeg skal ud og lade mit Vand!» «Det kan Du gjøre i min Mund!» svarede han. «Jeg skal ud og gjøre min Nødtøft!» sagde hun derefter. «Det kan Du gjøre i min Haand», svarede Hvalen. «Bare jeg kunde gaa ud, saa kunde Du jo binde en Kobberem fast til mig og trække mig ind igjen, naar jeg bliver for længe borte?» Hun

fik endelig Lov til at gaa ud; men ligesom hun var kommen ud, trak Hvalen inde fra i Kobberemmen. «Jeg er først lige begyndt!» sagde hun og bandt derpaa Kobberemmen fast til en Sten. Medens hun gjorde det, trak han atter i Kobberemmen; men hun raabte: «Jeg er ikke færdig endnu!» Saa snart hun havde bundet Remmen til Stenen, løb hun ned til Konebaaden, sprang over i den, og de roede alt hvad de kunde fra Land.

Hvalen trak i Remmen; men Konen kom ikke. Han gik derfor ud for at se efter hende og saae hende i Baaden langt borte. Den rullede sig ned til Vandet, og idet den sprang ud, piskede den Vandet op i Skum og svømmede ud efter Baaden ovenpaa Vandet. Den svømmede saa stærkt, at det var ligesom om den trak Konebaaden til sig. Den kom snart nær ved Baaden, og Folkene i denne blev bange for, at den skulde trykke Konebaaden ned, naar den naaede den. De sagde derfor til Hvalens Kone, at hun skulde kaste sin Støvle i Vandet. Hun trak sin ene Støvle af og smed den i Vandet. Hvalen snusede til den og undersøgte den, blev derved noget opholdt; men forfulgte Baaden snart igjen. Da den atter kom nær, gjentog den samme Scene sig med den anden Støvle. Den naaede dem atter, og det samme gjentog sig med Strømperne. Da den blev træt af at ruske i Strømperne, forfulgte den dem atter. De andre sagde til Hvalens Kone, at hun skulde kaste Anoraken. Hun tog den af og smed den ud. Hvalen tumlede sig med denne, saa at der stod en Røg af Vand omkring den, men gav sig snart paany til at forfølge Baaden, der nu var tæt ved Land. Den svømmede stærkere end før og var lige ved at naa Baaden; men da sagde Folkene i denne til Konen, at hun skulde kaste sine *Natiz*. Hun kastede disse ud, og Hvalen lugtede til dem og blev meget mere balstyrig end tidligere, fordi de lugtede saa godt. Da den var færdig, forfulgte den atter Baaden; men denne løb nu op paa Land, og Hvalen ligeledes ved Siden af. Her døde den og blev til Skelet igjen.

15. De to Drengene, der kunde opholde sig under
Vandet,
fortalt af *Utuk*.

Der var engang en Enkemand, der havde to Sønner. Naar Faderen gik ud paa Fangst, gik Drengene hen til en Dam, hvor de øvede sig i at svømme. En Dag sagde Faderen til Drengene: «Lad mig engang se paa Eder, om I kunne gaa ned under Vandet». De gik hen til en stejl Skrænt, hvorfra først den ældste sprang ud, og den anden bagefter. De dukkede ned i Vandet, og Faderen ventede paa, at de skulde komme op igjen; men da Tiden var omme, inden hvilken de maatte være komne op igjen, gik Faderen hjem, og her traf han Sønnerne, der sad foran Lampen og rystede af Kulde.

Hvergang Faderen gik ud i Kajak, sagde han, at Sønnerne kunde gaa ud i Vandet, og naar han saa kom hjem, sad de foran Lampen og rystede. En Dag da Faderen var ude paa Fangst, mødte han en Kajak, til hvem han sagde: «Jeg saae paa mine Sønner, som kunne opholde sig under Vandet». Den anden lod, som om han ikke forstod det og roede videre. Faderen mødte atter en Kajak. Til denne sagde han: «Da mine Sønner igaar svømmede under Vandet, saae jeg paa dem». Han roede udefter og fortalte til alle Kajakkerne derude, at hans Sønner kunde opholde sig under Vandet.

Næste Morgen, da Sønnerne vaagnede, var der saa mange Kajaker uden for Enkemandens Hus, at Vandet var ganske rødt. De kom for at dræbe Drengene og sagde til Faderen: «Er det dine Sønner, som kunne gaa ned til Bunden af Havet?» Drengene gik hen til den bratte Klippe, hvorfra man ikke kunde se Havets Bund, og alle de Fremmede stode rundt omkring dem. Drengene sprang ud i Vandet; men medens de vare under Vandet, tog alle de Fremmede Sten i Hænderne for at slaa dem ihjel, naar de kom op. De ventede og ventede, men Drengene bleve borte, hvorfor Mændene gik hjem til Huset og saae der Drengene staa foran Lampen og ryste af Kulde.

Medens de vare inde i Huset, kom der En ind og sagde, at der var en stor Hvalros. Alle sprang i Kajakerne; men Hvalrossen gik udefter, dukkede ned og kom op igjen. En af de Fremmede satte Harpunen i den, og da den nu atter dukkede ned, sprang de to Drengene, hver med en Kniv i Haanden, ud i Vandet. De holdt fast i Fangeremmen under Vandet og dræbte Hvalrossen med deres Knive, medens Fangeren ovenfor ventede paa den. De toge Harpunspidsen ud og lod denne med Fangeremmen og Blæren gaa op til Overfladen. Derefter flænsede de Hvalrossen nede i Vandet, toge et Stykke med sig og lagde Sten ovenpaa Resten. De lagde Stykket inde ved Fjæren og gik saa ud for at hente mere.

Saaledes fik Drengene Hvalrossen, og de spiste den. Da de, der havde harpuneret den, hørte, at Drengene havde faaet den, toge de hen for at dræbe dem. Drengene sprang ud fra det Sted de plejede, og dukkede ned i Vandet. De Fremmede toge imidlertid Sten i Haanden; men Drengene kom op saa langt ude, at man ikke kunde naa dem med Stenene. De Fremmede steg rask i deres Kajaker, gik ud efter Drengene og gjorde sig klar til at harpunere dem. Disse dukkede ned og svømmede ud efter, og da de vare komne langt ud, begyndte de at fryse, stak Hovedet op over Vandet bagved nogle af Kajakerne; men saa var der andre Kajaker, der vilde harpunere dem, hvorfor de atter maatte dukke ned. Drengene toge nu Aarerne fra nogle af Kajakroerne nede fra Vandet, hvorved disse kæntrede og druknede.

Det blæste op med *Nerrajak* (N. O. Vind), og de andre Kajaker roede derfor ind mod Land; men Drengene forfulgte dem og trak Aarerne fra dem, saa at de druknede. Saaledes gjorde de Ende paa dem allesammen.

16. Maanens Barn,

fortalt af *Uluak*.

Et Fruentimmer, hvis Børn altid døde, saae engang, da hun var ude at hente Vand, en stor Slæde. Dette var Maanens Slæde. Han bredte et Sortsideskind uden Haar ovenpaa Slæden, hun lagde sig ned derpaa, og Maanen havde sin Villie med hende. Hun tabte Bevidstheden og mærkede ikke noget dertil.

Da hun kom til sig selv igjen, laa hun i bare Blod, som bredte sig over hele Vandskindet. Maanens Hund gik hen og slikkede alt Blodet op. Førend Maanen gik fra hende, sagde han: «Du maa ikke lade din Mand ligge hos Dig i de første Nætter. Naar Du faaer et Barn, skal Du ikke lave Anorak til det; thi jeg skal nok give det en.»

Da Konen vaagnede næste Morgen, mærkede hun, at hun havde Foster i Livet, og tredie Dag derefter laa Manden sammen med hende igjen. Konen havde en Hund, som ikke kunde faa Hvalpe; men da Konen nu fik en Søn, fik Hunden ogsaa en Hvalp. Da Konen havde faaet Barn, kom Maanen med en Anorak af Remmesælstarmer til det; og da Konen gik ud, gav han hende en Hvalroslette, som Barnet skulde spise. Efterat denne var spist, fik hun en Bjernebov.

Hun holdt Barnet med Ansigtet nede i Vandet, lige saa længe som en lille Netside er nede, og tog det derefter op, naar det begyndte at røre sig. Da Barnet begyndte at krybe omkring paa Brixen, begyndte Hundehvalpen at kravle omkring paa Gulvet, og da Drengen begyndte at gaa ud, gik Hundehvalpen med ham. Maanen gav ham en Hundepisk, som den lagde ovenpaa Husgangen til ham, og med denne piskede han Hunden ihjel med venstre Haand. Da Drengen voxede til, piskede han de andre Børn og holdt ikke op, førend han blev advaret. Engang havde han pisket et Barn, saa at det tilsidst døde; men Barnet havde mange Søskende, som, da de hørte det, vilde komme og hævne sig paa ham.

Moderen byggede derfor et Hus ude i Vandet, saa at der var stejlt til alle Sider. Da det blev Vinter, flyttede de ind i dette Hus, og Folkene udefra kom nu for at dræbe Maanens Søn. Moderen fugtede Tarmskindspelsen, som Maanen havde givet Sønnen, og denne tog den paa; men dens Ærmer naaede ham kun til Albuerne, og paa Kroppen naaede den indtil Maven. En af de Fremmede kom udenfor Gangen, og en stillede sig ved Vinduet med en *pana* (lang Kniv) i Haanden. En Mængde Kajaker laa nedenfor Huset rede til at sætte Harpunerne i ham; men Drengen gjorde sig let, sprang mellem Kajakerne ud i Vandet, dukkede ned, førend man kunde komme til at sætte Harpunen i ham, og kom først op langt udenfor.

Da de fra Land fik Øje paa ham, raabte de: «Der er han ude!» Kajakerne roede henimod ham, tog fat paa Harpunerne for at kaste dem efter ham; men han dukkede ned i Vandet. Kajakerne forfulgte ham stadig udefter. Af og til kom han op bag ved en Kajak, af og til ved Siden af en; men saasnart man roede henimod ham, dukkede han ned. De vare efterhaanden komne saa langt fra Land, at dette saae ud, som om det var stejlt, og man kunde ikke kjende Forbjergene fra det øvrige Land.

Drengen begyndte at fryse, dukkede derfor ned og raabte ved Roden af *svudluitek* (en Slags Tang), hvorefter man hørte Vinden suse svagt hen over Vandet. Han svømmede derefter hen til noget *sarpisak* (en anden Slags Tang), raabte ved Roden af dette, hvorefter det begyndte at suse stærkt hen over Vandet. Det var *Nerrajak*-Vind, der kom. Da Kajakmændene saae sig om, bemærkede de, at det fygede paa Toppen af *Kalerajuek* (ved *Kulusuk*). Kajakerne roede indefter, og de dukkede op og ned i Søgangen, saa at nogle af dem kæntrede, og dem, der ikke saaledes kæntrede, trak Drengen Aarerne fra, for at faa dem til at kæntre. Saaledes druknede alle Kajakmændene, og Drengen kom alene hjem.

17. De Gamles Hævn over deres Sønner,

fortalt af *Kutuluk*.

Der var engang to gamle Ægtefolk, som havde en Søn. Hvergang denne gik ud i Kajak, fulgte Forældrene ham i Konebaaden; men han roede altid langt foran dem, og naar de indhentede ham, havde han for det meste fanget en Hvalros.

Da han saaledes engang var roet iforvejen, og Forældrene nærmede sig et Næs, saae de ham staa derpaa; men han rørte sig aldeles ikke. Først da de kom hen til ham, saae de, at han var stillet op paa et Harpunkskaf, der var stukket ind igjennem Skrævet op i Livet, og at hans Kjønsele vare bundne med en Kobberem om Hovedet paa ham og hang ham ned i Panden. Forældrene græd over Sønnen og rejste derefter videre Nord paa, indtil de kom til et andet, gammelt Ægtepar, der havde mistet deres Søn paa samme Maade. Det blev nu Vinter; de byggede derfor Hus, og de to gamle Ægtepar boede sammen.

Den gamle Mand var Angekok. Han gjorde derfor om Vinteren Tornakkunster for at undersøge, hvad Vej de Folk vare rejste, der havde dræbt hans Søn, og han fandt ogsaa engang Vejen. Da Sommeren kom, rejste de to Mænd derhen. De roede ud fra Landet, indtil de tabte det afsigte, og snart efter fik de Øje paa det Land, hvortil de skulde. Da de nærmede sig dette, kunde de næsten ikke komme til Land for grønne Blade, der vare bortblæste fra Landet her og stoppede af Landet derovre; men det lykkedes dem dog at komme igjennem Bladene, og de gik i Land, efterat have tildækket Kajakkerne med grønne Blade, for at man ikke skulde kunne se dem.

Da de kom op, saae de to Telte, der stode med Aabningerne mod hinanden, og hvori der blev holdt Trommedands. Medens de stode og saae derpaa, kom to Drengene ud fra Teltet og gik ned til Vinterhuset. Snart efter gik de tilbage til Teltet igjen. Da Drengene atter kom ud fra Teltet og gik ind i Huset, løb

de to gamle Mænd ogsaa derned og holdt paa Drengene, da de vilde gaa ud. De spurgte, hvem det var, der holdt Trommedands inde i Teltet. «Det er min Fader, der holder Trommedands med hans Fader», sagde en af Drengene. «Hvad synge de om?» spurgte den Gamle. «De synge om En, som havde Kjønsdelene hængende i Panden», svarede Drengen. Den Gamle sagde, at han holdt meget af at se Folk prøve Kræfter med Armene, hvorfor Drengene tog fat paa hinanden og prøvede Armkræfter. Den ene Gamle sagde, at han gjerne vilde prøve Armkræfter med den ene af Drengene, og de tog fat om hinandens Arme; men Manden lod sin Arm give efter, greb Drengen ned mellem Benene og rev Kjønsdelene af ham, hvorefter han bandt dem fast paa hans Pande, stak en Stok op gennem Hullet paa Drengen og stillede ham op ad den ene Væg. Da den anden Dreng vilde løbe ud, greb den anden Maud ham, gjorde det samme ved ham, som der var gjort ved den første, og satte ham op ad den modsatte Væg. Mændene løb nu ned til deres Kajaker, lagde sig ned og dækkede grønne Blade over sig. Medens de laa her, hørte de, at der var nogen, der græd. De Grædende kom hen mod dem, ledte efter Drengene og gik bort igjen. Dette gjorde de flere Gange; men da de ikke mere kom igjen, gik Mændene i deres Kajaker og roede ud gennem de grønne Blade.

Da de havde tabt Landet afsigte, fik de Øje paa deres eget Land og roede nu hjem og fortalte, at de havde hævnnet deres Sønners Drab.

18. Inurudsiak,

fortalt af *Kutuluk*.

Inurudsiak hed en Dreng, der havde tre *Erkilik*'er til Plejesøskende. Naar *Erkilik*'erne kom inde fra Landet, lavede

de Hul i Hjørnet paa Huset og skød alle Husfællerne med Buer. Da de saaledes havde dræbt alle, undtagen *Inurudsiak* og hans Søster, bleve to *Erkilik*'er tilbage, medens de andre toge ind i Landet igjen. De to *Erkilik*'er hængte *Inurudsiak* og hans Søster op ved Benene over en dyb Afgrund og toge derpaa bort.

Da Børnene vare ved at sulte og tørste ihjel, urinerede *Inurudsiak* og opfangede sin Urin i Munden, hvorved han frelste sit Liv, medens Søsteren ikke kunde opfange sin i Munden og derfor døde. *Inurudsiak* gjorde Forsøg paa at tage fat i sine Ben, og klatre op af dem, for at faa fat paa Kobberemmen, hvori han hang; men han faldt ned igjen. Tilsidst lykkedes det ham dog at faa fat paa Kobberemmen og derefter paa Afsatsen paa Klippen, og han kom saaledes op.

Han saae en Konebaad ro forbi, hvori der blev sunget. Han raabte paa Folkene; men det var i en grædende Tone og derfor ikke højt, saa de hørte det ikke. Da Baaden næsten var forbi, var der En, der sagde: «Hør! det er ligesom der er En, der græder deroppe!» Kajakerne roede ind mod Stranden. Den stærkeste kom foran de andre. Han steg i Land, klatrede op og hjalp *Inurudsiak*, bragte ham ned til Konebaaden og tog ham til sin Plejesøn.

Medens *Inurudsiak* voxede, øvede han sine Kræfter, og da han blev ældre, blev han meget stærk og havde fem Hunde, som holdt meget af at tage Bjørne. Han rejste ofte ind i Fjorden, hvor han fangede Sæler ovenpaa Isen.

Om Foraaret, da Sneen smeltede, men det dog frøs om Natten, kørte *Inurudsiak* ind i Fjorden. Det var paa den Tid, at *Erkilik*'erne plejede at komme ned til Huset. Han fik nu Øje paa to *Erkilik*'er, som stod og fangede med *Iuartit*. Han, der laa ved Hullet, raabte: «Kæ! kæ!» «Hvordan er den? Er den sort? Pas godt paa den!» sagde den anden. De vare saa ivrige, at de ikke saae Slæden, førend den var lige ved dem. Da de saae *Inurudsiak*, sagde den ene: «Naar er han bleven

voxen?» De talte nu sammen og sagde til *Inurudsiak*, at han skulde blive der, medens de gik hen efter deres Fangst.

Da de bleve længe borte, spændte *Inurudsiak* sine Hunde for Slæden og kørte efter *Erkilik'*ernes Spor. Hele Rummet mellem Opstanderne paa Slæden var fuldt af Hundepiske. Han kom til det Sted, hvor *Erkilik'*ernes Fangst laa. Der var baade sorte og lyse Sælhunde; men *Erkilik'*erne var der ikke, dem fik han Øje paa ovenpaa Indlandsisen. Snart løb de; men naar de vare trætte, stode de stille; derefter løb de igjen og sprang ligesom Hunde. *Inurudsiak* forfulgte deres Spor, indtil de kom til hel glat Is. Her kastede han Hundene op paa Isen; men de glæde ned igjen. Han sprang da selv op, og kigede ned gennem et Hul og saae, at *Erkilik'*erne boede dernede. Han sprang ned gennem Hullet og lod som om han vilde lyske en af *Erkilik'*erne; men med et medtaget Bor borede han ham ind i Øret, saa at han døde. Saaledes dræbte han alle dem, som vare dernede. Men da de to, han havde forfulgt, ikke vare der, gik han op for at lede efter dem og saae da en stor Sten, der havde en Revne i Midten, og hvorfra det lød, som om nogen talte inde i den. Han sang Tryllesange over Revnen, for at denne skulde blive større, og medens han sang, blev Revnen større, og man saae, at Stenen var udhulet, og at der var flere *Erkilik'*er derinde, deriblandt de to som han havde forfulgt, og som vare de samme, der havde hængt ham og hans Søster. Han dræbte alle disse *Erkilik'*er, med Undtagelse af de to omtalte, paa samme Maade, som han havde dræbt de andre.

Da *Inurudsiak* skulde rejse hjem, spændte han Hundene foran Slæden, og de to *Erkilik'*er bagved disse. De vilde nødigt til det, men han sagde: «Kan I huske, dengang jeg var lille, hængte I mig som en Hund?» Han havde trukket Tøjet af dem, inden han skulde bruge dem som Hunde.

Han kørte nu udefter, piskede paa *Erkilik'*erne, saa at der gik Hul paa Huden og Pisken blev blodig. *Erkilik'*erne

vendte sig rundt, hvergang de fik et Piskeslag, og løb derefter videre. *Inurudsiak* kastede Hundepisken, da den blev for tung af Blodet paa Enden af den, og tog derpaa en ny Pisk. Under tiden piskede han ogsaa Hundene. Da han kom ned fra Isen, tabte han den ene *Erkilik*, der var pisket ihjel. Den anden *Erkilik*'s Kjøresele havde strakt sig, saa at han kom frem mellem Hundene. Naar *Inurudsiak* piskede ham, drejede han sig til Siden og løb derpaa videre, og naar han piskede Hundene, sloges de noget og løb saa videre; og naar han ikke kunde bære Pisken mere, fordi der var for meget Blod paa Enden af den, kastede han den og tog en ny. Den anden *Erkilik* døde; da han kom ud af Fjorden.

Han kjørte derefter hjem og fortalte, at han havde hævnnet sig godt ved at dræbe sine Plejesøskende.

19. Plejebørnene,

fortalt af *Ukuliak*.

Hun blev nu frugtsommelig. De boede i et Hus, som var større end dette, og havde to Plejebørn, nemlig en Dreng og en Pige, som vare Søskende, og ved Siden af dem i samme Hus boede en gammel Kone. Da hun fik et Barn, sagde hun: «De andre spise saa meget, derfor skal jeg vænne dette Barn til at spise ganske lidt». Naar Barnet græd, rakte hun det hen til Plejedatteren, som gav det Vand at drikke. Moderen gav det ikke Die og havde ingen Amaut; men førend de lagde Mærke til det, voxede Barnet dog. Den gamle Kone hørte en Nat en smaskende Lyd, og da hun saae efter, hvad det var, saae hun, at Barnet havde spist sin Moder op, og Barnet sagde: «Nu har jeg spist min Moder, bare jeg nu ogsaa kunde spise mine Plejesøskende». Plejesøsteren gik baglænds ud af Gangen; men da Barnet forfulgte hende, sagde hun: «Kan Du

huske, dengang Du ikke kunde faa noget, gav jeg Dig Vand og Spise?» Den gamle Kjælling tænkte: «Nu har Barnet spist sine Forældre, nu vil det ogsaa spise de andre», og saa krøb hun ind under en Træøse, der var hendes Amulet, og som derfor blev saa stor, at den dækkede hende.

Da Plejesøsteren kom ud, krøb hun op under Konebaaden, der laa paa Støtterne. Hun havde taget en Pose med, hvori der laa en lille Sten-Kniv. Det store Barn kom nu hen under Plejesøsteren og sagde: «Nu har jeg spist mine Forældre, bare jeg nu ogsaa kunde spise mine Søskende». Søsteren sagde: «Kan Du huske, dengang jeg gav Dig Vand og Spise?» hvorpaa Barnet gik bort, og Søsteren kom atter frem fra Baaden. Hun blev forfulgt af Barnet, og da det kom hen til hende, sagde hun: «Kan Du huske, dengang de andre ikke gav Dig noget, gav jeg Dig Vand og Spise?» Barnet svarede: «Ja! men da jeg nu har spist mine Forældre, vil jeg ogsaa spise mine Søskende». Plejesøsteren tog nu Kniven ud af Posen og sagde, at den skulde blive stor og kløve Barnet fra Hagen til Skrævet. Hun kastede den fra sig og hørte Barnet raabe: «Nu vil jeg spise Eder!» og derpaa skribe. Hun vendte sig om og saac, at Barnet var flakt, tog derfor Kniven igjen og stak den i Posen. — «Det er derfor, at Stenknive ere saa dyre¹⁾, fordi man med dem kan gjøre alting». —

Hun gik nu sammen med sin Broder ind i Landet og fik Øje paa et Hus. Broderen sagde, at han var tørstig; de gik derfor ind i Gangen. Her var ophængt en Rangle²⁾. Søsteren tog Kniven op af Posen, skar Ranglen ned og kastede den ud. Da Broderen havde drukket Vand, spurgte hun: «Hvis Rangle var det, som jeg skar ned?» Ingen svarede; hun gjen-tog det: «Hvis Rangle var det, jeg skar ned?» «*Eh! eh!* det var maaske min!» var der nu noget der skreg, og der kom en

1) Fortælleren havde samme Dag solgt mig en Stenkniv.

2) Benstumper, som raslede, naar man rørte ved dem.

Skikkelse frem, der var ganske blaa i Ansigtet. Da den kom hen imod dem, tog Søsteren sin Bjørneskinds-Støvle af og kastede den hen paa den. Den skreg og faldt om og døde. Søsteren og Broderen gik nu atter ind i Landet og fik Øje paa nok et Hus. De vare tørstige, gik ind i Gangen, hvor noget raslede, hun tog Kniven frem, skar Ranglen ned og kastede den ud. De gik ind og drak Vand, og hun spurgte: «Hvis Rangle var det, jeg skar ned?» Intet Svar; hun gjentog det og hørte noget fra en mørk Krog, der skreg: «*Eh! eh!* det var vist min!» En Skikkelse kom frem, og de saae, at den ikke alene var blaa i Ansigtet, men ogsaa paa Kroppen. Da den kom hen til dem, tog hun sin Bjørneskinds-Støvle af og kastede den paa Skikkelsen, og denne døde. De gik atter ind i Landet, og da de havde gaaet længe, fik de atter Øje paa et Hus. De gik ind; det raslede stærkere end de foregaaende Gange. Hun tog Kniven op, skar Ranglen ned, kastede den udenfor og gjemte Kniven igjen. De gik ind og drak Vand, hvorpaa Broderen gik ud. Hun spurgte: «Hvis Rangle var det, jeg skar ned?» «*Eh! eh!*» hørte hun det raabe højere end de andre Gange og hørte noget komme løbende hurtigt. Det var et Menneske, der var meget mere blåat end de andre. Da det kom hen til hende, tog hun sin Bjørneskinds-Støvle af og kastede den paa det, saa faldt det om og døde. — «Det er ogsaa derfor, at Bjørneskinds-Støvler ere saa dyre¹⁾». — Da hun kom ud af Huset, gik de længere ind i Landet, og de gik, og de gik, og tilsidst satte de sig ned.

Nu er den Fortælling til Ende, og Vinteren er bleven kortere.

¹⁾ Fortælleren havde nemlig ogsaa samme Dag solgt mig et Par saadanne.

20. Oprindelsen til Kavdlunak'er, Timersek'er og Erkilik'er,

fortalt af *Kutuluk*.

I gamle Dage boede heroppe et Ægtepar, som havde en Datter. Hun havde havt mange Mænd; men da hun aldrig kunde have nogen Mand længe, sagde hendes Fader til hende: «Du kan ikke beholde nogen Mand, det er derfor bedst, at Du faaer Hunden til Mand».

Da de vaagnede en Dag, saae de, at Hunden var kommen løs og laa ved Husgangen. De bandt den fast igjen; men næste Morgen var Hunden atter løs og var kommen indenfor i Gangen. De tøjrede den igjen, og det blev Aften og atter lyst, og saa saae de, at Hunden sad inde i Huset ved Indgangen. De satte den atter fast om Aftenen; og da de vaagnede næste Morgen, saae de Hunden sidde henne ved Brixen. Atter blev den tøjret, og da de vaagnede næste Morgen, laa Hunden hos Pigen, som ikke kunde beholde nogen Mand. Hunden blev atter tøjret; men da det blev Aften, og Lamperne vare slukkede, hørte de noget, der raslede, og en der skreg, og de tændte Lamperne. De saae da, at Hunden slæbte den skrigende Pige med sig ud af Huset.

Datteren blev frugtsommelig og fødte en hel Mængde Børn paa een Gang. Da Forældrene syntes, at Børnene spiste altfor meget, satte Faderen Pigen med alle Børnene ud paa en Ø, hvortil han bragte dem Mad. Naar han gjorde dette, havde han hele Kajaken fuld, baade for og bag paa, og alle Børnene kom ned til Stranden og tog alting op af Kajaken. Naar Bedstefaderen ikke kom ud til dem, kom Hunden svømmende med et Par Buxer fulde af Spæk, Kjød og andre Madvarer.

Da Hunden saaledes engang kom over til dem, var der i Buxerne lagt Sten mellem Madvarerne. Det var derfor nærved, at den ikke kunde svømme over; men ved Hjælp af et Trylleord lykkedes det den dog. Den sagde til Børnene: «Naar Eders

Bedstefader kommer her næste Gang, skulle I æde ham op, fordi han har blandet Sten i Maden».

Da Bedstefaderen næste Gang kom over til dem med Madvarer, kom Børnene ned til Kajaken og tog imod dem, og han sagde: «I Stakler ere vel sultne?» Moderen havde sagt til dem, at de skulde spise Bedstefaderen. Da Børnene havde spist Madvarerne op, slikkede de Kajaken og aad den. Derpaa toge de fat paa Bedstefaderen og spiste ham, hvorefter Moderen vilde sende dem ud i Verden for at forsørge sig selv. Hun tog en Støvlesaal, satte nogle af Børnene deri, skubbede den udefter i Havet og sagde: «Eders Fader kan ikke lave noget til Eder, derfor maa I lære Eder selv at lave noget». Disse bleve til *Kavdlunak*'er. De andre Børn satte hun paa Pileblade, som laa paa Vandet; dem skød hun ind ad Land til. Disse kom ind til det Indre af Landet, hvor der ingen Vand er, og bleve til *Timersek*'er og *Erkilik*'er.

Kavdlunak'erne kom til et Land, hvor de lærte sig selv at lave Jern, Skibe og Huse. De kunne alting! *Timersek*'erne komme om Efteraaret ned til Havet for at fange Sæler, og Folk kan da høre dem fløjte og dundre, og sige saa til dem: «I maa ikke gjøre Eders Fættre nogen Fortræd!» Naar *Kavdlunak*'erne ville herover, kunne de ikke komme herind for Isen; Jernet kommer derfor hertil Syd fra. De lave Jernet i store Gryder, der ere fulde af Tran, hvori de skubbe Mennesker ud. Først blive de hvide, derefter røde, derefter sorte, og saa blive de til Jern og klinge, idet de hages op. Jernet kom først hertil, da Landet var gaaet istykker og blev saaledes, som det nu er.

21. Hunden, der røvede Piger,

fortalt af *Kutuluk*.

En Pige blev borte. Da en anden Pige gik ud for at lade sit Vand, saae hun en stor Hund med Top paa Hovedet, der jog hende ind ad Landet til og ind i et Hus. Da hun kom ind i Huset, fik hun Øje paa den Pige, som nogle Dage tidligere var bleven borte; hun sad paa Brixen og saae meget mager ud. «Hvad vil Du her?» spurgte den magre Pige. «Hunden jog mig herind», svarede den anden. «Ja! det er ogsaa derfor, at jeg kom herhen, og jeg er blevet saa mager, fordi Hunden har besøvet mig saa meget».

Hunden kom ind og lagde sig tværs for Indgangen for at forhindre, at Pigerne skulde gaa ud. Den ventede paa, at det skulde blive Aften, før at den kunde komme til at besøve den anden Pige. Da Hunden var kommen ind, sagde den første Pige: «Har Du ikke noget Trylleord, hvorved Hunden kan komme til at sove?» «Jo, jeg har», svarede den anden, og saa tryllede hun over Hunden, saa at den begyndte at sove.

Da Hunden begyndte at snorke, sagde den første Pige, at den anden skulde slaa den med Pisken. Hun slog den over Snuden; Hunden sagde: «*he, he, he!*» og sov derefter videre. Den første Pige sagde, at hun skulde slaa den haardere, og da hun gjorde det, sagde Hunden igjen: «*he, he, he!*» og sov videre. Den første Pige gik nu ud ved at skræve over Hunden; men da den anden Pige skrævede over den, kom hun til at træde den paa Øret, men den sagde kun: «*he, he, he!*» og sov videre.

Da de vare komne udenfor, løb de med hinanden i Haanden; thi den magre Pige var saa mat, at hun næsten ikke kunde holde sig oprejst. Efterat have løbet et Stykke Vej, saae de sig om og fik Øje paa Hunden, der var kommen udenfor. De løb derfor videre. Da de kunde se Huset, raabte de, at der var en Hund med Top efter dem, saa at man maatte

rejse saa hurtigt som muligt. Strax da de kom ned til Stranden, sprang de i Konebaaden, som satte af fra Land. Hunden kom bagefter dem ned til Stranden, tog Fruentimmer-Benklæder paa og Haarbaand paa Toppen; derefter tog den det af igjen og gik atter ind ad Landet til.

22. Navagijak,

fortalt af *Kutuluk*.

En Dag da *Navagijak* var ude paa Fangst, satte han Harpunen i en *Tupilek*, skjøndt han godt saae, at det var en saadan; thi den havde Hætte paa Hovedet, og Bagdelen var ligesom en Hunds. Da han havde sat Harpunen i den, vilde han kaste Blæren, men den blev hængende fast ved Kajaken. For at *Tupilek*'en ikke skulde kæntre ham, stak han Aaren ind under Kajakremmene. *Tupilek*'en trak og trak og krøb over Kajaken; men kunde ikke faa den kærtret. Først da den begyndte at bide ham i Skulderen, kæntrede han og tabte Bevidstheden. Det var ingen *Angekok*, der havde lavet *Tupilek*'en, men en *Ilisitsok*. Da *Navagijak* kom til sig selv igjen, var han ude ved Horizonten. Han roede langs med denne, rundt omkring Landet og kom tilbage hertil; men nu var han ikke mere Menneske men Aand.

Han krøb ind i en Hun-Sortside og fulgte med Stimen. Naar Sælerne kom op, og Kajakerne kom for at fange dem, dukkede de andre ned, og han blev altid alene tilbage og dukkede først ned, lige naar Kajakmanden skulde kaste Harpunen. Engang sagde han til de andre Sortsider: «Hvor kan det være, at jeg altid kommer bagefter?» De andre svarede: «Du skal kun sparke i Retning efter Himmelens *Tukuija*» (Mælkevejen?). Næste Gang der kom Kajak efter ham, sparkede han i Retning efter *Tukuija* og kom ned, førend alle de andre.

Da han blev kjed af at være i Sortsiden, krøb han ind i et «Hun-Græs»¹⁾; men her svedte han, blev derfor snart kjed deraf og krøb ind i en Hund. Denne stod tøjret og kunde ikke sige andet end: «Vov! vov!» og naar Folkene kom ud, pryglede de den. Da han ikke fik andet end Prygl, blev han naturligvis snart kjed deraf og krøb ind i en Hvalros. Han kom nu til at sulte, fordi han ikke kunde komme til at bide i noget paa Grnnd af de lange Tænder. Han sagde derfor til en anden: «Jeg kan ikke komme til at spise paa Grund af mine lange Tænder», hvortil den anden svarede: «Har Du aldrig været paa den anden Side af Terrassen?» Det havde han ikke, gik derfor over paa den anden Side og saae en Mængde *Takanat* (Sandmuslinger) voxe frem af Sandet. Han spiste saa mange af disse, indtil han blev mæt.

Han blev kjed af at være Hvalros og krøb derfor ind i en Netside. Om Efteraaret sagde en Sortside til ham: «Vi skulle rejse udefter, fordi vi ikke kunne skrabe i Isen». Om Vinteren da der frøs Is, kom han op ved Aandehullerne i Isen for at trække Vejret. Naar der kom Mennesker, der vilde stikke ham, gik han ned. Engang da han pustede ved et Aandehul, saae han en Mand, der havde Bjørneskinds-Støvler paa, komme listende hen imod sig. Det var hans tidligere Kones Mand. Da han kom hen til Aandehullet, kunde *Navagijak* ikke se ham mere, fordi han havde Bjørneskinds-Støvler og Amulet paa. Manden stak Netsiden, hvori *Navagijak* var, trak den op og slæbte den hjem; men *Navagijak* beholdt Bevidstheden.

Da Manden kom hjem, trak han Netsiden op og bar den ind til Konen, som skulde skære den istykker. *Navagijak* kjendte strax sin Kone igjen og tænkte: «Bare hun vil skræve over mig, naar hun skal skære Halsen over». Dette gjorde hun, og i samme Øjeblik sprang han ind i hende. Han saae, at der var megen Is derinde, saa at der trængtes dygtig til

¹⁾ Navn paa en Græsart. (Lange: «Florae Groenlandicae» S. 164.)

at renses ud, hvilket han gjorde, saa at Blodet flød ud. Hun, der aldrig tidligere havde faaet Børn, blev nu frugtsommelig. Naar det blev lyst om Morgen, fik *Navagijak* Lyst til at komme ud, men han kunde aldrig gaa ud.

Konen fik Fødselsveer, men kunde ikke føde Barnet, hvorfor Manden tog en Bi, som han havde til Amulet, pustede paa den, saa at den blev levende og fløj ned i Halsen paa Konen. Han sagde derpaa til hende, at hun ikke maatte synke Spytet. Manden saae et Ansigt med Hættekant omkring inde ved Bagmuren paa Brixen. Han blev bange derfor og løb ud, og da han kom ind igjen, havde Konen faaet et Barn.

Da de skulde give Barnet Navn, tænkte det: «Bare de vilde kalde mig *Navagijak*». De gav Barnet Vand med en Vandøse med hvid Kant om — nemlig med Fingeren —, men kaldte det ikke *Navagijak*. Barnet blev ved at græde, og engang medens det græd, sagde det: «Jeg er *Navagijak*!» «Hvad siger Barnet?» spurgte Konen. Manden svarede: «Det siger, at det hedder *Navagijak*». De gav nu Barnet Navn: *Navagijak*, og medens det tidligere altid græd og var magert, trivedes det derefter rigtig godt og græd ikke mere.

23. Pigen, der gik over Indlandsisen til Vestkysten, fortalt af *Kutuluk*.

Ved *Pikiutdlek* boede en Mand, som var gift med den ældste af to Søstre. Da han ogsaa vilde have den anden tilægte, men denne ikke kunde lide det, tog hun sin Kniv, en Synaal og et Par Saaler og gik grædende ind over Indlandsisen.

Det var dejligt Vejr, og snart tabte hun endog *Nunatak* afsigte. Hun fik nu Øje paa en anden *Nunatak*; men da hun kom nærmere, saae hun to *Timersék*'er, hvorfor hun krøb ned i en Revne paa Indlandsisen. Da hun kom frem igjen, var

Timersøk'erne borte, og hun gik hen til *Nunatak*'en og lagde sig til at sove. Da hun vaagnede, gav hun sig til at sy nye Saaler i Støvlerne, thi den lange Vej havde aldeles slidt Saalerne istykker. Hun gik derpaa indefter igjen stadig grædende saa meget, at hun ved at tørre Taarerne bort gned al Huden af Kinderne.

Endelig fik hun Øje paa Land og Vand, og paa Landet saae hun paa lang Afstand nedenfor sig en Stenmur (Gjærde til at ligge i Skjul bagved, naar man vil skyde Rensdyr). Hun tænkte ikke paa, at der skulde være Mennesker bagved den, men snart efter kom en Mand frem for Muren — det var en Mand, der var paa Rensjagt — og hun gik ned imod ham. Paa Vejen saae hun et Rensdyr, og det skød Manden med Bue. Rensdyret faldt ikke om, men blev staaende stivt, skjøndt det var skudt igjennem Hovedet. Da Manden saae Pigen, raabte han: «Du skal komme ned! Du skal komme ned!» og spurgte dernæst: «Hvorfra kommer Du? Hvad skal Du her?» «Jeg kommer langt derovre fra! Jeg kommer hertil for at blive her.» Manden havde ingen Kone; han tog derfor hende tilægte. Hun hjalp ham med at tage Skindet af Rensdyret, og han slog Hovedet istykker og spiste Hjernen, medens den endnu var varm. Da hun blev gift med ham, fik hun Jerngryde og alting; medens hun heroppe ikke havde noget.

Engang da der kom nogle Folk her Syd fra over til Vestkysten, sagde hun til dem: «Derovre havde jeg Synaal af Kobber, her har jeg Gryde af Jern».

24. Konen, der havde mistet Bevidstheden,

fortalt af *Kutuluk*.

En Kone laa og sov paa Brixen; men da hun havde ligget og sovet en Nat og en Dag, tog Manden hende og lagde hende

hen i Vinduesfordybningen. De prøvede paa at vække hende; men hun kunde ikke vaagne, dog aandede hun stadig.

Medens hun laa, som om hun drømte, gik Bevidstheden fra hende. Den gik hen under Konebaaden, hvor hendes Tøj hang, gennem Tøjet og udefter. Da hun var kommen saa langt ud, at Kysten saae ud som om den var ganske stejl, kom hun til en stor Sprække, som var aldeles mørk at se ned i. Hun tænkte ved sig selv: «Hvad mon det kan være?» og hørte derefter, at der raabtes fra Luften: «Det er Himlens *Sigdlia!*» (Rand?) Da hun nu sprang over den, var hun nær falden paa Ryggen, men faldt dog forover. Hun løb videre udefter, indtil hun tilsidst tabte Landet afsigte. Hun gik stadig i Luften, og da hun kom langt ud, saae hun to Huse ved Siden af hinanden, i hvilke der boede en Bjørn og en Hvalros. Hun gik ind i det ene Hus og saae, at hun var kommen ind til Bjørnen. Medens hun var herinde, kom Naboen ind — det var Hvalrossen —; den skulde handle og vilde købe en Kobberem; men da Bjørnen ikke vilde sælge Kobberemmen, tog Hvalrossen den og rev den istykker. Da Konen gik ind i Hvalrossens Hus, kom Bjørnen og Hvalrossen efter hende og vilde tage hende; men hun fløj omkring inde i Huset og skreg. Tilsidst aabnedes et Hul henne i Hushjørnet, hvorigjennem hun fløj ud.

Da hun var kommen neden for Huset, saae og hørte hun Trylleord i Luften; men hvergang de kom nærmere, gik de bort igjen. Det var hendes Familie herovre, der gjorde Trylleord for at faa hende tilbage. Trylleordene vare ikke langt borte; men naar hun nærmede sig dem, fjernede de sig. Hun fulgte efter dem og de bragte hende hjemefter. Hendes Mand skulde lige til at slæbe hende ud af Huset, fordi han troede, at hun var død; men i det samme kom hun hjem, og saa vaagnede hun.

Det var Trylleordene, som havde ført hende hjem igjen.

25. De to Kajaker, der bleve hjulpede af Trylleord,
fortalt af *Kutuluk*.

Da de havde været paa Angmagsætfangst, flyttede de ud og boede ved *Sigsuarak* ved *Norsit*. En Dag gik de ud i Kajak og gik paa Fangst ovenpaa Isen. Efterat nogle af dem allerede havde fanget en halv Snes Klapmydser, blev det Taage, og de roede alle hjem undtagen to, som vilde vente paa, at det skulde blive godt Vejr igjen.

Da de havde sovet, lettede Taagen; men de kunde ikke mere se Landet. De vilde nu se at finde hjem. Den ene skar en Lalle af en Klapmyds og den anden et Laar; dem toge de med sig, men kastede alle Klapmydserne, som de havde fanget, ud i Vandet. De kunde ikke se noget Land, men kun det Sted, hvor Solen stod op og gik ned igjen. De roede i denne Retning, og den ene benyttede det Trylleord, som bruges, naar man er ude i Kajak og vil søge at komme hjem.

De kom til et stort Isfjeld, fra hvilket der løb Vand Nord efter, og som havde været til fra Verdens Skabelse. De kunde ikke komme forbi det, og de kunde ikke komme udenom det, thi saa maatte de dø; men da den ene Kajak fremsagde et Trylleord, slap de forbi. Paa Vejen kom de til Netsider og spraglede Sæler, som ikke kunde dukke ned. De saae noget i Vandet og troede, at det var Is; men da de kom nærmere, viste det sig at være Sæler, som vare sorte i Ansigtet, fordi de havde grædt saa meget. Naar den Ene ikke kunde ro, fremsagde den Anden Trylleord og roede rundt omkring ham, saa kunde han ro stærkt igjen. Ved stærk Luftspejling saae de engang Land, og det var *Kalerajuek*, nemlig det Sted, hvor den enes Moder var død; men saasnart Spejlingen gik bort, tabte de ogsaa Landet afsigte.

Endelig kom de til *Kardlit* ved *Pikiutdlek*, og derfra rejste de til *Sermilik*. Her saae de en Mængde Telte; men Folk kunde ikke se dem, thi de vare næsten ligesom døde, fordi de

havde været saa længe borte. Da de kom hjem hertil, havde deres Koner faaet andre Mænd; thi de vare rejste herfra om Foraaret og kom først hjem om Efteraaret, da Folk skulde flytte i Hus. — De fik dog deres Koner igjen.

26. En Fortælling om en stor Orm,

fortalt af *Kutulule*.

To Ægtefolk boede alene sammen i et Hus. Naar deres Hund fik Hvalpe, bleve altid nogle af dem borte. Da en af Hundene som sædvanlig var bleven borte, og Manden en Dag var ude i Kajak, gjorde Konen rent i Huset. Ved at tage en af de flade Sten bort under Vinduesbrixen, hvor Hundene havde deres Plads, saae hun en stor Orm, hvis Hoved saae ud som Maanen. Den sad nede i Jorden, og det var den, som spiste Hundene.

Hun gik ud for at vente paa sin Mand, thi hun var meget bange, og hele Dagen maatte hun gaa udenfor, da Manden først kom hjem henad Aften. Hun gik ned til ham, da han steg iland, og sagde: «Det er ikke saa underligt, at Hundehvalpene blive borte; thi der er en stor Orm, som spiser dem!»

Da Manden kom op i Huset, tog han Stenen bort, saae den store Orm og satte Stenen strax for igjen. Han gav sig derpaa til at lave en Stang, hvormed han kunde dræbe Ormen, og da han var færdig med Stangen, tog han Konen og satte hende op paa en Afsats paa en Klippe. Han selv kunde løbe hurtig. Han stak nu Ormen med Stangen, og Jorden dundrede, fordi Ormen sprællede. Han blev ved at stikke den, og efterhaanden ophørte det at dundre i Jorden; thi Ormen var nu dræbt.

Manden var drivende vaad af Sved, gik derfor udenfor for at kjøle sig af og tog Konen ned igjen. Der var saa meget Kjød paa Ormen, at de levede af den et helt Aar.

27. Den forfulgte Angekok,

fortalt af *Sanimuinak*.

«*Ubeginerase!*» — I gamle Dage roede en stor Angekok ind i Fjorden og steg i Land paa et Næs, hvorfra han saae sig om. Han saae da to Kajaker, der kom inde fra Fjorden, og foran dem en Ederfugl, som de jagede. Men da Ederfuglen dukkede ned, roede Kajakerne videre udefter. Angekokken skjulte sig. Da de andre saae hans Kajak, sagde de: «Der ligger en Kajak», og roede hen til den og skubbede den ud fra Land. Medens Angekokken græd over, at hans Kajak var borte, fik han Øje paa sin *Tartok*, der kom i Kajak og skubbede hans Kajak ind igjen til det Sted, hvor den havde ligget.

De to Kajaker sagde: «Det er bedst, at vi lade ham være, for vi kunne alligevel ikke dræbe ham», og spurgte derpaa, om han vilde rejse hjem med dem. Angekokken steg i sin Kajak og fulgte med dem. «Hvor bo I?» spurgte Angekokken. «Derhenne omkring det Næs!» Da de kom omkring Næsset, sagde Angekokken: «Der er jo intet Hus!» «Jo her bagved», svarede de. De saae her en hel Mængde Telte, og paa de to Kajakers Raab kom en Masse Kajaker ud fra Land. Nogle af dem gav sig ikke Tid til at tage Tøj paa, men kom nøgne ud. De vilde dræbe Angekokken; men de to, han fulgtes med, raabte: «Han kommer for at besøge os!» Angekokken roede rask udefter, forfulgt af de andre.

Da han kom bagved en Isskodse, gik han under Isen og raabte: «Regn! Regn!» De andre kom derhen og sagde: «Ja, han gik jo her omkring!» En af dem roede tilbage efter en Øxe. Det begyndte nu at regne stærkt, skjøndt det var klart Vejr, og alle Kajakerne roede derfor indefter. Da Angekokken saae det, roede han udefter; men saasnart de andre Kajaker opdagede ham, forfulgte de ham igjen.

Angekoken havde en Ugle til *Tartok*, og den fløj hen foran Kajakerne, da de kom nær hen til ham. Naar de saa sløge

efter den med Aaren, kæntrede de og druknede. Saaledes gik det dem allesammen undtagen to smaa Kajaker, til hvilke Angekoken sagde, at det var bedst, at de roede ind til Land, hvilket de ogsaa gjorde, medens de græd.

Angekoken rejste nu hjem og fortalte, at han nær var bleven dræbt. — «*Nagiok!*»

28. Karrak,

fortalt af *Piiga*.

En *Tartok* havde engang stukket sin Angekok, hvorfor denne rejste ind i Landet for at hævne sig paa ham.

Angekoken *Karrak* havde engang arbejdet paa Pilejern, hvorved hans *Tartok*, der var *Timerssek* og hed *Ibak*, havde faaet Hovedpine og tænkte, at han skulde hævne sig paa sin Herre ved at stikke ham.

Da *Karrak* nu skulde gjøre Angekokkunster, bleve Lamperne slukkede, men *Tartok*'en kom ikke, og dette gjentog sig; *Ibak* kom aldrig mere, naar *Karrak* gjorde Angekokkunster. En Aften da *Karrak* saaledes havde forsøgt sine Kunster uden at kunne faa *Ibak* frem, satte *Karrak* sig, da Lamperne bleve tændte, hen paa Brixen og lænede sig op ad en Stolpe, idet han sagde: «Der er vist noget ivejen med *Ibak*, siden han ikke vil komme». Som han sad der og passiarede med en Mand, der sad ligeoverfor ham, hørte han noget røre sig under Brixen. Han saae efter, men kunde ikke se noget.

Ibak sad imidlertid under Brixen og gjorde sin lange Kniv (*dorkotap*) istand, nemlig satte et Stykke Menneskekjød paa den. Han stak nu sin Angekok med Kniven igjennem Livet, saa at Spidsen stak ud igjennem Maven. Angekoken sprang op og kom derved til at stikke Manden, der sad ligeoverfor ham, i Knæet med Kniven, som stak ud gjennem

hans Mave. Han trak Kniven ud og strøg Hullet paa Mavén med Haanden, hvorved det blev lægt, ligeledes gjorde han ved Hullet bagpaa; men det vilde ikke læges, fordi Menneskekjødet havde rørt ved det. Saaret lægedes dog senere ved Hjælp af Angekokkunster.

Om Foraaret sagde *Karrak*: «Jeg skal ind og hævne mig paa *Ibaskik*». Han tog en lille, men spids Kniv med og rejste i Følge med to *Inersuak*'er, der vare hans *Tartok*'er, ind til *Ibak*'s Boplads.

Da de kom hertil, kigede de ind af Vinduet og saae, at Lampen var slukket hos *Ibak*, der med Familie boede paa højre Side, og at *Ibak* sad foroverbøjet, som om han sov. Paa venstre Side brændte Lampen, og der blev trommet og dandset. *Karrak* sænkede sig ned i Jorden og kom op inde i Huset, greb *Ibak* i Haaret, som han snoede omkring sit Haandled, og stak ham i Halsen med Kniven, hvorpaa han havde sat et Stykke Menneskekjød, saa at det gav et Knald. Da *Ibak* var ved at dø, og hans Husfæller begyndte at græde, sænkede *Karrak* sig atter ned i Jorden og rejste hjem.

Karrak gjorde nu over ti Gange Angekokkunster; men hans *Tartok* (*Ibak*) kom ikke. Han rejste derfor ind til *Ibak* igjen, og da han kom ind i Huset, græd *Ibak*'s Familie, fordi denne var blevet saa mager og var nær ved at dø. Hans Kone sagde til *Karrak*: «Nu er din *Tartok* ved at dø». «Er Du ved at dø?» spurgte *Karrak*. «Ja! jeg er blevet stukket i Halsen!» svarede *Ibak*. *Karrak* sagde: «*Ke! ke! ke!* hvem har stukket Dig?» skjøndt det var ham selv, der havde gjort det.

Karrak skulde nu gjøre Angekokkunster, medens han var der i Besøg, og da Lamperne slukkedes, og han under Kunsterner fik Syner, pustede han paa *Ibak*, som derefter blev levende igjen. *Karrak* rejste hjem, da *Ibak* var blevet rask, og stak ham ikke mere.

29. En *Tupilek*-Fortælling,fortalt af *Kutuluk*.

I gamle Dage kom to gamle, barnløse Ægtefolk hertil Syd fra og overvintrede heroppe. Da det blev Foraar, blev der fanget en Bjørn af Folkene, som boede paa den nærmeste Boplads indenfor dem i Fjorden. De Gamle rejste ind til dem for at faa noget af Bjørnen at spise; men da de kom ind i Huset, sagde Manden, der havde fanget Bjørnen: «Hvem vil vel have disse gamle Folk til Gjæster?» De gav dem dog Bjørnekjød og Spæk; men de Gamle spiste det ikke, men bandt det sammen for at lave *Tupilek* deraf. Da Bjørnelapperne bleve kogte, sagde de Gamle: «Bare de vilde give os noget deraf!» og ved Uddelingen fik de ogsaa et Par Tær. Heller ikke dem spiste de, men tog dem med hjem.

Da de kom hjem, længtes de efter Foraaret, fordi de saa kunde rejse Syd paa igjen. Bjørnefangerens Kone fødte imidlertid et Barn, som døde, og dette tog de gamle Ægtefolk for at lave *Tupilek* af. De rejste nu Syd paa, og Konen svøbte Barnet rigtig godt ind og satte det forude paa Konebaadshornene. Naar de kom til Land, gik Konen op af Baaden, og Manden rakte dernæst Barnet op til hende. Saaledes gjorde de hele Tiden, medens de rejste Syd paa.

Først da de kom til deres eget Land igjen, lavede de af Liget en *Tupilek*, som kunde dræbe alle de Børn, Bjørnefangerens Kone fik. *Tupilek*'en fik en Rævekjæbe og en Rypekjæbe, og den blev betrukket med Hundeskind paa Hovedet. Den blev derefter gjort levende. Da der kom trange Tider, slog Bjørnefangeren sin Hund ihjel og sang Tryllesange over den, fordi han gjerne vilde have, at hans Børn skulde leve.

Engang da Bjørnefangerens Kone havde faaet et Barn, der døde ligesom de andre, vandrede hun ind til *Kernertuarsuk*. Hun hørte nogen synge inde fra Fjorden, og medens hun gik, saa hun en Konebaad komme derinde fra. Folkene, der vare

i den, skulde ud og holde Trommedands og tog hende med. Da hun var bedrøvet, blev der ikke holdt Trommedands, men der skulde holdes Angekokkunster af sex Angekoker for at gjøre hende glad. Hun satte sig hen ved Siden af det Sted, hvor Angekokerne skulde gjøre deres Kunster, og Lamperne slukkedes.

De fem Angekoker gjorde Kunster, og hun ventede, at de skulde sige noget til hende; men de sagde intet. Nu skulde den sjette, der hed *Akerdlegsanalik*, begynde. Lamperne tændtes, han fik et nyt Skind til at sidde paa, og en mindre Lampe stilledes ved Siden af ham. Han begyndte at tromme, og Vandskindet for Husgangen og Skindet, hvorpaa han sad, begyndte at røre sig. Medens han sang og trommede, gled hans *Natit* ned og faldt tilsidst helt af. Naar han trommede, lod han undertiden Nakken næsten røre ved Jorden, og han kastede Trommen ved Siden af sig, og denne vedblev at røre sig af sig selv. Alt dette gjorde Angekokken for at gjøre den Sørgende glad. Derefter slukkedes Lamperne. Medens *Akerdlegsanalik* gjorde Angekokkunster, og Trommen rørte sig af sig selv, sagde han til den sørgende Kone: «Det er ligesom om Du har et Barn i Skjødets». De bleve oppe hele Natten og holdt Angekokkunster.

Da de skulde rejse, sagde den sørgende Kone til Angekokerne: «I maa gjerne komme over til *Umivik* for at slaa *Tupilek*'en ihjel». De rejste nu alle over til *Umivik*, og da de kom dertil, skar de en Sæl istykker og spiste den. Efter at de vare færdige med at spise, begyndte de at gjøre Angekokkunster for at fange *Tupilek*'en. Først gjorde de fem Angekoker Kunster, men sagde ikke noget til den Sørgende. Nu skulde *Akerdlegsanalik* begynde. Den mindre Lampe blev tændt, og *Akerdlegsanalik* trommede og sang. Han kastede Trommen tilside, og den vedblev at røre sig af sig selv, indtil den tilsidst stod stille. Angekokken var undertiden nær ved Jorden med Nakken, og hans Fødder hang fast nede ved Gulvet. Dengang

Akerdlegsanalik lærte at gjøre Angekokkunster og stod foran Huset, saae han *asagisat*¹⁾ bagved Huset, og det var dem, han brugte til *Tartok*'er. — Da Trommen gik tilvejs, slukkedes Lampen, og Kunsterne fortsattes. «Der er *Tupilek*'en», sagde *Akerdlegsanalik*. Den sad inde ved Bunden af Brixen. Han løftede Brixeskindet op for at stikke den; men idet han stak, kom han til at trække i Linen, saa at Harpunspidsen gik af, og *Tupilek*'en smuttede bort. «Det er ligesom *Tupilek*'en ikke er kommen langt bort», sagde Angekoken. Tornakkunsterne ophørte nu for denne Aften.

Den følgende Aften toge de syv Stykker af den sørgende Kones Klædningsstykker, bandt dem sammen og hængte dem op under Loftet. *Tupilek*'en skulde krybe ind i Tøjerne, og der skulde snøres til for den derinde. Angekokkunsterne begyndte, og snart efter kom *Tupilek*'en i Husgangen. Den gav alle Slags Lyd fra sig, snart skreg den: «*unga!*» snart «*erko!*» snart skreg den som en Ræv, snart som en Rype. Den var bestandig i Husgangen. Lyden skiftede; snart lød det som Konebaade, snart som Kajaker, snart som Raslen af Buske og snart som Sæler. Den gav alle disse Lyd fra sig, fordi den var lavet af alle disse Ting. Den kom nu ind i Huset og krøb i Tøjet. Angekoken sagde: *dava!* og de andre snørede til for den. Derefter sloge de den med knyttet Næve; men medens de sloge den, smuttede den bort gjennem et lille Hul i det yderste Klædningsstykke, en Tarmskindspels, skjøndt der intet Hul var paa de øvrige Klædningsstykker; men der gik Hul paa de andre, og den slap ud.

Lamperne tændtes, Tøjet undersøgtes og Hullet blev tilsyet, hvorefter Lamperne atter slukkedes, forat man kunde fange *Tupilek*'en. Denne kom snart under lignende Lyd som sidste Gang ind i Husgangen, og kom hen til det Sted, hvor den skulde krybe i Tøjet. Derefter trængte den ind i Tøjet, idet den skreg:

¹⁾ Havdyr med Klosaxe.

«erko! erko!» Saasnart den var inde, blev der snøret til for den, og de begyndte at slaa den. De, der slog den, raabte: «ala! ala!» fordi *Tupilek*'en bed dem. Da den endelig blev stille, bleve Lamperne tændte, og Angekoken havde *Tupilek*'en i Skjødet, og hun, der havde lavet *Tupilek*'en, løb rundt omkring, ud og ind, og slukkede Lamperne, imedens de andre gned for at tænde. Angekoken sagde, at de, der ikke vare rigtig raske, skulde vende Ansigtet indefter, og der blev gnedet Ild nede i en Urinballe, forat *Tupilek*'ens Moder ikke skulde slukke den.

Da der nu var rigtig tændt, saae de et pænt lille Barn med Rypefødder i Brystet; men eftersom Angekoken pustede paa det, gik alle Rypefjerene af. Den var helt rød som af tørt Blod omkring Mundvigene af de døde Børns Sjæle, som den havde spist. Den havde endnu Hundeskind paa Hovedet, som de sprættede af. Ved Siden af den blev efterhaanden en hel Dynge af Rypefjer og al Slags, som *Tupilek*'en var lavet af.

Da de nu vare færdige, gik de op paa Fjeldet ovenfor *Umivik* og kogte den. Bjernefangerens Kone fik et Barn for sidste Gang, og dette levede, ligesom det Barn hun havde faaet, førend *Tupilek*'en var lavet.

Tupilek'en var nu fanget, og dermed er denne Fortælling til Ende.

30. En sandfærdig Fortælling fra Angmagsalik om Maanen,

fortalt af *Angitinguak*.

Pulokojo boede ved *Puilortolok* sammen med to gamle Koner, af hvilke han var gift med den ene. Disse to gamle Fruentimmer sad og lyskede hinanden, og naar Kajakerne gik tilsoes, gik de ud i Gangen, pegede paa dem og talte om dem.

Ved *Tasiusak* boede en gammel Angekok, som kun havde

eet Øje, og hvis Navn var *Karrak*¹⁾. Denne rejste til Maanen, og da han kom hjem, fortalte han, at naar de, som have Sorg for Afdøde, gik omkring og arbejdede, vilde Maanen komme og skræmme dem. Da de to gamle Koner hørte dette, sagde de: «Hvorfor vil Maanen skræmme og forskrække os?» de troede nemlig ikke paa den.

Karrak gik engang paa Besøg ud til *Puilortolok* sammen med *Angekoken* fra *Puisak* ved *Sermiligak*²⁾. Da de kom derud, vare kun Fruentimmerne hjemme; alle Mandfolkene vare borte. De spurgte, om de skulde gjøre Tornakkunster, og den Enøjede skulde da begynde. Da Lamperne vare slukkede, begyndte Vandskindene for Gangen at dundre, og det peb i *Angekokens* Haar. Trommen gik ligesaa stærkt som den kunde. «Det er hverken mig eller min *Tartok*, der gjør Tornakkunster», raabte *Angekoken*. «Der kommer een i Bjørneskindsdragt³⁾ ude i Gangen! han skubbede mig om!» skreg nu *Angekoken*. Alle Folkene løb hen og skubbede Bjørneskinds-Manden ud. Han opfyldte hele Indgangen, saa bred var han. Nogle sloge ham med knyttet Næve, andre med Støvlesaaler. Da Maanen gik ud, hørte man en voldsom Susen, skjøndt [det var ganske stille udenfor. Maanen fløj nu op ovenpaa Udkigsfjeldet ved *Puilortolok*, medens *Nelarsik*⁴⁾, der var iført Vandskindsklæder, sad ovenpaa en Ø. Da Maanen var borte, kom *Angisak*⁵⁾ ind. Lamperne bleve tændte, og han sagde til sin Kone, at hun skulde gjøre Børnene istand til at de kunde rejse.

Dagen efter Maanens Besøg fik den Ældste⁶⁾ i Huset sit

1) *Karrak* var Fortællerens (*Angiingualak*'s) Faders Onkel. Han havde mistet det ene Øje, dengang *Angekoken*-Bjørnen havde spist ham.

2) Disse to *Angekoker* kunde flyve og komme ned under Jorden. Naar man holdt Haanden paa dem, kunde man føle, hvorledes de sank ned i Gulvet.

3) Dette var Maanen.

4) *Nelarsik* ɔ: Vega, som angiver Tiden for Angmagsalikerne, naar det er mørkt, ligesom Solen naar det er lyst.

5) Dette var Faderen til *Kumitit*, den nulevende *Angekoken* ved *Norajik*.

6) Dette var *Tigajjat*'s Faders Bedstefader.

nye Tøj paa. Han plejede at faa dette paa, hvergang der toges en Sæl ind i Huset for at flenses. Henad Aften blev der hængt en Hammer og en Lampefod op over Døren som Amuletter, og den Gamle sagde: «Naar der kommer nogen deroppe fra, begynder Hammeren nok at røre sig». Da det blev Aften, begyndte Hammeren at røre sig, og Lampefoden faldt ned paa Gulvet og snurrede rundt dernede. Der opkom stor Forvirring og Støj, thi alle Folkene skyndte sig med at tage Tøjet paa og flygte. De rejste længere ind i Fjorden til Folkene ved *Narsarmiut*. Om Aftenen hørte de Gjøen i Luften; det var Maanens Hund, og tillige hørte de en Bjørn brumme under Isen i Havet; det var Søbjørnen¹⁾.

Da de den følgende Dag kom ud til Huset, var Husgangen falden ind, og Tag og Brix vare sammenfaldne og spredte ud paa Gulvet. Det var Manden i Vandskindsdragt (*Nelarsik*), der havde været inde i Huset. Da de om Aftenen sad i Huset, spurgte man *Karrak*, om han vilde gjøre Tornakkunster; men han svarede, at han var bange for at gjøre det for Maanen. Angekoken sad og lænede sig op til Væggen, men pludselig fik han et Syn og saae Maanen sidde ovenpaa *Puilortolok* i Begreb med at støde hele Huset om med en *kapotak* (et Slags Spyd); men hvergang Maanen lige skulde til at vælte Huset, raabte *Ibak*²⁾, der var en af *Karrak's Tartok'er*, at den ikke maatte, hvorfor den trak Spydets tilbage igjen. Vandskindet (der hænges for Indgangen under Tornakkunster) var sammenrullet. Angekoken sad stadig ved Væggen og kaldte paa sin anden *Tartok: Ikilerfik*³⁾.

1) Et Monstrum i Bjørneskikkelse, saa stort, at naar det har Forpoterne ovenpaa et højt Fjeld, staaer det endnu med Bagdelen i Vandet. Naar det kommer ind til Fjorden, vader det kun i Vand til Haserne, og naar det trækker Vejret, sluger det en Mængde Is og de Konebaade, som ville flygte fra den.

2) *Ibak* var en *Timersek* og ligesaa stor som en Konebaad.

3) *Ikilerfik* boede paa en lille Ø udenfor *Kulusuk* sammen med sin Søstersøn *Kiterak*. Han var saa stor, at han ikke kunde komme ind i Huset.

Vandskindet for Husgangen rørte sig, skjøndt Lamperne vare tændte, og hans *Tartok* skreg udenfor. Det oprullede Vandskind rullede ned, Angekoken flyttede Sædet (Skindet) ned paa Gulvet, satte sig derpaa og begyndte at slaa paa Skindlappen, han havde i Haanden¹⁾. Det dundrede i Huset, og Sædet, hvorpaa Angekoken sad, rystede. «Jeg har noget at bestille med en stor Mand!» raabte Angekoken. «Jeg kan vist ikke gjøre noget ved ham!» svarede *Ikilerfik*. «Nu fik jeg igjen et Syn», sagde Angekoken, «*Ibak* og Maanen er oppe at slaas! Nu er *Ikilerfik* ogsaa snart derude! *Ikilerfik* tager Spydet fra Maanen. *Ikilerfik* vil vride det istykker! Maanen raaber: Skal da Vandet aldrig falde mere? skal Sælerne ikke mere faa Unger? siden Du vil brække mit Spyd!» *Tartok*'en slap Spydet, og Maanen fløj op i Luften.

31. En Maanefortælling,

fortalt af *Pitiga*.

Der var engang to Mænd ved *Sarsik*, som altid byttede Koner, og det kunde Maanen ikke lide. Den ene Mand gik engang til den anden Mands Hus, og den sidste tog sin Fuglepil og gik over Isen til den første Mands Hus for at sove hos hans Kone. Da han kom ud paa Isen, hørte han en Søbjørn brumme under Isen. Han kom ind i den andens Hus; men de slukkede ikke Lamperne, fordi de vare bange, og han gik snart hjem efter igjen. Da han kom mellem *Puilortolok* og *Ingmiker-tok*, saae han to Mænd staa paa et Fjeld. Den ene bar en Bjørneskindsdragt, den anden en Vandskindsdragt med hvide Broderier. Den første af disse var Maanen, den anden *Nelarsik*.

¹⁾ Naar *Korrak* skulde ud til *Ikilerfik*, bleve hans Hænder bagbundne, Benene sammenbundne og Hovedet bundet dertil. Han kunde da flyve omkring i Huset og ud gennem Vinduet til *Kulusuk*.

²⁾ En almindelig Angekokkunst, hvorved Aanderne tilkaldes.

Han gik nu ind i Huset ved *Puilortolok*, hvor der boede to gamle Koner, som Maanen og *Nelarsik* ikke kunde lide, fordi de, skjøndt de havde Sorg, kiggede ud igjennem Husgangen, naar Kajakerne gik ud. Manden, dér var Angekok, og kun havde eet Øje, skulde gjøre Tornakkunster. Han begyndte at slaa paa Skindstumpen, han havde i Haanden; Vandskindet og Trommen rørte sig, og det peb i hans Haar. Han sagde, at de skulde tænde Lamperne, thi det var ikke ham selv, der gjorde Tornakkunster. Man hørte nogen komme i Gangen, og han sagde derfor, at den, der kom, skulde gaa paa den Side af ham, hvor der ingen Tromme var. Det var Maanen, der kom, og Angekoken sagde, at de andre skulde slaa den. De slog den med Støvlerne, og den fløj op ovenpaa *Puilortolok*.

Da Folkene flygtede ud af Huset, fordi de vare bange, vilde Maanen tage Huset med sin *kapotak*; men nu kom alle *Tartok*'erne og sagde, at han skulde lade det være. Angekoken med det ene Øje kaldte paa en stor *Tartok*, som hed *Ikilerfik*, og som opholdt sig paa en Ø udenfor *Kulusuk*. Da *Ikilerfik* vilde tage *kapotak*'en fra Maanen og vred den, saa den var nærved at gaa istykker, sagde Maanen i en grædende Tone: «Skal Vandet da ikke falde mere, og skal Sælerne ikke mere faa Unger?» *Tartok*'en gav nu slip paa *kapotak*'en, og Maanen fløj tilvejrs igjen.

32. De to Angekokers Besøg hos Drabsmændene,

fortalt af *Aðlagdlak*.

Der var engang to Brødre, som vare Angekoker. Naar deres Naboer gik ud i Kajak, kom de aldrig hjem igjen. Da de to Brødre engang rejste ind i Fjorden, hørte de nogen kalde: «*mata! mata!*» og fik saa Øje paa et stort, højt Hus. Da de kom hen i Nærheden af Huset, saae de, at der var en hel

Mængde Kajaker hjemme. Fem Mænd kom ned for at tage imod dem, og opfordrede dem til at stige iland og gaa op. Paa Vejen op mod Huset, saae de en stor Klipperevne, som var fuld af Kajaker og Kajakredskaber, nemlig Blærer, Harpuner, Aarer m. m. Dette var de ihjelslagne Naboers Kajaker og Redskaber. De kom ind i Huset og saae, at næsten alle Væggene vare betrukne med Huden af Menneskeansigter, nogle med fuldt Skjæg, andre kun med Haar paa Hagen. De to Angekoker gjenkjendte i disse Ansigter deres Naboer og tillige deres Fader, der var bleven borte i Kajak.

Den ældste af Husets Fangere havde sin Husplads længst tilvenstre paa Brixen, dernæst den næstældste og saaledes videre, saa at den yngste boede længst tilhøjre. Mellem den yngste og næst yngste boede Bedstemoderen, der sad og snoede Sene- traad. I Mørkningen raabte den ældste: «Vor Bedstemoder skulde holde Trommedands med de Fremmede!» Den yngste sagde: «Ja, hun maa holde Trommedands!» og alle de andre istemmede. Bedstemoderen redte sit Haar og bandt det op i en Top. Hun lagde et Sortsideskind paa Gulvet og tog under Brixen en hvid Tromme. Denne stak hun ind igjen og tog en anden, som var sort, samt en *pana* (stor Kniv), der skulde bruges til Trommestok. Den gamle Kone kom nu frem og begyndte at synge. Da hun var færdig, sagde en af Mændene, at en af de Fremmede maatte gaa frem og holde Trommedands med hende. Den ene Angekok gik hen i den ene Ende af Huset, medens Bedstemoderen gik hen i den anden og begyndte at synge. Da hun var færdig med Sangen, sigtede hun med *pana*'en paa Angekoken; denne gjorde sig lille, hun sigtede lavere og kastede; idetsamme sprang han tilvejs, saa at hun ramte ham mellem Benene, og Kniven satte sig fast i Væggen. Han bukkede sig for at tage den; men hun løb hen og tog den. Efter igjen at have sunget, sigtede hun atter; han gjorde sig stor; hun kastede den igjen, idet han gjorde sig lille, saa at Kniven gik ind i Væggen over hans Hoved. Han greb den,

og skjøndt han aldrig havde havt fat paa en Tromme og aldrig havde sunget, begyndte han at synge. Da han var færdig med den første Sang, begyndte han paa en anden, som han havde lært som Lille af sin Moder, og da han havde sluttet den, sigtede han paa den gamle Kone, som pustede sin Hals op, saa at man ikke kunde se hende. Han kastede Kniven, som med et Knald borede sig igjennem hendes Hals og satte hende fast til Væggen. Alle Børnebørnene løb hen og flensede hende, fordi de troede, at det var den Fremmede. Da de opdagede Fejltagelsen, sagde de: «Vi have jo taget fejl, det er jo vor Bedstemoder, vi have skaaret istykker».

Beboerne gik nu ud og toge deres Redskaber; nogle spændte Spidserne paa deres Harpuner udenfor Husgangen. De to Angekoker bleve alene inde i Huset. De toge et Sortsideskind og lagde det ovenpaa Siddepladsen. Den ældste Broder bandt Arme og Ben paa den yngre, hvorefter denne bandt dem paa den ældre. Den Ældre prøvede paa at springe tværs over Husgangen hen til Sortsideskindet, og gjorde det saa let, at Haarene paa dette ikke kom i Uorden. Den Yngre gjorde det samme. De Andre stod udenfor og passede paa for at dræbe dem, naar de gik ud. Angekokerne gik ganske smaat udefter, den Ældste først, bukkede sig ned og sprang ud, saa at de ikke bleve set. Derefter fløj de ned til deres Kajaker, løste Hænder og Fødder og gik i Kajakerne. Først nu opdagede Folkene oppe ved Huset dem og raabte: «Der ere de jo nede!» Angekokerne kom nu hjem og fortalte, at alle de Bortblevne vare derude.

33. Et Besøg hos Akilinek-Beboerne,

fortalt af *Angitnguak*.

Der boede engang fem Brødre her i Egnen. Naar de gik ud i Kajak, hændtes det af og til, at den ene Broder

ikke kom hjem. Naar saaledes en af Brødrene var bleven borte, og en anden gik ud for at lede efter ham, blev ogsaa den anden borte. Tilsidst var der kun to tilbage, og disse to vilde efter den Tid ikke mere gaa i Kajak. Den ældste af dem gik engang til et Sted heromkring, hvor der ingen Folk var, og lagde sig til at sove paa et Næs. Han var meget ulykkelig over, at Brødrene vare dræbte. Da han var begyndt at sove, mærkede han, at nogen prikkede ham paa Ryggen. — Han kunde ikke røre den ene Finger, fordi en Sene var skaaret over. — Han vendte sig da om og saa en af sine afdøde Brødre staa bagved sig. Han fulgte med ham ud paa Havet og kunde tilsidst ikke mere se Landet her.

Da de havde tabt Landet afsyne, saa de et Land langt udenfor. De roede og roede og kom om Aftenen til et Næs, hvor de lagde sig til at sove. Her var en Slæde med Hunde. Det var hans Broders Slæde. Naar man smed Hundene op i Luften, kom de ikke ned igjen. Tre Hunde blev saaledes kastet op i Luften. De satte sig derpaa paa en Slæde, der stod paa en stejl Klippe ved Havet, og kjørte bort. De kjørte og kjørte, indtil de ikke mere kunde se Landet, som de vare rejste fra. Naar de kom forbi Isfjelde, hørte de inde i disse ligesom en Raslen, der ophørte, naar de havde passeret dem. Han fik Øje paa en stor Sky; men da han kom hen til den, saa han, at det var et Hus, der laa i Luften og havde Støtter underneden. Dette var hans Brøders Hus. Her boede de sammen med *Akilinek*-Beboerne. Da han kom ind i Huset, blev der bragt en Sildepisker (Bardehval) ind til at spises. De spiste og spiste, men kunde ikke blive mætte. Broderen, der havde kjørt ham dertil, gik ud for at hente en Netside, som han havde fanget, og som de nu skulde til at spise. *Akilinek*-Manden udbrod: «Hvilken en Smule, vi skulle have!» Da de havde spist, kastede de alle op. Han rejste derefter hjem igjen og fortalte, at hans Brødre vare ude hos *Akilinek*-Beboerne.

34. Om Maanemanden og Erkingasek,

fortalt af *Narsingertek* og *Adlagdlak*.

Paa Maanen boer en Mand i et Hus. I Husgangen er et Hul, hvorigjennem man kan se ned paa Jorden. Denne er saa lille, saa at det seer ud som om alle Vinterpladserne ligge tæt ved hinanden. Udenfor Huset staaer der Konebaadsstøtter, men han har ingen Konebaad. Naar Maanen gaaer paa Fangst, trækker den et Vandskind for Husgangen, og naar den kommer hjem igjen, tager den Skindet fra og hænger Slæden paa Væggen. Maanen har en Narhval til at trække Slæden, og den har en Hund, som er saa gammel, at den ikke har Hud paa Pandskallen. Som bekjendt rejse Angekokerne af og til op til Maanen for at hente Børn. Hunden gjøer, naar Angekokerne nærme sig Maanen, selv om de komme bag fra. Man kan tydelig høre denne Gjøen i de Huse, hvorfra Angekokerne ere rejste. Naar nogen gjør Spektakler ovenpaa Maanens Hus, bliver denne vred og gaaer ud for at kigge ned igjennem Hullet i Husgangen. Hvis Maanen seer en Kone, der har faaet et Barn, som er dødt, og som altsaa har Sorg, gaa ud i det Fri for at hente Vand eller andet, driver Maanen hende ind igjen ved at lade det sne eller ogsaa ved at tage Sjælen fra hende. Angekoken maa da gjøre Rejsen til Maanen for at skaffe Konen sin Sjæl igjen. Naar Maanen skinner paa et Fruentimmer, som sover, bevirker den Menstruation hos hende.

En Angekok, der skulde til Maanen, kom af en Fejltagelse til Solens Moder (Jupiter). Denne skar ham istykker, tog Leveren ud af ham og spiste den raa. Angekoken var nærved at dø, men rev Sjælen ud af Munden paa Solens Moder, da hun skulde spise den, og han blev rask igjen.

Paa en stor Ø langt ude paa Søen boer en enlig Mand, som hedder *Erkingasek*. Han kaster Harpun med venstre Haand, og han fanger Mennesker paa meget lang Afstand med Blærepil. De kvases aldeles og dø. Han ligger i Kamp med Manden

i Maanen: *Jajak*. Naar denne gaaer ned til Jorden for at ødelægge Menneskenes Huse, driver *Erkingasek* ham tilbage til Maanen med sin Blærepil.

Naar Angekokerne skulle fange *Tupilek*'er, raabe de paa *Erkingasek*, der saa fanger dem med sin Fuglepil. Angekokerne have ham nu og da til *Tartok* og besøge ham undertiden.

35. Ariagsuak,

fortalt af *Kutuluk*.

Ariagsuak holdt Trommedands med en god Ven. Medens Vennen lod sy nyt Tøj, fordi han vilde rejse hen til *Ariagsuak*, døde den sidstnævnte. Den anden begav sig paa Rejsen med fire Konebaade, hvoraf den ene havde en *Alugsugak* (Føster) som Amulet. Da de kom til *Ariagsuak*'s Hus, sang de i Konebaaden, og han, der skulde holde Trommedands, raabte: «*Ariagsuak!* naar een af os dør, skulle vi saa blive ved at holde Trommedands?» Det var ganske stille oppe ved Huset, men Stenen ovenpaa Graven begyndte at gaa rundt. Det samme raabtes nok engang. Stenen blev ved at løbe rundt. Folkene i Konebaaden raabte: «*A—h!*» og saae *Ariagsuak* dale ned fra Himlen til Stenen, som væltede fra Graven, og fra denne tog han Skulderbladet til Tromme og Læggebenet til Trommestok. Øjnene hang ud af Hovedet paa Rørene. Idet han steg tilvejs, gik han rundt samme Vej som Himlen. Konebaadene kæntrede imod ham; kun den, der havde en *Alugsugak* til Amulet, rejste sig op igjen, vendte Agterstevnen mod ham og kom hjem.

(*Kutuluk* har selv seet Graven, der ligger mellem *Igdloluarsuk* og *Akorninarmiut*.)

36. Musatak,

fortalt af *Adlagdlak*.

Der var engang et Fruentimmer, der hverken havde Mand eller Børn, og som hed *Musatak*. En Dag, da hun var ude at plukke Bær, saae hun en lille bitte, nyfødt Bjørn, som hun tog hjem med sig og plejede. Den vilde ikke spise Sælkjød, derimod holdt den meget af Spæk. Naar der blev flenset en Sæl, og selv naar Naboerne fangede, fik Bjørneungen sin Part Spæk deraf. Den voxede til og gik ud og ind af Huset, og *Musatak* havde den meget kjær. Da den blev stor, gik den ud paa Isfangst, og kom da gjerne hjem med en Sæl, som *Musatak* flensede, og hvoraf Naboerne fik Kjød. Naar det blev Vinter, og Folk ikke kunde gaa paa Fangst paa Grund af Sne og Is, gik Bjørnen ud og kom som oftest hjem med Fangst, hvorved den frelste Naboerne fra Nød.

Bjørnen blev gift med en Menneskekone, og hun blev frugtsommelig og fødte en dejlig Bjørneunge. Moderen sad med den i Skjødets og madede den med Spæk; men snart efter begyndte den at gaa ud paa Fangst sammen med Faderen. En Dag, da Bjørnen var ude med sin Søn, kom de hen til nogle Folk, som fangede med *ítuartit* (lang Isharpun). Disse Folk fangede Bjørneungen, og da de kom hjem, flensede de den og kogte den. Bjørnen lagde sig ovenpaa Husgangen, og da Mændene næste Morgen gik ud, slog den dem een for een ihjel med Lallen og kastede dem tilside. Det var et stort Hus, men Bjørnen havde snart dræbt alle Mandfolkene undtagen den ældste. Denne bandt en lang Kniv paa Enden af en Stang og kiggede ud af Vinduet efter Bjørnen. Da der ikke kom flere Folk ud af Huset, gik Bjørnen brummende ind i Gangen; men idet den skulde løfte Benet for at sætte Poten ind i Huset, stak Manden den med Kniven under Forbenet. Idet Bjørnen trak sig baglænds tilbage i Gangen, stak Manden den endnu tre Gange under Benet, hvorefter den faldt om og kunde ikke mere

røre sig. Manden skar Bjørnen istykker; denne døde dog ikke, men var ligesom levende endnu. Da Rygraden blev skaaret over paa den, tabte den Bevidstheden, men kom dog snart til sig selv igjen. Først da Halsen blev skaaret over, tabte den fuldstændig Bevidstheden. Medens Bjørnen blev kogt, opholdt dens Sjæl sig under Gulvet for at afkøle sig; men da den første bed i dens Kjød, gjorde det meget ondt. Bjørnens Sjæl opholdt sig her i tre Dage, indtil Hovedet var spist. Derefter gik den hjem og saae der, at dens Plejemoder havde grædt saa meget, at Snottet hang helt ned til Gulvet.

37. Angeltasken og Rypen,

fortalt af *Pitiga*.

Der var engang en Angeltaske¹⁾ og en Rype, som havde Menneskeskikkelse. Da Angeltasken kom ned til Stranden, sagde den til Rypen: «Hvorfor gaaer Du med lodne Strømper paa midt om Sommeren?» Rypen svarede: «Hvorfor gaaer Du med *ituartit* midt om Sommeren?» Derover blev Angeltasken vred og spurgte, om de skulde brydes. De toge nu fat paa hinanden og begyndte at brydes. Angeltasken slæbte Rypen hen til Stranden og kastede den ud i Vandet. De vedblev at brydes i Vandet, indtil de kom ned under Vandet; her rev Rypen Angeltasken i Brystet, saa at den døde. Rypen fløj iland og skreg af Glæde: «*kakerkaka!*»

¹⁾ *Anas hiemalis* (glacialis).

38. Renen og parpaligamik uniakagtagdlik (Dyret med Jernhale),

fortalt af *Kutuluk*.

En Mand og et «Dyr med Jernhale» (*parpaligamik uniakagtagdlik*) forfulgte en ung Ren. Denne smuttede ind i en Hule, og Manden, som kom først derhen, satte sig for Aabningen for at forhindre, at Dyret med Jernhale skulde gaa derind. Da dette kom, sagde det til Manden, at han skulde skræve, saa at det kunde komme forbi; men Renen sagde inde fra Hulen til Manden: «Hvis Du bliver staaende ved Aabningen, skal jeg nok gjøre Dig en Tjeneste». Dyret med Jernhale sagde atter til Manden, at han skulde flytte sig; men Manden vilde ikke. Idet Dyret med Jernhale gik bort, sagde det: «Jeg vil ønske, at Du ikke kommer til at fange mere!» Renen kom nu ud af Hulen og sagde til Manden: «Naar det bliver Vinter, skal Du gaa tilfjelds og tage et Par Buxer med. Naar Du kommer i Læ af en stor Sten, bag hvilken Sneen har samlet sig, skal Du skrabe Sneen bort.»

Manden var en god Fanger; men efterat Dyret med Jernhale havde sagt, at han ikke skulde fange mere, kom han ikke mere hjem med nogen Fangst. Om Vinteren gik Manden tilfjelds, og da han kom i Læ af en stor Sten, hvor Sneen havde samlet sig, gjorde han, som Rensdyret havde sagt. Medens han skrabe, kom en hel Mængde Krækkebær frem, og af dem levede han og hans Familie hele Aaret igjennem.

39. Om Renner, Moskusoxxer, Harer og „Dyr med Jernhale“,

fortalt af *Angitinguak*.

I gamle Dage fandtes her baade Renner, Moskusoxxer, Harer og nogle store Dyr med Jernhale (*parpaligamik uniakagtagdlik*). Om disse Dyr haves følgende Fortælling:

Ved *Kangerdluarsugsuak* ved *Norsit* gik Folk paa Landjagt, naar Solen begyndte at gaa opefter.

Der var engang en dygtig Mand, som en Dag, da han var paa Rensjagt, skød en Han-Ren. Snart efter saae han en anden, som han ogsaa skød, og endelig en tredie. Manden fik altsaa tre Dyr paa een Dag. Den følgende Dag saae han et stort og to smaa Dyr. Først skød han den gamle og senere Ungerne. Paa Hjemvejen skød han igjen et stort Dyr, saa at han paa den Dag i det hele fik fire Rener. Den næste Dag gik han igjen paa Jagt. Han saae da et stort, sort Dyr, som var større end en Bjørn, og som havde lange Haar paa Halsen og tilbagebøjede, store Horn. Dette Dyr kaldes *pangnek* (Moskusoxe). Den følgende Dag saae han et stort «Dyr med Jernhale»; han stak den ihjel med sin Lændser. Dette Dyr gik baglænds for at skære med Halen. Hovedet af det lagde han ind i Huset; men han kunde slet ikke sove den Nat, thi han hørte bestandig Brummen. De følgende Nætter havde han en Kniv mellem Øjnene for ikke at falde i Søvn; thi ellers var han bange for, at Dyret skulde spise ham. Den næste Dag saae han et Dyr, som var lidt større end en Ræv, men det havde ingen Hale og var aldeles hvidt. Fødderne vare ligesom Bjørnefødder. Han gik hen til den bagfra og stak den med en Kniv. Han kunde indhente et saadant Dyr (Hare) ved at løbe det op.

Rener og Moskusoxer spise Mos og Græs, og Harer spise Græs. Disse Dyr bleve skudte med Buer, der vare forfærdigede af Træ med Kobberem-Streng. Pilene vare af Træ med Benspids. Til Rensjagten benyttedes Skydemure. En saadan sees endnu i Nærheden af *Norsit*.

Følgende Trommesang omhandler Rener og Harer:

«Ved *Kangerdluarsugsuak* var der Harer og Rener, ah, ja, ja — —; da min yngre Broder ikke kunde fange dem og var bange for dem, løb jeg efter dem og fangede dem, ah, ja, ja, ah — —».

40. Nukarpiartekak,

fortalt af *Sanimuinak*.

En gammel Ungkarl gik aldrig ud i Kajak, hvorfor der voxede grønt paa Kajaken. Længere inde i Fjorden boede en Mand, der havde en Datter, som var meget smuk.

En Morgen stod Ungkarlen tidlig op, medens de andre i Huset sov. Han vaskede sig i Hovedet og over hele Kroppen, og pillede Planterne af sin Kajak, hvorefter han rejste ind til Manden med den smukke Datter. Da han kom derind, sagde Beboerne: «Stig iland!» og da han var kommen iland: «Kom indenfor!» Datteren sad i den ene Ende af Huset. Han skjævede til hende, saae at hun var meget smuk, blev meget varm og var nær ved at dø af Forelskelse. Da *Nukarpiartekak* havde taget *Anorak*'en af og hængt den op, saae han, at den Skjønne smilede til ham, og han tabte derover Bevidstheden. Da han igjen kom til sig selv, skjævede han atter til hende og saae, at hun stadig smilede til ham. Han syntes rigtig godt om hende og sank sammen igjen. For hver Gang han tabte Bevidstheden og rejste sig igjen, rykkede han paa Sædet nærmere henimod den Skjønne. Da de andre lagde sig til at sove, saae *Nukarpiartekak*, at hun gjorde istand til ham foruden til sig selv, og ved at se det besvimed han, og hans Hoved faldt ned paa Sædet med et Knald. Da han kom til sig selv igjen, syntes han rigtig godt om hende; han rykkede nu hen paa Brixen, men idet han lagde Haanden paa denne, faldt han med Ansigtet ned mod den. De lagde sig ved Siden af hinanden, hvorpaa han ligesom døde, fordi hun var saa smuk. *Nukarpiartekak* omfavnede hende og besvimed. Først var det som om han sank i til Knæerne i hende, senere til Armene, derefter til Armhulen, den højre Arm sank ned, og endelig sank han i lige til Hagen. Tilsidst skreg han og forsvandt helt i hende. «Hvem mon det var, der raabte!» sagde de andre, der vaagnede ved Raabet; men ingen svarede.

Da Lamperne næste Morgen bleve tændte, var *Nukarpiartekak* borte, medens hans Kajak endnu laa ved Stranden.

Den Skjønne gik ud for at lade sit Vand, og med dette fulgte *Nukarpiartekak's* Ben (Skelet) ud.

41. Den gamle Ungkarl og Gobajak-Barnet,

fortalt af *Sanimuinak*.

Der var engang en gammel Ungkarl, som aldrig gik ud i Kajak, hvorfor denne blev overgroet med Grønt. Engang sagde hans Stiffader til ham: «Hvad vil Du, siden Du aldrig gaaer ud i Kajak?» Den følgende Morgen roede han indefter i Fjorden. Han saae en Ederfugl, som han fangede, gik ind til et Næs, skrabede Spækket af dens Skind og spiste det. Da han kom omkring Næsset, saae han en frugtsommelig *Gobajak*¹⁾, der stod og gravede i rødagtigt Sand. Hun havde Negle af Jern. Naar hun gravede, røg det, og efter at have gravet noget i Sandet, saae hun udefter. Da han kom nærved, tog han sin Kniv frem, og gik hen til hende og spurgte: «Hvad skal det være?» «Det er noget til at faa Børn paa», svarede hun. «Hvad seer Du efter?» «Jeg seer efter min Mand, som gik ud i Kajak for to Dage siden og ikke er kommen hjem». Han sagde nu, at hun skulde grave videre, og da hun gik igang igjen, stak han hende med Kniven i Bugen, saa at hun styrtede om. Førend hun døde, skar han Barnet ud af hendes Liv. Det var en lille *Gobajak*, der havde Negle af Jern, og som han sagde, at han skulde bruge til Medhjælper. Han bar den ned til Stranden og

¹⁾ *Gobajak* — tykmavet Fruentimmer. Saadanne bo efter Sigende mange sammen. Vestgrønlændernes Navn paa et saadant Væsen er: *Narrajok*.

stak den ind i Kajaken. Da han rejste, blev det tyk Taage, og han kom efter nogen Tids Forløb tilbage til det samme Sted, som han rejste fra. Han roede atter ud; men kom igjen tilbage til det samme Sted. Han roede tredie Gang ud, men kom tilbage igjen til det samme Sted, og da han vilde stige iland, kunde han ikke komme op af Kajaken, men mærkede, at der var noget, der rørte sig bag i den. Det var den lille *Gobajak*, der holdt paa ham og rev ham i Ryggen, saa at han døde, og spiste ham helt op.

42. Sieterevarsusuak og Kobaluarsusuak,

fortalt af *Angitinguak*.

Disse vare to Fætttere, som boede paa en stor Ø. *Kobaluarsusuak* boede indenfor *Sieterevarsusuak*. De vare begge ugifte, og sidstnævnte, der ingen Kajak havde, vilde gjerne gifte sig med sit Søkendebarn. Naar *Kobaluarsusuak* vendte tilbage fra Fangst, havde han gjerne to Hvalrosser paa Slæb. Han plejede da at ro forbi sin Fætters Hus, og raabte til ham, at han skulde komme over til ham. *Sieterevarsusuak* gik da over Land til Fættteren, og naar Hvalrosserne bleve parterede, plejede han at faa den ene Side som sin Part. Saadan gik det en Tid. *Kobaluarsusuak* rejste nu hen til *Sieterevarsusuak*'s Søkendebarn og saae, at hun var saa smuk som ingen anden. Han sagde da til hende, at han vilde have hende til Kone. Hun vilde ikke gifte sig; men *Kobaluarsusuak* blev ved at overtale hende og sagde, at hvis hun ikke vilde have ham, saa vilde der nok komme en Gammel og hente hende. Han tog hende hjem med sig og gjorde hende til sin Kone. Naar *Kobaluarsusuak* gik paa Fangst og kom hjem med to Hvalrosser, roede han

hen til sin Fætter, raabte paa ham, og denne kom hen til ham og fik en halv Hvalros.

Da *Kobaluarsusuak* engang var paa Fangst, og hans Kone var udenfor for at lade sit Vand, sprang *Sieterevarsusuak* til, tog hende ved Armen og førte hende med sig hjem. Da *Kobaluarsusuak* kom hjem og savnede Konen, havde Fætteren taget hende. Han gik nu over til *Sieterevarsusuak* og sagde, at Konen skulde komme frem. Hun rakte ogsaa Haanden frem for at tage hans Haand; men *Sieterevarsusuak* skubbede hende tilbage. *Kobaluarsusuak* tog nu fat paa *Sieterevarsusuak*, og de begyndte at brydes. *Kobaluarsusuak* faldt, men rejste sig strax op igjen. Han blev atter trykket ned, men stod atter op og tog igjen fat paa *Sieterevarsusuak*. Medens de brødes, tog sidstnævnte sin Fætter og slog ham ind mod Husgangen, saa at han døde. Han bar ham derefter ud, og vendte hans Ansigt mod alle Verdens Hjørner, hvorefter *Kobaluarsusuak* blev levende igjen og gik hjem uden at faa sin Kone. Naar *Kobaluarsusuak* gik paa Fangst, fik *Sieterevarsusuak* som sædvanlig sin Part, og de vedbleve at være lige gode Venner i Fremtiden.

43. Manden, der spiste sit eget Barn,

fortalt af *Kutuluk*.

For mange Aar siden boede en Mand ved *Igdlialik* paa *Kulusuk*. Da det blev Foraar efter en daarlig Vinter, i hvilken alle Naboerne vare sultede ihjel og spiste, begyndte Manden igjen at fange Sæler, og kom en Dag hjem med en ung Remmesæl. Medens Konen skar den op, gik Manden ind i Huset og saae, at Vandet kogte. Han fik stor Lyst til at spise Menneskekjød igjen, og da deres lille Barn græd, tog han det og stak det ned i Gryden med det kogende Vand. Konen kom nu ind og saae, at Barnet var borte, hvorefter Manden tog Barnet ud

af Gryden, lagde det tilside og kom Sælkjødet i den. Da Kjødet var kogt, lagde Manden Barnet og Sælkjødet ved Siden af hinanden, og da Husfællerne kom hen for at spise, sagde han: «Hvad mon der smager bedst?» og tog derpaa selv Barnet og spiste det istedetfor det prægtige Sælkjød.

Da Manden fangede igjen, kom der en gammel Mand, som var den eneste, der var bleven tilovers af dem, der boede ved Siden af, idet alle de andre vare sultede ihjel. Han kom hen til Huset og saae, at de havde kastet den tykke Sælhundesuppe udenfor. Han gav sig til at spise, og gik ikke ind, førend han havde spist det altsammen. Da han kom ind, gav de ham et Stykke Kjød, og Manden, der havde spist Barnet, sagde: «Mon Du ikke ogsaa bliver spist?» Da han havde spist, lagde han sig til at sove.

Næste Morgen vilde den Gamle gjerne blive, men Manden, der havde spist Barnet, sagde, at han skulde rejse. Da den Gamle var stegen i Kajaken, kunde han ikke ro, fordi han havde spist for meget. Husherren bandt derfor sin Kajak til hans og hjalp ham over til hans Boplads; hvorefter Husherren roede tilbage igjen. Senere hørte de, at den Gamle var død, fordi han havde spist for meget, efter at have sultet saa længe.

44. Folkene, der kom til at spise deres egen Broder, fortalt af *Kutuluk*.

En Mand, som fangede godt, boede alene sammen med sin Kone i et Hus. Naar han havde været ude paa Fangst, kom han gjerne hjem med flere Sæler, hvoraf han saa plejede at tage en op med for at lægge den ind under Vinduesbrixen, hvor den kunde raadne. Her laa baade Sortsider og Netsider.

Engang fangede han tre Bjørne. Da han havde fanget

dem, gik han ud i Kajak og mødte den ene af Brødrene, som boede længere ude ved Munden af Fjorden. Efter at have harpuneret ham, slæbte han ham med hjem, tog den døde Mand op til Huset og lagde ham mellem Sælerne, som laa til Forraadnelse.

Da den harpunerede Mand ikke kom hjem, og Brødrene savnede ham, rejste disse ud for at opsøge ham. Da de kom til Huset, kogte Konen Bjørnekjød. Manden sagde: «Hvorledes mon mit Forraad er?» Han bøjede sig ned, skar Mennesket op, stak Fingeren ned i Blodet og smagte paa det. Han rakte nu Brødrene Leveren, og lagde Netsidespæk ovenpaa, medens Konen kogte Kjød af den døde Mand. Da Brødrene havde spist Leveren, blev der sat Menneskekjød frem og lagt Bjørnespæk ovenpaa. Ogsaa dette blev spist. Da Brødrene rejste hjem, tog Manden Benene af den Afdøde, stak dem i hans Kajak og sagde, idet han skubbede den ud i Søen: «Dine Brødre have spist Dig, nu maa Du hævne Dig paa dem og dræbe dem alle!» Nogen Tid efter hørte man, at alle Brødrene vare omkomne. Det var nemlig Skelettet, som havde spist dem.

45. En Fortælling om Hungersnød,

fortalt af *Pitiga*.

Engang i gamle Dage, da det var en streng Vinter, boede der Folk paa en Ø udenfor *Umivik*.

Om Vinteren blev deres Hus tilsneet, saa at de ikke kunde gaa ud at fange, og da de ikke havde mere at spise, maatte de dræbe og spise Kvinderne. Da de nu ogsaa vare færdige med dem, lavede de et Hul i Taget, og den største af Mændene krøb op derigjennem; men de andre kunde ikke komme op, fordi de vare altfor matte. Den store Mand gik over til *Umivik*, hvor han gik ind i Huset og hen til sin Søsters Gryde, hvor

han tog en Stump Spæk, som han stak i Munden. Saadan gjorde han hele Vinteren. Naar han gik ud, samlede han noget Tang, som han kastede ned i Huset til de andre.

Engang da den store Mands Svoger havde fanget, kom han ind til ham og sagde: «Jeg synes at det lugter ligesom I havde fanget?» Men da de ikke vilde give ham noget af Fangsten, svarede de: «Hvorledes skulle vi fange? det er jo ikke Vejr til at gaa ud og fange i!»

En Dag da den Store kom hjem til Huset, hørte han nogen nede i Huset sige: «Det er da dejligt, at jeg har faaet noget at spise». «Hvad er det, Du har fundet!» spurgte den store Mand. «Det er et dejligt Menneskeøre!» svarede der.

Om Foraaret sultede de alle ihjel, undtagen den store Mand.

46. Sanimuinak's Fortælling om hvorledes han blev Angekok.¹⁾

Dengang jeg var lille, lavede jeg engang en lille Slæde, hvorfor jeg fik Prygl af min Moder af Slædeopstanderen. Jeg besluttede mig da til at blive Angekok.

Vi boede dengang ved *Umivik* og havde tidligere boet ved *Norsit*. Jeg gik da ud til *Norsit* til en Revne i Fjeldet, der vender mod Solopgang, lagde en stor Sten over Revnen og en anden ovenpaa denne. Jeg begyndte nu at gnide den øverste Sten rundt imod den underste i Retning «med Solen» og vedblev dermed, indtil jeg næsten var lam i Armene. Jeg hørte da en Stemme nede fra Revnen tale til mig; men jeg forstod ikke Ordene, stivnede af Skræk, og Indvoldene gik op i Halsen paa mig. Da Stemmen forsvandt, gik Indvoldene ned fra Halsen, men jeg havde ingen Kræfter paa Hjemvejen. Jeg spiste

¹⁾ Denne Fremstilling er meget afkortet.

nu ikke mere Indvolde, Hjerter eller Lever af Sæler, heller ikke arbejdede jeg med Jern.

Næste Dag gik jeg igjen ud til Revnen og malede Stenene imod hinanden ligesom den foregaaende Dag. Jeg hørte atter Stemmen fra Revnen; Indvolde og Hjerter kom mig op i Halsen under de skrækkeligste Smerter. Den paafølgende Dag gjentog det samme sig, men jeg hørte nu Stemmen sige: »Skal jeg komme op?» Jeg stivnede af Rædsel men sagde: «Kom kun op!» Stenene løftede sig og et «Havdyr, der var forsynet med Klosaxe», kom op og saae mod Solopgang. Det var meget større end dem, der findes i Havet¹⁾, Kort efter forsvandt Dyret, og jeg rejste hjem. Dette blev min første Aand (*tartok*). Vinteren gik tilende, og da det blev Foraar igjen, gik jeg atter hen til samme Sted og gned Stenene; men da jeg blev træt og ikke kunde gnide længere, vedblev Stenene af sig selv at bevæge sig rundt «med Solen». Der kom en lille Mand op af Jorden; han saae imod Solopgang. Han var halv saa lang som et Menneske, var iført hvid Pels og havde sorte Arme. Hans Haar var krøllet, og i Haanden bar han et Redskab af Træ, med hvilket han fangede Lax. Jeg tabte Bevidstheden, og da jeg kom til mig selv igjen, var Manden borte. Han blev min anden Aand.

Næste Aar gik jeg hen til et Sted, hvor en Bæk flød fra en lille Indsø. En lille Mand med spidst Hoved, som var skaldet, kom op af Elven. Han skreg ligesom et lille Barn: «*unga! unga!*» Dette blev min tredie Aand.

Næste Aar gik jeg ind til *Tasiusak*. Jeg kastede her Sten ud i Vandet, og der opstod derved en saa voldsom Søgang, som ellers kun opstaaer ved Havet. Idet Bølgerne sloge sammen, blev Toppen af disse flad ovenpaa, og da de aabnede sig, kom en stor Bjørn frem. Den havde en meget stor, sort Snude og

¹⁾ *Sanimuinak* viste, at de, der ere i Havet, ere af Størrelse som en stor Haand (en Krabbe?).

svømmede ind til Land, lagde Hagen paa Land, og da den derefter lagde den ene Pote paa Strandbredden, gav Landet efter for dens Vægt. Den gik op paa Land og gik rundt omkring mig, bed mig i Lænderne og spiste mig dernæst. I Begyndelsen gjorde det ondt, men senere ophørte Følelsen; dog saalænge Hjertet ikke var spist, var jeg ved Besindelse. Da den saa bed i Hjertet, tabte jeg Bevidstheden og var død.

Da jeg kom til Besindelse igjen, var Bjørnen borte, og jeg laa ganske mat og fuldstændig nøgen paa samme Sted ved Søen. Jeg gik ned mod Havet, og da jeg havde gaaet noget, hørte jeg, at der var nogen, som kom løbende efter mig. Det var mine Benklæder og Støvler, der kom løbende, og da de vare komne forbi mig, faldt de ned paa Jorden, og jeg trak dem paa. Jeg hørte atter noget løbe. Det var min Pels, og da den var kommen forbi mig, faldt den ned, og jeg trak ogsaa den paa. Ved at kige ned i Elven, saae jeg tre smaa Folk, saa lange som en Haand. Den ene havde *Amaut* paa, hvori der sad et lille Barn. Baade Bjørnen og de tre smaa Folk bleve mine Aander.

Da jeg engang stod ved Stranden ved *Umivik*, saae jeg tre Kajaker komme ind, slæbende paa en Narhval. Da de kom ind til Stranden, fløj Kajakerne tilvejs som tre Tejster, og Narhvalen sank som en *Ovak* (Torsk).

Ved *Pikiutdlek* fik jeg to Aander, hvoraf den ene hed *Kuitek* og skreg: "*unga! unga!*" ligesom et nyfødt Barn. Den anden hed *Amortortok* og skreg: "*amo! amo!*" Det var to *Tarajuatjak*'er (*tarajuadat* ∴ Skygger). *Amortortok* er sydfra og taler det samme Sprog som *Kavdlunak*'erne. Ogsaa ved *Tasiusak* traf jeg en Aand med spidst Hoved og uden Haar.¹⁾

¹⁾ I *Hanseraak's* Dagbog nævnes, at *Sanimuinak's* Hovedaand er: *arrussak*, der er en i Havet levende *ataussak* (?), som er saa stor som et Menneske. Hans anden Aand er *amok*, der opholder sig i en hensmuldrende Sten, og hans tredie Aand *ungortortok*, der gøer som en Ræv, opholder sig i en udtørret Sø og er saa stor som en Haand (en Frø?).

Jeg har engang seet *Tornarsuk*. Han sad foroverbøjet med Ryggen mod mig, holdende med begge Hænder paa sine Skamdele. Jeg sprang op paa Ryggen af ham og tabte dernæst Bevidstheden. Da jeg kom til mig selv igjen, laa jeg paa en stor Sten.

47¹⁾. *Asiak*.

Asiak boer i Himlen. Naar Vejret stadig er uden Nedslag, rejse Angekokerne til ham for at bede ham, om det maa blive Regnvejr. Naar Angekoken kommer til ham og kiger ind i hans Hus, sidder hans Kone paa Brixen, og til hende siger Angekoken: «Da det er altfor længe siden, at det har regnet, kommer jeg til *Asiak* for at bede ham om at lade sit Vand». Konen siger det til *Asiak*, der sidder tildækket paa det Indre af Brixen. Naar hun ryster den Bjørneskins Stump, han har siddet paa, og det stænker fra den, regner det.

Asiak og hans Kone nedfire deroppe fra en Kajak-Halvpels, i hvilken de lægge en Vante, forat denne af Menneskenes Spækposer skal fylde Halvpelsen. Derefter hejse de den op igjen fyldt med Spæk og alle Slags Madvarer, og af disse Sager leve de.

48. Trommesang af *Pitiga*.

Pitiga, der er 28 Aar gammel, har tre Gange tidligere været gift, men hver Gang kun for en kort Tid, nemlig et Par Maaneder. De to Koner skilte han sig ved, fordi de ikke hotdt hans Støvler

¹⁾ Saavel i Ethnologien som i Rink's Bemærkninger er Nr. 47 nævnt som en Trommesang. Denne er imidlertid udeladt, og det ledige Nummer udfyldt med ovenstaaende Sagn, der er udtaget af *Hanseraak's* Dagbog, hvor det er fortalt i en noget bredere Form.

i Orden. Den tredie skulde rejse Nord paa med sin Familie, hvilket han ikke vilde. En Dag saae han *Maratuk's* (den meget omtalte Morders) Kone udenfor Huset. Efter Opfordring af hendes Svoger tog *Pitiga* hende med Magt og gjorde hende til sin Kone, hvorfor *Maratuk* udfordrede ham til Trommedands. Efter *Pitiga's* Sigende har *Maratuk* stjaalet en Sæl fra ham. *Pitiga* sang:

«Jeg blev forskrækket, da jeg hørte, at Du vilde holde Trommedands med mig! ah! ja! ja! ja! etc.

«Du gjør Nar af mig, fordi Du synes, at jeg er altfor udygtig! sa! na! ja! ja! etc.

«Du vilde holde Trommedands med mig, fordi jeg er alene, og Du synes, jeg er udygtig! ka! na! ja! ja! etc.

«Aa! hvor Du dog er glemsom! det er rigtig slemt, at være saa glemsom! ha! va! ja! ja! etc.

«Kan Du huske dengang', Du ikke kunde bo hos andre, og vi tog Dig ind hos os; og nu vil Du holde Trommedands med mig! pu! ja! ja! ja! etc.

«Hvorfor vare vi saa dumme, at tage Dig ind og give Dig Plads hos os! sa! va! ja! ja! etc.

«Du har ikke gjort andet end Ulykker, taget Plads op, spist fra os og stjaalet fra os.»

49. Igsiavik's Trommesang.

Igsiavik have vi anslaaet til at være 22 Aar gammel. Han var første Gang gift med en Kone fra *Norajik*, der var et Par Aar ældre end ham, Søster til *Ikasakitek* ved *Umivik*. Hun døde, efter at han var bleven skilt fra hende. Derefter blev han gift med en ældre Kone fra *Sermilik*. Ogsaa hende blev han skilt fra, fordi *Ingmalukutuk* ikke vilde af med hende. *Igsiavik* græd ved Skilsmissen. Hun blev senere gift med *Bekeleak* ved *Sermilik*. Ifjor Vinter blev *Igsiavik* gift med *Agø's* Datter, men efter højst et halvt Aars Ægteskab løb hun fra ham, da de toge paa Angmagsætfangst. Hun blev derefter gift med *Ipaticajik* fra *Ingmikertok*. Da de vare paa Angmagsætfangst,

røvede *Igsiavik Misuaranianga's* Kone, *Jatuak*. Dette er altsaa hans fjerde Kone. Hun er højst 18 Aar gammel og Datter af vor Nabo *Kutuluk*. *Misuaranianga* fra *Ingmikertok*, c. 20 Aar gammel, fik ovennævnte *Jatuak* som sin Kone Nr. 2. Hun blev kjed af ham, og tillod ham ikke, at han rørte ved hende; men han vilde alligevel gjerne have beholdt hende, da *Igsiavik* tog hende. Han udfordrede derfor *Igsiavik* til Trommedands. De have allerede nu gjentagne Gange «sunget hinanden paa». *Misuaranianga* blev dernæst gift med *Aguluk* (c. 17 Aar), som han stak med en Kniv i Laaret, hvorefter hun blev ham berøvet af *Igsiavik's* Broder. Ogsaa hun trak sig tilbage, naar *Misuaranianga* vilde røre ved hende. Da Husfaderen *Perkitigsak*, der var hans Onkel, havde irettesat ham, rejste han til sin Onkel *Kianak* ved *Norsit*. Efterat have været ugift et halvt Aar, giftede han sig med *Utukulok* (22 Aar gammel), thi hun var nu ledig efter 7 tidligere Ægteskaber. Dette var dog kun af kort Varighed; thi hendes Mand Nr. 6, *Nakordok* ved *Kangarsik*, som hun foretrak fremfor alle de andre, tog hende tilbage igjen.

Efter at have været gift fire Gange, kan *Misuaranianga* nu ikke mere faa nogen Kone paa Grund af Mangel paa Fruentimmer i Distriktet.¹⁾

Ipatikajik (25 Aar gammel) fra *Ingmikertok* har været gift med *Misuaranianga's* Moder; men da hun døde, tog han som omtalt *Agø's* Datter, *Igsiavik's* tredie Kone, tilægle. Man har fortalt, at *Igsiavik* vil holde Trommedands med *Ipatikajik*; derfor er *Misuaranianga* kommet hertil for at holde Trommedands istedenfor Stiffaderen, som ikke kan synge; dog vistnok nærmest, fordi hans eget Stof til nye Trommesange mod *Igsiavik* er forbrugt. I Sangen fremkom han med den Beskyldning mod *Igsiavik*, at denne vilde have slaet *Akenatsiak* ved *Sermilik* ihjel. *Igsiavik* svarede herpaa i følgende Sang, der vist varede en Time, men hvoraf alle «*ah — ia. — ia —*» er udeladt:

«Du holder meget af ham, og Du holder sammen med ham.

Naar Du synger, maa Du tage ham om Halsen, se paa ham og være god imod ham.»

Igsiavik satte en Pind paa Højkant i Modstanderens Mund.

¹⁾ Senere er *Misuaranianga* atter bleven gift med sin Kone Nr. 3, som *Isangalik* (*Igsiavik's* Broder) er gaet bori fra, fordi hun spiste formeget fra ham.

«Jeg kan ikke gjøre ved, at min Modstander hverken kan synge eller kan faa sin Stemme ud.»

Han satte en Træklods ind i Munden paa Modstanderen og lod, som om han syede Munden til.

«Hvad skal vi gjøre ved min Modstander? Han kan hverken sige noget eller faa sin Stemme ud. Siden man ikke kan høre ham, var det maaske bedst, at jeg strammede Munden ud paa ham og prøvede paa at gjøre den større.»

Han strammede Modstanderens Mund ud til Siderne med Fingrene, og stoppede ham Spæk i Munden helt ned til Halsen, hvorefter det faststoppedes med en Træpind.

«Min Modstander har meget at sige paa mig. Han siger, at jeg vilde have gjort noget ved *Akenatsiak* og vilde have dræbt ham. Da vi kom fra *Siurarmiut* til *Amitsuarsik* Syd fra, var det Dig, der begyndte at holde Trommedands med *Akenatsiak*.»

Igsiavik lagde en Kobberem i Munden paa Modstanderen og bandt den op under Loftsbjælken.

«Jeg veed ikke noget af, at jeg vilde have gjort noget ved *Akenatsiak*, og vilde have dræbt ham, og jeg veed ikke, hvorfor jeg skulde have gjort det.»

«Det maa vel være, fordi vi vare to om hans¹⁾ Kone, at han beskylder mig derfor.»

«Naar han synger paa mig igjen, skal jeg ogsaa synge paa ham igjen.»

Hvergang *Igsiavik* mellem Versene haanede *Misuarnianga* ved alle Slags Narrestreger, tilkjendegav denne sin Ligeegyldighed for denne Haan, ved at sige til Tilskuerne, at de skulde raabe og more sig over ham.

¹⁾ *Ipatikajik*'s.

Igsiavik vil nu lave en ny Sang, «der vil blive meget morsom, og hvori jeg skal binde min Modstander til Stolpen».

50. To gamle Trommesange,

af *Nakitilik*.

1) Sang om *Kunuk*.

«*Ja—ia—a—a . . . aliagelerpik imarsivarnek aja—ia—a . . . alianarsila kunugdlikangna sardlilagingnartek agidlâtigsanik ipigdlatigsanek nerielerugta sordliligingnarpik tatakakinga uejarevakinga.*»

«Naar vi ikke synger, kjede vi os *aja—ia—a . . . Kunuk*, som altid synger, tænker jeg kommer for at holde Trommedands. Mon han er kommet omkring Næsset, han, som altid synger.»

2) *Uiartek's* Sang.

«*Uå—ja—ja—aa—a—a—a — — sevekî ineseramagna sevekî isimalierama sevekî uå—ja—ja . . .*

«*sevesikingmat pisarnuk sevekigekigako ingirijunga uå—ja—ja . . .*

«*usornak anerselerejata inevet takisamingnikmakke nunaning uå—ja—ja . . .*

«*anersardlaka kigdligvisivit kavane takisaka nigevesakangitit nalinginak kangulegsevertut ingmatâ anersatariaka uå—ja—ja . . . uå—ja—ja . . .*»

«Uå—ja—ja . . . Min Levetid er ikke lang. Da jeg tænkte derpaa, var den ikke lang. Jeg synger, fordi min Fangetid ikke varer længe ved. Jeg beundrer de Mennesker, som fortælle om det Land, som de have seet. Jeg fortæller om *Kigdligvisivit*, som jeg har seet der Nord paa, hvor man ikke kunde stige iland, hvor man vilde, fordi Klipperne vare saa bratte som en Isfod. uå—ja—ja . . .»

51. To Tryllesange,

af *Nakitilik*.1) «*Kajak agerpok agdlaligsevak anagorgona anagtisisok.*»

Denne synges, naar en Dreng første Gang faaer Kajak. Betydningen er: «Der kommer en Kajak, som har noget med; det skal være En, som skal frelse!»

2) «*Ja—ia—a—a— apangivara narnetigivara
ia—ia—a—a ajorunardlugo makisateledlogo.*»

Denne synges over Syge, og indeholder Ønsket om, at «den store Kajak maa komme og helbrede den syge Kone».

52. En Trylleformular.

«*I—a, i—a, kuta, kuta, sernekuta, sernekuta;*
«*i—a, i—a, kuta, kuta, ertepikakuta;*
«*i—a, i—a, kuta, kuta, ertepikakuta, i—a, i—a.*»

Denne Formular har *Uitinak* lært af en Mand, som nu er død. Han fremsiger den i en dæmpet, mystisk Tone. Han har brugt den een Gang, da han var syg og havde været syg i ti Dage, og var nærved at dø. Fire Dage efter blev han rask. Betydningen af Ordene kjendes ikke. For ikke at tabe sin Kraft maa han kun bruge den, naar han er i Fare. Jeg maatte betale for at høre den, thi ellers mistede den sin Kraft.

Bemærkninger til G. Holms Samling af Sagn og
Fortællinger fra Angmagsalik
af H. Rink.

(E. S. betyder •Eskimoiske Eventyr og Sagn•, udgivne 1866, og E. S. Spl.
•Supplement• til samme, udgivet 1871.)

Den foreliggende Samling er jo forholdsvis rig og har sin Værdi især derved, at den maa betragtes som absolut original og repræsenterende det yderste eskimoiske Østens Sagnverden.

Naar, som man tør haabe, Sagnsamlinger fra andre eskimoiske Lande engang ville blive tilvejebragte, vil den foreliggende faa forøget Værdi, og det vil da kunne hændes, at hvad der nu synes ringe og meningsløst, kan blive af Interesse med Hensyn til Slutningen om Stammernes Slægtskab. Samlingen vil saaledes være et Kildeskrift i kulturhistorisk Henseende, hvad Eskimoernes Fortid angaaer.

Grønlandske Sagn ere beregnede paa mundtligt Foredrag og paa en Tilhørerkreds, der føler sig ganske hjemme i de Tilstande og det Liv, som skildres i dem. Med andre Ord, de bør, hvis de skulle bedømmes ret, høres paa grønlandsk og i Grønland, og Tilhøreren bør kunne sætte sig ind i den grønlandske Tankegang. Ved Nedskrivningen og endmere ved Oversættelsen tabe disse Aandsfrembringelser mere eller mindre af, hvad der skulde udgjøre deres digteriske Indhold. Det Opføttende, som kan ligge i de Forestillinger, Fortælleren kan vække om Naturforholdene og Menneskenes Kamp med disse, gaaer tildels tabt; det Nedtrykkende, som ligger i Tanken om de Farer, der omringe Mennesket overalt i disse øde Egne,

bliver tilbage, og Manglen paa rigtig Forstaaelse kan ogsaa forøge Skildringens frastødende, uhyggelige Præg.

Hvad der i saa Henseende gjør i alt Fald mange af de vestlandske Sagn mere tiltalende ogsaa for ikke Grønlandere, er, om just ikke udeladt, saa dog tilbagetrængt i disse østlandske. Hertil hører, hvad der handler om det svage og foragtede Barns Udvikling til Storhed, de Forskudtes og Svages Beskyttelse ved højere Magter, Kajakmandens Mod og store Bedrifter, Kvindens Huslighed og kloge Sparsommelighed o. s. v., kort sagt, de samme Hovedtræk af Menneskenaturen, de samme Lidenskaber og Tilstande aabenbare sig her som andetsteds, kun i en anden, for os meget fremmed og kun sjældent rigtig forstaaet Skikkelse. Vistnok spores disse forsonende og man tør vel sige opløftende Træk ogsaa i de østlandske Sagn, men det er dog øjensynligt, at Fremstillingen gaaer ud paa at fremhæve det, som fremkalder dels Skræk, dels Afsky. Deraf kommer det glædeløse, uhyggelige Præg, som disse Skildringer i en overvejende Grad maa faa for os, og som maaske nok kan bidrage til at forøge den ugunstige Forestilling, man er tilbøjelig til at danne sig om de saakaldte «vilde» Eskimoer. Men i Virkeligheden kan denne Forskjel kun hidrøre derfra, at den rigtige Fortællerkonst kun øves af visse særligt begavede Personer, og at der i saa Henseende havdes et større Udvalg til den vestlandske Samling. Hvad Traditionernes Ægthed og deres formodede historiske Værd angaaer, taler Rimeligheden jo endog for at give de østlandske Sagn Fortrinnet.

Med Hensyn til de eskimoiske Sagnfortællingers Sammen sætning i Almindelighed er at bemærke, at de, foruden at være helt gennemtrængte af de Indfødtes Forestillinger om det Overnaturlige, bestaa af visse Sagnelementer, nemlig mere bestemte Forestillinger, Navne, Optrin i Begivenhederne, Skikke, Karakterer, Sædvaner o. s. v., som forekomme forskjelligt fordelte, mere eller mindre gjentagne i forskjellige Sagn. Undertiden er endog en Række af Begivenheder eller Sagnelementer taget ud

af det ene og indførte i det andet Sagn. Dog er Forskjellen mellem hine Forestillinger og Sagnelementerne ikke skarp. Naar der derfor siges om to Sagn, at de intet have tilfælles, nemlig ingen Elementer tilfælles, menes derved dog kun, at Lighederne i alt Fald kun ere af en mere almindelig Art.

Det nærmere vil erfares af Bemærkningerne til hvert enkelt Sagn paa den efterfølgende Liste. Det vil sees, at af de 52 Numre, maa 12 eller 14 ansees for identiske med Sagn fra andre eskimoiske Egne, navnlig Grønlands Vestkyst, medens et lignende Antal blot har Elementer tilfælles med disse, og endelig maa 16 betragtes som mere eller mindre særegne for Angmagsalik, om end holdende sig indenfor den samme oprindelige Forestillingskreds som de eskimoiske Sagn i Almindelighed. Endelig give 3 Numre under en mere beskrivende Form en Fremstilling af visse vigtigere Forestillinger, saasom Himmellegermerne, navnlig Maanen, visse fra Angmagsalik forsvundne eller fabelagtige Dyr, samt endelig Uddannelsen til Angekok. Resten af Numrene indeholder 3 Nidviser, 2 almindelige Sange, 2 Tryllesange og 1 Trylleformular. De sidsnævnte 4 Sange ere gjengivne i det grønlandske Sprog; Trylleformularen i Ord, hvis Betydning ikke mere kjendes.

Blandt de vestlandske Sagn, som saaledes ere gjenfundne paa Østkysten, have enkelte derved først nu faaet den rette Værdi for mig, da jeg tidligere ikke vidste, hvorvidt de vare almindelige eller blot lokale.

I enkelte østlandske Sagn troer jeg at have bemærket Elementer, som jeg ikke har i Samlingen fra Vestkysten, men spores i det lidet, som hidtil haves fra Labrador og Baffins-Land.

Det vil være interessant at lægge Mærke til, om de 16 Sagn, som hidtil bære Præg af at være ejendommelige for Østgrønland, maaske senere tildels turde dukke op ogsaa paa andre, helt fjerne Steder.

At de tilsidst anførte Numre, der ere at betragte som

Sjeldenheder, have stor kulturhistorisk Værdi for den eskimoiske Folkestammes Vedkommende, tør neppe betvivles.

Fra det eskimoiske yderste Vesten savne vi saa godt som ganske Bidrag til Sammenligning, men der er de bedste Ud-sigter til, at de snart ville erholdes. Netop under disse Om-stændigheder vil det være af Vigtighed, at være udrustet med en tilsvarende Underretning fra det yderste Østen af de eskimoiske Lande, og Samlingen kån derfor siges at være tilvejebragt fra dansk Side netop i rette Tid.

1. *Kamikinak.*

Hvad Hovedhandlingen angaaer, stemmer dette nærmest med *Inousarsuk*, E. S. Spl. 37, nemlig at en Dreng begiver sig i Kajak tværs over Havet til Kæmpernes Land i *Akilinek*, og der selv bliver til en Kæmpe. Om *Inousarsuk* fortælles, hvorledes han blev dreven dertil ved Plejefaderens Mishandlinger, om *Kamikinak* antydes kun en fornærmende Ytring af Moderen som Aarsag dertil.

2. *Imerasugsuk.*

Dette stemmer i alt Væsentligt med *Igimarasugsuk*, E. S. 3, som er grundet paa 4 Gjengivelser, hvoraf een fra Labrador. Den labradorske er dog meget afvigende og kommer heller ikke den østgrønlandske nærmere. Sagnet er ogsaa bekjendt fra Baffins-Land, men derfra haves der ingen Gjengivelse af det.

3. *Kaluluk.*

Hertil findes der, saavidt mindes, intet tilsvarende. Af Elementerne i samme ligeledes kun meget lidt, deriblandt Tryllemidlet ved Spanden med Drikkevand, der forekommer i «*Malaise*», E. S. 23, men rigtignok ogsaa fra Østkysten, nemlig i en af Rosing meddelt Gjengivelse under Navnet «*Maledok*».

4. *Kunuk.*

Vi gjenfinde heri «*Kunuk* den Forældreløse», E. S. 14, betydelig afkortet og vistnok med nogle Forandringer, men saa

tillige med paafaldende Overensstemmelse i visse Enkeltheder, deriblandt selve Navnene *Ungilagtaki* og *Kunuk*. Det er heller ikke godt at vide, om den vestgrønlandske Fortælling ikke er forlænget ved Tillæg af Elementer fra andre Sagn.

5. *Uiartek*.

Uiartek betyder: «den, der gaaer udenom (et Næs)». Man kunde antage, at Sagnet var beslægtet med det om *Iviangersouk*, E. S. Spl. 33, der rejste omkring Sydspidsen af Landet langs Østkysten og tilbage til Vestkysten ad et Sund, der gik tværs igjennem Landet ved Jakobshavn, og efter hvem en Ø ved Godthaab skal være kaldet *Uiarniak*. Men denne Fortælling skyldes vist en nyere Paavirkning. «*Uiartek*» synes at være særegen for Østkysten.

6. *Uiartek* og *Kasagsik*.

Navnet *Kasagsik* svarer jo sikkert til *Kagsagsuk*, E. S. 1, og hvad der fortælles om denne, ligner Sagnet om *Kagsuk*, E. S. 88.

Mærkeligt er det, at det egentlige Sagn om *Kagsagsuk*, som er det mest almindelige i hele den tidligere Samling, ganske savnes i denne fra Østgrønland.

7. *Natatek*.

Hertil haves der intet tilsvarende blandt Sagnene andetsteds fra. Men det er sammensat af Elementer, der for en stor Del forekomme ganske spredte i forskjellige af disse, saasom især den gamle Mands Hævn for Tilsidesættelse, Sammenslutning med Indlandsboerne, at strides om et Hvaldyr ved at hale fra begge Sider (*Akigsiak* E. S. 5), Drengene, som havde en medfødt Magt over Sødyrene («Den Ufrugtbare» E. S. 19), og særligt til at fange flere i det samme Kast (*Nerngajorak* E. S. 6). Noget om de for Mændene farlige Kvinder forekommer der ogsaa.

8. Den Blinde, som fik sit Syn igjen.

Dette svarer til E. S. 2, med nogle Tilsætninger. Det trykte er efter 8 Opskrifter, hvoraf to fra Labrador. Denne

østgrønlandske Gjengivelse har ingen særlig Lighed med de labradorske. Det er ogsaa opgivet mig af Dr. Boas som kjendt i Baffins-Land. Tilsætningen indeholder et ejendommeligt Element, som ogsaa kjendes andetsteds fra, nemlig det om fabelagtige Væsener, der manglede Anus-Aabningen.

9. *Arfersiartok.*

Dette har nogen Lighed med «Moder og Søn som *Kivigtut*», E. S. Spl. 60, om end ganske afkortet og med mange Forandringer i Enkelthederne. Blandt de tilsvarende Elementer er især det betegnende om Dukkerne, som blive levende.

10. Solen og Maanen.

Dette svarer ganske til det almindelige, som gaar lige til Berings-Strædet.

11. De to Fættere.

I Hovedsagen er dette en Gjengivelse af E. S. 59 og E. S. Spl. 42, et meget udbredt Sagn med følgende Hovedelementer: Flere Mænd (Brødre) forsvinde i en Fjord, den Tilbageblevne vil opsøge dem — Mordernes Hus — Flugt ved at knække Aaren — Morderen, som kunde forvandle sig til en Fugl — han blev skudt af en dertil oplært Dreng. Af disse Elementer er det første bleven til kun een Bortebleven. Fortryllede Pile synes paa Østkysten at skulle laves af Bedstemoderens Kjødvender, medens der paa Vestkysten tales om en nfrugtbar Kones Tørrehæk som det tjenligste Materiale.

12. *Matakatak.*

At et Barn røvedes af Indlandsboer, omtales ogsaa i andre Sagn (E. S. 47, E. S. Spl. 61), men dette synes mig ejendommeligt for Østkysten. Særlig interessant synes det mig, at der tales om Sælhundegarn af Barder.

13. *Pouia.*

Har, saavidt mindes, neppe noget tilsvarende.

14. To Søstre, som legede Huslege.

Stemmer godt baade med det vestgrønlandsk og det labradorske, lige godt med begge.

15. De to Dreng, som kunde opholde sig under Vandet.

Nærmest har dette Lighed med «*Katerparsuk*», E. S. 10, fra Vestkysten og med et Sagn fra Ladrador, E. S. 120. I det første beroede Kunsten, at kunne gaa under Vandet, paa et Tryllemiddel, nemlig ved at antage Skikkelse af visse Dyr, i dette Tilfælde af en Hvalros. Denne Kunst betegnes ved «*pûlik*», Ejer af Pose, Ham eller Forklædning. Det labradorske derimod handler om en Dreng, der af Moderen opdrages til at kunne opholde sig under Vandet, og dette kommer vel det østgrønlandske nærmest.

16. Maanens Barn.

Kun Elementerne af dette ere bekendte, i sin Helhed maa det vel betragtes som fremmed.

17. De Gamles Hævn over deres Sønner.

Svarer ganske til «*Uvikiak*», E. S. 53. Af Elementerne er Tildækningen af Baaden eller Kajakerne med Blade eller Græs (vestgrønlandsk) mærkelig.

18. *Inurudsiak.*

Begyndelsen er som E. S. 48: «Hunden», men Resten er helt forskjellig.

19. Plejebørnene.

Svarer til E. S. 30 og E. S. Spl. 109, om Barne-Uhyret, der aad sine Husfæller.

20. Oprindelsen til *Kavdlunak*'er, *Timersek*'er og *Erkilik*'er.

Svarer ganske til E. S. 17 og E. S. Spl. pag. 150, om Kvindens og Hundens Afkom. Det er ogsaa bekjendt paa Baffins-Land, og maa altsaa være kommet derfra eller endnu fjernere fra til Vest- og Østgrønland. Det fortælles overalt ens, med mærkelige Enkeltheder. Her opstaaer da Spørgsmaalet, hvilke have da de Europæere været, paa hvilke Sagnet er grundet? Det vil være interessant at vide, hvor langt det kan følges mod Vest.

21. Hunden, der røvede Piger.

Denne Fortælling om Hunden, som røvede Pigerne, er, saavidt mindes, ikke bekjendt andetsteds fra.

22. *Navagijak*.

Denne Fortælling om et Menneske, der som Sjæl vandrede gennem forskellige Sødyr og endte med at blive fanget og født paany som Menneske, er velbekjendt paa Vestkysten (E. S. 145 *Avigiatsiak*) ligesom og paa Baffins-Land.

23. Pigen, som gik over Indlandsisen til Vestkysten.

Der haves en Fortælling (E. S. 41) om en Pige, som kom fra Østkysten til Vestkysten, men den staaer sikkert ikke i nogen Forbindelse med denne.

24. Konen, som havde mistet Bevidstheden.

Den beskrevne Tilstand staaer imellem Angekokens Aandeflugt og almindelige Sjæles Bortvandring fra Legemet. Noget lignende, men ikke det samme haves i E. S. Spl. 45.

25. De to Kajaker, som bleve hjulpede ved Trylleord.

Flere Elementer heraf ere bekjendte.

26. En Fortælling om en stor Orm.

Indeholder ligeledes bekendte Elementer, men er forøvrigt ny.

27. Den forfulgte Angekok,

28. *Karrak* og29. En *Tupilek*-Fortælling.

Alle ligesom Nr. 26.

30. En sandfærdig Fortælling fra Angmagsalik om
Maanen og

31. En Maanefortælling.

Der er i disse nok Ligheder med de bekendte Sagn om Samkvem mellem Menneskene og Maanen, men i Hovedsagen ere de dog meget afvigende. Saavidt mindes, findes der i de vestlandske Sagn intet om Konebytten.

32. De to Angekokers Besøg hos Drabsmændene.

Om Mænds Bortebliven se ovenfor Nr. 11; om det Træk, at Morderne ved en Fejltagelse flense deres egen Slægtning, se E. S. 22 pag. 103.

33. Et Besøg hos *Akilinek*-Beboerne.

Maa vel betragtes som hidtil ubekjendt.

34. Maanemanden og *Erkingasek*.

Hvad der her fortælles om Manden paa Maanen og hans Hus, svarer godt til de vestlandske Forestillinger. Ligesaa Angekokernes Rejse dertil. De vestlandske Angekokker havde ogsaa deres *Erkunasok*; Forestillingerne om ham ere afvigende, men ogsaa paa Vestkysten variable. I det Hele svarer vel dette Stykke til de vestlandske Sagn.

35. *Ariagsuak*,

Svarer ganske til «*Ariagsuak*», E. S. Spl. 51.

36. *Musatak.*

Ubekjendt.

37. Angeltasken og Rypen.

Dette minder om Fabler eller Samtaler mellem Dyr, som fortælles eller vel rettere synges paa Baffins-Land, men hvorom kun lidet er hørt fra Vestgrønland.

38. Renen og «*parpaligamik uniakagtagdlik*» (Dyret med Jernhale) og

39. Om Rener, Moskusoxxer, Harer og «Dyr med Jernhale».

Ubekjendt.

40. *Nukarpiartekak.*

Af lignende Fortællinger haves forskellige.

41. Den gamle Ungkarl og *Gobajak-Barnet*,42. *Sieterewevarsusuak* og *Kobaluarsusuak*,

43. Manden, der spiste sit eget Barn,

44. Folkene, der kom til at spise deres egen Broder og

45. En Fortælling om Hungersnød.

Til disse Sagn mindes jeg for Øjeblikket ikke at have truffet noget tilsvarende. Dog er det muligt, at sligt endnu kunde findes blandt de ikke faa Opskrifter, jeg modtog, men som vare saa fragmentariske og uforstaaelige, at jeg ikke kunde optage dem i den trykte Samling.

46. *Sanimuinak's* Fortælling om, hvorledes han blev Angekok.

Paa det Thema, som her er behandlet, haves der forskellige Variationer i den trykte Samling. Den her meddelte, der er af ganske lignende Hovedindhold som hine, maa betragtes som et meget værdifuldt Bidrag.

47—52. Trommesange og Trylleformularer.

Naar Sagnene ere beregnede paa at høres foredragne af selve Fortællerne, og derimod i høj Grad tabe ved Nedskrivning, endsige Oversættelse, gjælder dette selvfølgelig endnu mere om Sangene. Der tales i dem med afbrudte Sætninger og afbrudte Ord. De ere jo beregnede paa Tilhørere, som blot behøve Hentydninger for at forstaa Meningen. Dette gjælder baade om Nidviserne og de almindelige Sange. Naar man betænker dette, vil man finde, at der blandt almindelige Sange i den trykte Sagnsamling (E. S. pag. 348—50 og E. S. Spl. pag. 138—149) findes nogle, som tydeligt nok røbe digterisk Sands gennem de korte Udbrud om Naturen, om Jagtlivet og Kajakmandens Gjerning o. s. v. Nidviserne prise de gamle Skikke, revse Uduelighed, Sløvhed og uordentligt Levnet. De her foreliggende Prøver ere for faa til at bedømme om Sangene fra Angmagsalik have noget Ejendommeligt fremfor hine, af hvilke nogle rigtig nok ogsaa hidrøre fra Østlædinge, men af den sydlige Afdeling og saadanne som besøgte Vestkysten. I ethvert Tilfælde ere disse Trommesange fra Angmagsalik, tilligemed Trylleformularerne, paa Grund af deres Ægthed og de sidstnævntes Sjældenhed et værdifuldt Bidrag.

Juli 1887.

